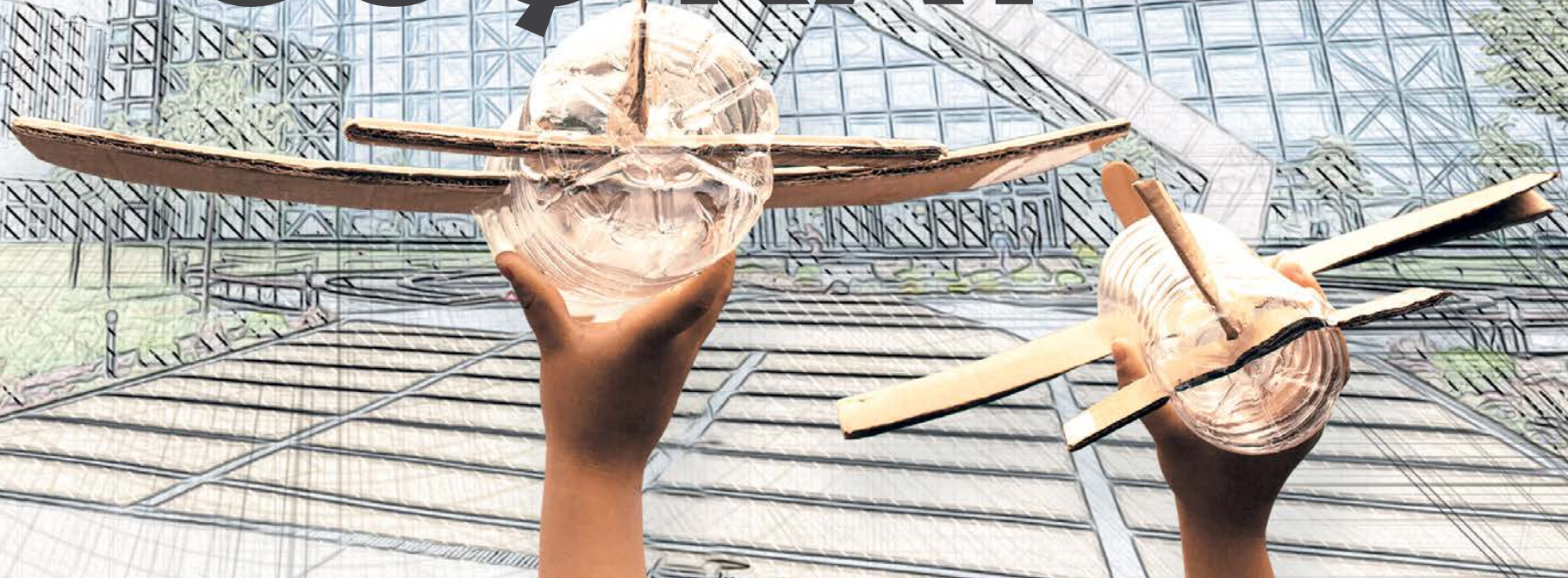

2021
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
RAPORU

GELECEĞİNE
GÜÇ KAT

TÜM GÜCÜMÜZLE HAYALLERİ GERÇEKLEŞTİRMEK İÇİN ÇALIŞIYORUZ.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak, sorumluluklarımızla, değerlerimizle, Ar-Ge'ye dayalı başarılarımızla küresel ölçekte yükselişimizi sürdürüyoruz. Sürdürülebilir rekabetçi avantaj sağlamak için yenilikçi teknolojileri takip ederek ve ürünlerimize entegre ederek, havacılık ve uzay ekosistemine yön veren öncü bir şirket olma yolunda emin adımlarla ilerliyoruz.

Sadece hava aracı geliştirmek değil, aynı zamanda dünya üzerinde olumlu etkiler bırakmak için çalışıyoruz. Gelecek nesiller için, havacılıkta öncü sürdürülebilir uygulamaları devreye alıyoruz. Doğal kaynaklarımızı koruma, enerji verimliliği, sıfır atık, geri dönüşüm gibi çevresel konularda önemli adımlar atıyoruz.

Daha çok çocuğumuzun ve gencimizin hayallerindeki mesleği yapmaları için büyüyor, istihdamımızı ve tedarikçi sayımızı artırıyoruz. Ülke ekonomisine, topluma ve yeşil geleceğe ne kadar faydamız olursa, ne kadar çok hayali gerçekleştirirsek kendimizi o kadar başarılı hissediyoruz.

BİR İŞTEN FAZLASINI YAPIYORUZ, HAYALLERİMİZİ GERÇEKLEŞTİRİYORUZ.

Binlerce çalışana sahip büyük bir aileyiz. Hepimizin yetenekleri ve işine kattığı değer ayrı ama hepimizin hedefi aynı: Ülkemizin savunma sanayiinde dışa bağımlılığı azaltacak projelerle gelecek nesiller için havacılıkta öncü sürdürülebilir uygulamalara imza atıyoruz. Hepimizin gözü çocuklukta ve gençlikte yükseklerdeydi. Bu yüzden Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak hep yükseklerdeyiz ve hep yükseliyoruz. ANKA, T129 ATAK, HÜRKUŞ, HÜRJET gibi projelerimize sadece bir iş olarak değil, bir hayali gerçekleştirmek olarak bakıyoruz. Hedeflere ve yeni keşiflere odaklı yapımız, uçtan uca özgün tasarımlarla teknolojinin, yeniliklerin, havacılık ve savunmanın geleceğiyiz.

Toplam satışlar

13,9 milyar TL

AR-GE İLE AÇTIĞIMIZ KANATLARIMIZ, DÜNYANIN DÖRT BİR YANINA ULAŞIYOR.

Sadece savunma sanayiinde değil Ar-Ge gücümüzle çok önemli gökyüzü projelerine de imza atıyoruz. Sürdürülebilir bir ekosistem için tedarikçilerimizle birlikte çalışıyoruz. Uluslararası endüstrinin güvenilir ortağı, sektörün yükselen küresel oyuncusuyuz. Örneğin dünya devi Boeing'in kalite standartlarını, zamanında teslimatını ve karşılanabilirlik hedeflerini gerçekleştirmede üstün performanslı bir tedarikçiyiz. Malezya'dan Pakistan'a, Almanya'dan Fransa'ya kadar pek çok ülkedeyiz. Şirketimiz üzerinde güneş batmıyor.

Toplam çalışan sayısı

11.424

Ar-Ge çalışanı sayısı

3.809

SADECE ÜLKEMİZ İÇİN DEĞİL, GEZEĞENİMİZ İÇİN ÇALIŞIYORUZ.

İşimiz sadece aerodinamik, itiş gücü, motor performanslarıyla ilgili değil. Biz güzel bir geleceği hep hesaba katıyoruz. Sadece hava aracı geliştirmek değil, aynı zamanda dünya üzerinde olumlu etkiler bırakmak için çalışıyor, bu doğrultuda inovatif girişimlerde bulunuyoruz. Uzun vadede karbon emisyonuyla ilgili büyük hedeflerimiz var. Bu doğrultuda karbon emisyonunu kademe kademe düşürüyoruz. Geleceğin sağlıklı ve hayallerini gerçekleştiren nesilleri için atıklarımızın neredeyse tamamını dönüştüren “Yeşil Dünya Elçisi” unvanının da sahibiyiz. Atıklarımızı bertaraf ediyor, doğal kaynakları tasarruflu kullanıyor, yenilenebilir enerjiye ağırlık veriyor, iklim değişikliğine karşı üzerimize düşen sorumlulukları yerine getirmek için gayretle çalışıyoruz.

Karbon ayak izimiz

0,15 tCO₂e/(m²)

ÇOCUKLARIMIZI, GENÇLERİMİZİ, YANI GELECEĞİ BUGÜNDEN KAZANIYORUZ.

İnsan merkezli ilerleme anlayışımız doğrultusunda topluma, özellikle çocuklarımıza ve gençlerimize karşı büyük sorumluluklarımız var. Onların yeteneklerini keşfedip geliştirmek doğrultusunda projeleri hayata geçiriyoruz. 2021 yılında “Mühendis Geliştirme” Programı ile 400’ü aşkın yeni mezun mühendisi bünyemize kattık. “Gökyüzü Çocukları” Projesi ile, ilkokul çağındaki çocuklarda havacılık, uzay ve mühendislik konularında farkındalık yaratıyor, geleceği bugünden kazanıyoruz. Bugünden bize ulaşarak “Türk Havacılık Uzay Sanayii’nde çalışmak istiyorum” diyen çocuklar, sürdürülebilir başarımızın en kıymetli aktörleri olacak.

Gökyüzü Çocukları Projesi

7 ilde 7 okul

İÇİNDEKİLER

- 08 Faaliyet Alanlarımız
- 09 2021 Sürdürülebilirlik Performansımız

Bir Bakışta Türk Havacılık Uzay Sanayii

- 10 Kısaça Türk Havacılık Uzay Sanayii
 - 10 Misyonumuz, Vizyonumuz ve Değerlerimiz
 - 10 Stratejik Odaklarımız
 - 11 Bağlı Ortaklıklarımız ve İştiraklerimiz
 - 12 Organizasyon Yapımız
 - 12 Ortaklık Yapımız
- 13 Yönetimin Mesajı
- 15 Ödül ve Başarılarımız
- 19 Kilometre Taşlarımız

Sürdürülebilirlik Anlayışımız

- 22 Paydaş Haritamız ve Paydaş İletişimimiz

Daha Sağlam Bir Yönetişim Yapısı İçin

- 24 Kurumsal Yönetim
 - 24 Komiteler
 - 25 Etik İlkeler Yönetimi
 - 26 Süreç Yönetimi
- 27 Risk Yönetimi

Daha Güçlü İnsan Kaynağı ve Toplum İçin

- 30 İnsan Kaynakları
 - 32 Çalışan Profilimiz
 - 33 Eşit Fırsatlar
 - 33 Ücretlendirme ve Yan Haklar
 - 35 Performans Gelişimi, Kariyer ve Yetenek Yönetimi
 - 36 İç İletişim
 - 38 Akademi Faaliyetlerimiz
- 41 İş Sağlığı ve Güvenliği
- 43 Sosyal Sorumluluk

Daha Temiz ve Sağlıklı Bir Çevre İçin

- 45 Çevre Yönetimi ve İklim Değişikliği Uygulamaları
- 48 Hava Kalitesi ve Sera Gazı Çalışmaları
- 49 Su Yönetimi
- 50 Atık Yönetimi
- 52 Yeni Dönem Çevre ve İklim Değişikliği Projelerimiz
- 53 Çevre Farkındalığı
- 55 Enerji Yönetimi

Daha Yüksek Ekonomik Refah İçin

- 59 Sürdürülebilir Büyüme Performansımız
- 60 Ürün ve Hizmetlerimiz
- 66 Kalite Yönetimimiz
- 68 Havacılık Emniyeti
- 71 Teknoloji ve İnovasyon
 - 71 Teknoloji Yol Haritamız
 - 72 Ar-Ge Projelerimiz
 - 73 Ar-Ge ve İnovasyon İş Birliklerimiz
 - 75 Öneri Sistemimiz
 - 75 Lift-Up Sanayi Odaklı Lisans Bitirme Projelerimiz
 - 76 Patent Mühendisliği
 - 76 Yerlileştirme Faaliyetlerimiz
- 77 Bilgi Teknolojileri
- 80 Tedarik Zinciri Yönetimimiz

İletişim

FAALİYET ALANLARIMIZ

KURULUŞ FELSEFEMİZ DOĞRULTUSUNDA, HAVACILIK VE UZAY SANAYİSİNDE ÜLKEMİZİN ULUSAL GÜVENLİK İHTİYACINI KARŞILAYAN **YÜKSEK TEKNOLOJİYE SAHİP ÖZGÜN ÜRÜN VE HİZMETLER ÜRETİYORUZ.**

Türk Uçak Sanayii Anonim Ortaklığı A.Ş. olarak 28 Haziran 1973 tarihinde ülkemizin savunma sanayiinde dışa bağımlılığını azaltmak amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde kamu iktisadi teşekkülü olarak kurulduk. 1984 yılında F-16 uçaklarının üretimi, uçak üzerindeki sistemlerin entegrasyonu ve uçuş testlerini yapmak üzere temelleri atılan Türk-ABD ortak yatırım şirketi TUSAŞ Havacılık ve Uzay Sanayi A.Ş. (TAI) ile 2005 yılında %100 yerli sermayeyle tek çatı altında birleştik.

Özgün ürünlerimiz, projelerimiz, teknoloji merkezlerimiz, Ar-Ge yatırımlarımızla ülkemizin havacılık ve uzay üssü olarak faaliyetlerimizi yürütüyoruz. 2005 yılında başlatılan “Yerli ve Milli Teknoloji Hamlesi” çerçevesinde paydaşlarımızla

T129 ATAK, İnsansız Hava Aracı ANKA, Yeni Nesil Eğitim Uçağı HÜRKUŞ ve haberleşme uydusu GÖKTÜRK projelerini yürütüyoruz. 2023 yılında, Türkiye'nin beka projesi Milli Muharip Uçak'ı hangarından çıkarmak ve HÜRJET'i ilk kez gökyüzüne taşımak için hız kesmeden çalışıyoruz. T625 GÖKBAY'ın ilk teslimatını gerçekleştirmek, TÜRKSAT 6-A uydusuyla Ağır Sınıf Taarruz Helikopteri'nin üretim sürecini tamamlamak ve ilk saha görevine başlayan AKSUNGUR'un seri üretimine geçmek için de çalışmalarımıza hız kesmeden devam ediyoruz. Yerli ve milli ürünlerimizin sayısını her sene artırarak, özgün ürünlerimizin ihracat süreçlerini tamamlamak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Türkiye'nin havacılık sektöründeki ilk özgün ürün ihracatını gerçekleştirerek yeni bir devrin kapılarını aralayacağız.

Küresel ölçekte lider markalarla imzaladığımız güçlü iş birliklerimiz kapsamında başarılı teslimatlarımızla alt yüklenici olarak üretim faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Bu alandaki gücümüzü dünyanın en büyük 4. kompozit tesisini hayata geçirerek pekiştirdik. Yapısal alandaki yeteneklerimizi termoplastik kompozit malzemelerin yanı sıra, yeni nesil malzemelerin üretiminde söz sahibi olmak amacıyla geliştiriyoruz.

Ülkemizin ihtiyaç duyduğu insan kaynağını yetiştirmek üzere üniversitelerimizin mühendislik fakültelerinde eğitimlerini başarıyla tamamlamış olan gençlerimizi ailemize kazandırmak amacıyla staj programları düzenliyoruz.

2021 yılı itibarıyla 11 bini aşkın çalışanımızla “Dünyanın en iyi 10 oyuncusu arasında yer almak” ve “Yetişmiş insan kaynağını geleceğe taşımak” için var gücümüzle çalışıyoruz. Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak en büyük vizyonumuz; 10 yıl sonra Türkiye'nin havacılığa yön veren ülkeler arasında kabul görerek, önemli roller üstlenmesini sağlamaktır.

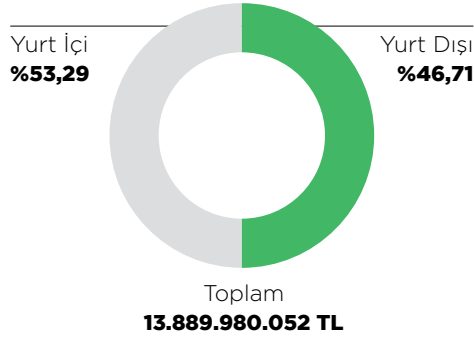

2021 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERFORMANSIMIZ

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK 2021 YILINDA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERFORMANSIMIZI BİR ADIM DAHA ÖTEYE TAŞIDIK. **SATIŞ GELİRLERİMİZ 2021 YILI İTİBARIYLA 13,9 MİLYAR TL'YE ULAŞIRKEN, 11.424 KİŞİYE İSTİHDAM SAĞLADIK.**

Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme

Satış Gelirlerimiz* (Milyar TL) 2021

^(*) Türk Havacılık Uzay Sanayii konsolide mali verileridir.

Çalışana Değer Katmak

	2021
Çalışan Sayımız	11.424
İş Gücü Devir Oranımız (%)	4,32
Kadın Çalışan Oranı	%14
Kadın Yönetici Oranı	%19

Çalışan Başına Ortalama Eğitim Süremiz

	2021
Eğitim Süresi (kişi/saat)	57

Mühendis Geliştirme Staj Programlarımıza Katılan Öğrenci Sayıları

Staj Programlarımız	2021
SKY (Lisans) Programları	1.341
MYO/MTAL Programları	684
SKY INT ve Özel Programlar	31
Toplam	2.056

Teknoloji ve İnovasyon

Ar-Ge Performansımız

(Milyon TL)	2021
Toplam Ar-Ge Harcaması	4.389
Özkaynak Ar-Ge Harcaması	1.287

	2021
Devam Eden Özkaynak ile Finanse Edilen Ar-Ge Projeleri	76
Devam Eden Dış Kaynak ile Finanse Edilen Ar-Ge Projeleri	36
Tamamlanan Özkaynak ile Finanse Edilen Ar-Ge Projeleri	8
Ar-Ge Çalışan Sayısı	3.809
LIFT UP Sanayi Odaklı Lisans Bitirme Projeleri Öğrenci Sayısı	377
Patent Başvuruları	84
Tescil Edilen Patent Sayıları	20

Çevre Yönetimi

Sera Gazı Karbon Salımı

Yıllık (Bin/tCO ₂ e)	2021
Yanma Kaynaklı Sera Gazı*	67
Satın Alınan Elektrik Kaynaklı Sera Gazı	26
Toplam Sera Gazı Emisyonu	93

^(*) Yanma Kaynaklı Sera Gazı kaynaklarına doğalgaz, motorin, sodyumbikarbonat ve kömür tüketimimiz dâhildir.

Karbon Ayak İzimiz*

Yıllar	tCO ₂ e/(m ²)
2021	0,15

^(*) Toplam Karbon Ayak İzi hesaplamalarımıza yanma ve satın alınan elektrik kaynaklı karbon ayak izi miktarlarımız dâhildir.

Su Kaynaklarının Yönetimi ve Etkin Kullanımı

Atık Su Arıtma Verileri

	2021
Aritılan Atık Su Miktarı (10 ³ m ³)	320
Sulamada Kullanılan Arıtılmış Su Miktarı (10 ³ m ³)	143
Geri Kazanım Oranı (%)	45

KISACA TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ

MİSYONUMUZ, VİZYONUMUZ VE DEĞERLERİMİZ

Misyon

Havacılık ve uzay sektöründe ulusal güvenlik ihtiyacını karşılayan çözümler üretmek ve sanayinin gelişmesine öncülük etmek.

Vizyon

Özgün ürünlere sahip ve küresel rekabet gücüne ulaşmış “Dünya Markası Havacılık ve Uzay Şirketi” olmak.

Değerler

- Dürüstlük ve Güvenilirlik
- Yaratıcılık
- Verimlilik
- Paydaş Memnuniyeti

STRATEJİK ODAKLARIMIZ

Rekabetçi Yerli ve Milli Ürünler

Yerli ve milli teknolojiler kullanarak küresel rekabet gücüne sahip özgün ürünler üretmek

Sürdürülebilir Büyüme

Yüksek kârlılık ve yüksek iş hacmine ulaşmak

Teknolojide Öncü

Hızla değişen ve gelişen teknolojiler doğrultusunda ürünlerimizde ve ürün geliştirme teknolojilerinde öncü olmak

Bağlılığı Yüksek ve Yetkin Çalışanlar

Bağlı, memnun, yetkin ve sürdürülebilir insan kaynağıyla çalışmak

Paydaşlara Değer Katan

Yükselen marka değeri ve müşteri memnuniyeti ve tüm paydaşlarımıza karşı yüksek sorumluluk bilincine sahip olmak

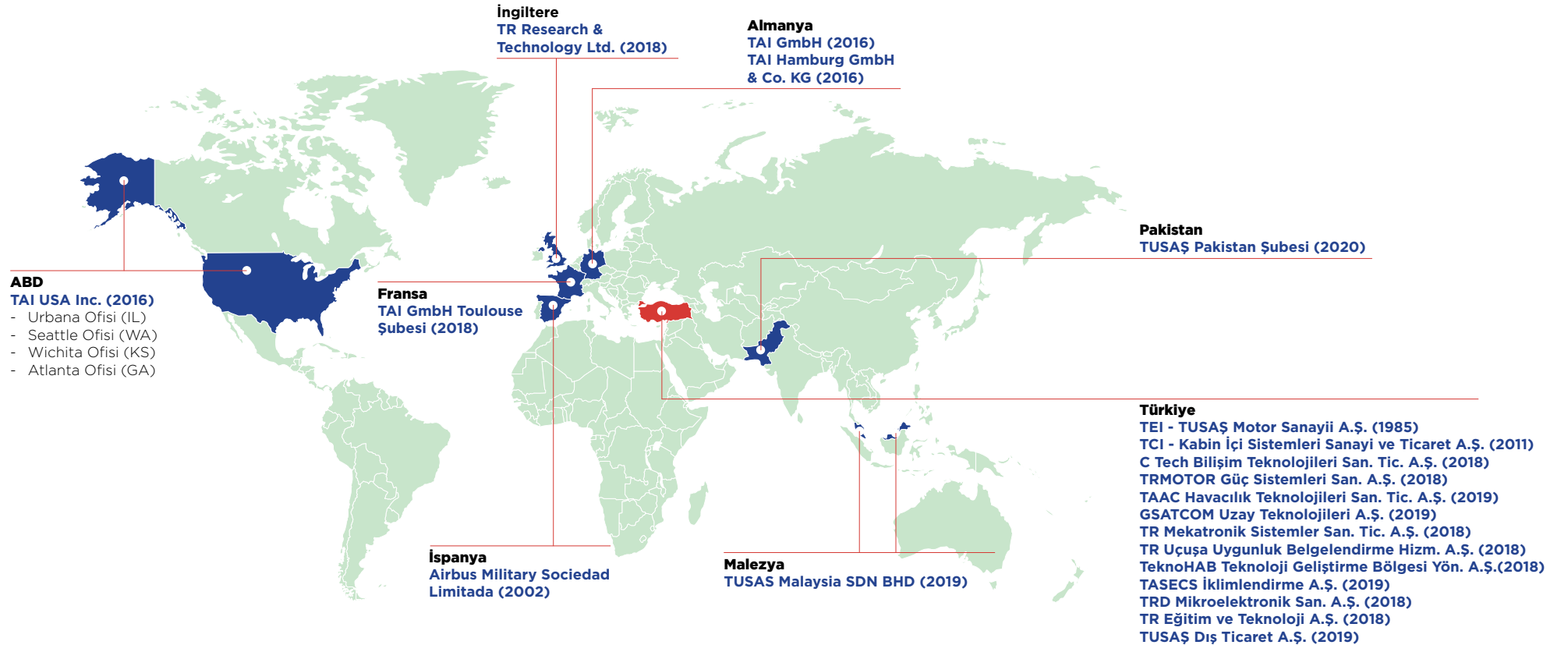

KISACA TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK YURT İÇİNDEKİ 5 BAĞLI ORTAKLIĞIMIZ VE 8 İŞTİRAKİMİZİN YANI SIRA **YURT DIŞINDA DA 5 BAĞLI ORTAKLIĞIMIZ, 1 İŞTİRAKİMİZ VE 1 YURT DIŞI ŞUBEMİZ İLE HİZMET VERİYORUZ.**

BAĞLI ORTAKLIKLARIMIZ VE İŞTİRAKLERİMİZ

ORGANİZASYON YAPIMIZ

ÇEVİK ORGANİZASYON YAPIMIZ, STRATEJİK HEDEFLERİMİZE EMİN ADIMLARLA İLERLEMEMİZİ SAĞLIYOR. GENEL MÜDÜRÜMÜZE BAĞLI OLARAK STRATEJİK PROJE GRUPLARINI YÖNETEN 8 GENEL MÜDÜR YARDIMCILIĞIMIZ VE 13 BAŞKANLIĞIMIZ İCRA FAALİYETLERİNİ YÜRÜTMEKTEDİR.

ORTAKLIK YAPIMIZ

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ, TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİNİ GÜÇLENDİRME VAKFI'NIN BAĞLI ORTAKLIĞI VE **T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI (SSB)'NİN İŞTİRAKİDİR.**

Hissedarlarımız	Hisse Oranı
Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı (TSKGV)	%54,49
T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı (SSB)	%45,45
Türk Hava Kurumu	%0,06

YÖNETİMİN MESAJI

2021 YILINI YAKLAŞIK 14 MİLYAR TL CİRO İLE KAPATIRKEN, SAYISI 12.000'E YAKLAŞAN ÇALIŞMA ARKADAŞIMIZLA **DÜNYANIN İLK 100 HAVACILIK VE UZAY ŞİRKETİ ARASINDA YER ALMAYI SÜRDÜRDÜK.**

Yönetim Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Rafet Bozdoğan

Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür
Prof. Dr. Temel Kotil

Kıymetli paydaşlarımız,

İnsanı merkeze alan gelişim odaklı yaklaşımımız ile sürdürülebilir rekabet avantajı sağlamak için çalışmalarımıza devam ediyoruz. Yenilikçi teknolojilerin ve kabiliyetlerin Şirketimize kazandırılmasına yönelik gerçekleştirdiğimiz bu çalışmalarda, doğal kaynakların israfını önleyecek genel kabul görmüş uygulamaların ötesine geçerek çevre ve enerji alanında sıfır atık temelli yatırımlarımızı sürdürüyoruz. Gerçekleştirdiğimiz Ar-Ge çalışmalarımız ile havacılık endüstrisinin lider Ar-Ge kuruluşları arasında yer alıyoruz. Kalite odaklı performansımız neticesinde ürün tasarım, üretim, teslimat ve sonrasını içeren tüm süreçlerimizin sürdürülebilirlik stratejimiz doğrultusunda yürütülmesine yönelik yoğun çalışmalarımıza hız kazandırdık. Bu kapsamda; çalışma arkadaşlarımızın kişisel ve mesleki yeteneklerini destekleyerek, ülkemizin bağımsız havacılık, uzay ve savunma ekosistemine güç katmaya devam ediyoruz.

Daha Yüksek Ekonomik Refah İçin

Yarım asırlık tecrübeye havacılık ve uzay alanında önemli başarılar sığdıran Şirketimizin sahip olduğu geniş ürün yelpazesini, global pazarlardaki en güncel gereksinimlere göre şekillendirmeyi hedefliyoruz. Bu vizyonla gerçekleştirdiğimiz faaliyetlerimiz neticesinde 2021 yılını yaklaşık 14 milyar TL ciro ile kapatırken, sayısı 12.000'e yaklaşan çalışma arkadaşımızla dünyanın ilk 100 havacılık ve uzay şirketi arasında yer almayı sürdürdük. 4.000'e yakın Ar-Ge çalışanımızla gerçekleştirdiğimiz 120 proje ile toplamda 84 patent başvurusu gerçekleştirdik. 2 milyar 648 milyon TL tutarına ulaşan Ar-Ge harcamamız ile "Ar-Ge 250, Türkiye'nin En Çok Ar-Ge Harcaması Yapan Şirketleri" araştırmasında ikinci olduk. Uluslararası gerçekleştirdiğimiz faaliyetlerimiz ile ihracat alanında önemli başarılarla imza attık. İhracat başarılarımıza yenilerini kazandırmak için yeni iş birliklerine

imza attık. Türkiye'nin ihracat liderleri arasındaki yerimizi perçinledik. Dünya genelinden önemli heyetleri Şirketimizde misafir ederek Şirketimizin ve faaliyetlerimizin bilinirliğine katkı sağladık.

Daha Temiz ve Sağlıklı Bir Çevre İçin

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak; sorumlu üretim, değer yaratma, çevreyi koruma, sürekli dönüşüm ve iyileştirme prensiplerini gözeterek sürdürülebilir kalkınma amaçlarını iş süreçlerimize entegre ediyoruz. Çevresel sürdürülebilirlik politikamız ile sürekli iyileştirme ilkesi çerçevesinde tüm süreçlerde çevresel etkileri yasal ve diğer şartlara uygun olarak azaltarak, kirliliğin önlenmesini sağlıyoruz. İklim değişikliği ile mücadeleyi göz önünde bulundurarak çevresel sürdürülebilirliğe katkı sağlamak politikamız kapsamında faaliyetlerimizi yürütüyoruz. Karbon ayak izimizin ve karbon salınımının azaltılmasında, geri dönüşüm oranımızın artırılmasına 2021

yılında da devam ettik. Enerji tasarrufunu önceleyen yatırımlarımız ile Şirketimizin sürdürülebilir temiz enerji politikasına katkı sağladık. Hâlihazırda Türkiye'de sanayi kuruluşları arasında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından verilen Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi'ni almaya hak kazanan ilk şirket konumundayız. Diğer taraftan İngiltere'de bulunan The Green Organisation tarafından 2020 yılında yapılan değerlendirmede 500 proje arasından birinci seçildik ve Atık Yönetimi kategorisinde dünyanın en prestijli çevre ödüllerinden biri olarak kabul gören Green World Environmental Awards "Altın" ödülünü aldık. ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi Sertifikası'na sahip, Türk Silahlı Kuvvetleri Güçlendirme Vakfı'na (TSKGV) bağlı ilk şirket olarak enerji verimliliğini merkeze alan yatırımlarımızı sürdürüyoruz.

YÖNETİMİN MESAJI

İNSAN KAYNAKLARI SÜREÇLERİMİZİ ÇALIŞANLARIMIZI ODAĞIMIZA ALARAK TASARLIYOR, İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİMİZİN TEMELİNİ OLUŞTURAN İLKELERİN SÜREKLİLİĞİNİ SAĞLAMAK AMACIYLA PROJELER GELİŞTİRİYORUZ. **TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK İSTİHDAM SAĞLAYAN TEKNOLOJİ ŞİRKETLERİ ARASINDA YER ALIYORUZ.**

Daha Güçlü İnsan Kaynağı ve Toplum İçin

İnsan Kaynakları Politikamızı; yüksek nitelikli insan kaynağını ülkemize ve Şirketimize kazandırmak, geliştirmek, kurum kültürüne olan aidiyetin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla oluşturduk. İnsan kaynakları süreçlerimizi çalışanlarımızı odağımıza alarak tasarlıyor, İnsan Kaynakları Yönetimimizin temelini oluşturan ilkelerin sürekliliğini sağlamak amacıyla projeler geliştiriyoruz. Türkiye'nin en büyük istihdam sağlayan teknoloji şirketleri arasında yer alıyoruz. Mesleki gelişimi odak noktası olarak belirleyen Şirketimiz bünyesinde faaliyet gösteren Akademi çatısı altında; 2021 yılı içinde, 6 kategoride toplam 796 farklı eğitim programı sunduk, kişi başı ortalama 57 saat eğitim sağladık. Geleceğin mühendis ve teknisyenlerinin yetiştirilmesine yönelik olarak, Covid-19 tedbirleri nedeniyle staj programlarımızda

belirli kısıtlamalar uygulamak zorunda kalmamıza rağmen 2021 yılında toplam 2.056 öğrenciye Şirketimizde staj imkânı sağladık. Havacılığın sürdürülebilir geleceğine yönelik ulusal ve uluslararası akademik iş birliklerine imza atmaya devam ettik. Her geçen gün büyüyen ailemizde, İş Sağlığı ve Güvenliği konularına verdiğimiz azami önem neticesinde çalışma arkadaşlarımızın fiziki ve mesleki güvenliğine yönelik önemli çalışmalara imza attık.

Daha Sağlam Bir Yönetişim Yapısı İçin

Kurumsal yönetim ilkeleri olan adillik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk doğrultusunda hak sahipleri ve kamuoyunun menfaatlerine zarar vermeyecek şekilde çalışmalarımızı yerine getirirken, bu ilkelere azami düzeyde uyum sağlayarak mali kaynakları ve insan kaynaklarını Şirketimize çekiyoruz. Verimli çalışarak, hissedarlarımız için

uzun dönemde ekonomik kazanç yaratarak istikrarlı büyüme sağlıyoruz. Şirketimizdeki ilişkilerin daha uyumu hâle getirilmesi için etik iklimi güçlendiriyor ve etik değerleri merkeze alan bir kurum kültürü geliştiriyoruz. Bu kapsamda; etik yapılanma çalışması başlatarak, Etik Uyum Kurulumuzu ve Etik Uyum Alt Komisyonumuzu oluşturduk, Etik El Kitabımızı yayınladık ve çalışanlarımızın etik ilke ihlallerini bildirebilmeleri için Etik Hattı'nı oluşturduk. Risklerimizi süreçlerimizle entegre biçimde tanımlıyor, risk yönetimi stratejileri oluşturuyor ve risk yönetimi faaliyetini güvence altına almak amacıyla tüm risklerimizi Kurumsal Risk Yönetimi Sistemimizde proaktif olarak yönetiyoruz. 2021 yılında Kurumsal Risk Yönetim Sistemi'ne 8 farklı risk sınıfında grupladığımız toplam 4.561 risk tanımlayarak, bu konudaki farkındalığımızı artırmaya devam ettik.

Ülkemizde, havacılığın geleceğine güç katmak hedefiyle gerçekleştirdiğimiz tüm faaliyetlerimizde emeği geçen çalışma arkadaşlarımıza şükranlarımızı sunarız.

ÖDÜL VE BAŞARILARIMIZ

ÖZGÜN ÜRÜN GELİŞTİRME FAALİYETLERİMİZ, ÇÖZÜM ORTAĞI OLARAK SUNDUĞUMUZ KUSURSUZ HİZMETLERİMİZ, İŞVEREN OLARAK HAYATA GEÇİRDİĞİMİZ ADİL VE EŞİTLİKÇİ UYGULAMALARIMIZ, **TOPLUMSAL HAYATA VERDİĞİMİZ DESTEKLERİMİZ İLE 2021 YILINDA ULUSAL VE ULUSLARARASI PLATFORMLARDA TAKDİR TOPLADIK.**

Gökyüzüne İlham Veren Kadınlar Mentorluk Programımız ile "Prida" ödülünü aldık.

Havacılığa gönül veren kadınlarımızı buluşturarak, sektördeki geleceğimizin temellerini daha da güçlendirmemize vesile olan Gökyüzüne İlham Veren Kadınlar Mentorluk Programımız ile bir ödül daha aldık. Daha önce üç ayrı uluslararası ödül aldığımız Gökyüzüne İlham Veren Kadınlar Mentorluk Programımız ile, birbirinden önemli projelerin yarıştığı, Türkiye'nin en prestijli iletişim ödüllerinden biri olan "Prida" ödülünü aldık.

Boeing Premier Bidder Programı kapsamında ödül aldık.

2020 yılında Boeing-787 Elevator, Cargo Barrier ve Horizontal Leading Edge başta olmak üzere sürdürdüğümüz projelerde sergilediğimiz %100 kalite ve teslimat performansımız ile Boeing firmasının "Gold Skor" ödülünü almıştık. 2021 yılında "Gold" teslimat ve kalite performansımızı başarıyla sürdürerek "Boeing Premier Bidder Programı" kapsamında ödül aldık.

Kariyer sitemiz kariyer.tusaş.com ile "Best in Class" seçildik.

Kariyer sitemiz kariyer.tusaş.com ile internet sitelerini, tasarım, içerik ve geliştirilme gibi özellikleriyle tasarımcılar, programcılar ve reklamcılarla birlikte değerlendiren Interactive Media Awards'ta (IMA) uluslararası arenada "Best in Class" seçildik. Kariyer sitemiz ile aynı zamanda International Awards Associate (IAA) tarafından düzenlenen Muse Creative Awards'dan da "Platinum" ödül kazandık.

1 milyon rekor erişime ulaşan "Gücümüz Mirasımız" kampanyamızla "Bronz Stevie" aldık.

18 Mart Çanakkale Zaferi'nin hatırasını taşıdığımız "Gücümüz Mirasımız" dijital peç iletişim kampanyamız 1 milyondan fazla vatandaşımızın katılımıyla rekor bir erişime ulaşmıştı. Bu vesileyle aday gösterdiğimiz Uluslararası Stevie Ödüllerinde dünya çapında itibarlı iletişim uzmanlarından oluşan jüri üyelerinin değerlendirmesiyle "Dijital Medya İlişkileri" kategorisinde "Bronz Stevie" aldık.

ÖDÜL VE BAŞARILARIMIZ

İşveren Markamızın başarısını uluslararası arenada Stevie Awards for Great Employers “Bronz” ödülüyle taçlandırdık.

Genç yetenek kazanımı odaklı programlarımızla, Stevie Awards for Great Employers’in “Most Innovative Talent Acquisition Program” kategorisinde “Bronz” ödül aldık. SKY Experience, SKY Discover, LIFT-UP, VLA ve Meslek Lisesi/Meslek Yüksekokulu İş Yeri Eğitimi programlarımızla aday olduğumuz Stevie Awards for Great Employers’in “Most Innovative Talent Acquisition Program” kategorisinde aldığımız ödülle genç yeteneklere yönelik çalışmalarımızın başarısını ve İşveren Markamızın gücünü uluslararası arenada ödülle taçlandırdık.

Kusursuz üretimimiz ile “Yılın Tedarikçisi” unvanına layık görüldük.

Dünyanın önde gelen hava araçları için çeşitli parçaların tek kaynak üreticisi olarak gerçekleştirdiğimiz kusursuz üretim neticesinde Spirit tarafından “Yılın Tedarikçisi” ödülüne layık görüldük.

Communicate Dergisi’nin İşveren Markası Yönetim Ödüllerinde “Bronz” ödül aldık.

Communicate dergisi tarafından 5 yıl önce başlatılan ve şirketlerin işveren markası faaliyetlerinin değerlendirildiği Employer Brand Management Awards’ta (İşveren Markası Yönetimi Ödülleri) “Bronz” ödül aldık.

İstanbul Uluslararası Buluş Fuarı (ISIF) 2021’de Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak pek çok ödül aldık.

TEKNOFEST kapsamında gerçekleştirilen İstanbul Uluslararası Buluş Fuarı (ISIF) 2021 ödülleri “Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı (WIPO) Ulusal Ödülü”nü aldık. ISIF 2021 ödül töreninde 3 Altın, 11 Gümüş ve 18 Bronz ödül olmak üzere toplam 33 ödül aldık.

ÖDÜL VE BAŞARILARIMIZ

Youth Awards'da En Beğenilen Şirket olduk.

Gençlerin, şirketlerin işveren markası faaliyetlerini 15 farklı kategoride değerlendirdiği Youth Awards tarafından 3 ödüle layık görüldük. 46.238 genç yeteneğin katıldığı oylamada “Gençlerin En Beğendiği Dijital Kariyer Etkinliği” kategorisinde “CEO'ya Sor!” etkinliğimiz ile 1., “Gençlerin En Beğendiği Staj Programı” kategorisinde “SKY” ile 2., “Kampüs Etkinliklerinin En Beğenilen Şirketi” kategorisinde ise 3. olduk.

The Corporate Engagement Awards 2021'de ödül alan tek Türk markası olduk.

“Çocuk Mucitler Atölyesi”, “Yeşil Bayrak Ligi”, “Süper Takım Oyun Turnuvası” gibi iç iletişim çalışmalarımızla öne çıkan İşveren Markamız ile 2021 yılında büyük başarılar elde ederek, The Corporate Engagement Awards tarafından bu yıl ödüle layık görülen tek Türk markası olarak hafızalarda yer aldık.

En İyi İç İletişim kategorisinde “Gümüş” ödülün sahibi olduk.

Communicate dergisi tarafından 2011 yılında başlatılan, prestijli markaların değerlendirildiği program kapsamında “Best Internal Communications” kategorisinde “Gümüş” ödülün sahibi olduk.

2021 yılında da “Yılın Savunma Sanayii Şirketi” olarak onurlandırıldık.

Türkiye'nin önde gelen şirketlerinin temsilcilerinin, akademisyen ve öğrencilerin katılım sağladığı Boğaziçi Üniversitesi tarafından düzenlenen “Boğaziçi İş Dünyası Ödülleri”nde “Yılın Savunma Sanayii Şirketi” ödülünü bu yıl da almaya hak kazandık.

Gerçekleştirdiğimiz ihracatla ülke ekonomisine sunduğumuz katkı ile ödül aldık.

Savunma ve Havacılık Sanayi İhracatçıları Birliği tarafından “Savunma ve Havacılık Sanayiinde Küresel Stratejiler Konferansı'21” kapsamında en fazla ihracat yapan şirket unvanını aldık. Savunma ve Havacılık Sanayi İhracatçıları Birliği'nin kuruluşunun 10. yıl dönümüne özel olarak hazırlanan ve en fazla ihracat yapan şirketlerin ödüllendirildiği törende son 10 yılda gerçekleştirdiğimiz ihracat ile 1. olduk ve 2 ödül aldık.

ÖDÜL VE BAŞARILARIMIZ

Kurum içi eğitimlerimiz ile ödüle layık görüldük.

2021 yılında gerçekleştirdiğimiz kurum içi eğitim odaklı çalışmalarımız ile "Platin 100 Ödülleri"nde "Eğitim" ödülüne layık görüldük.

"En Gözde Şirketler" listesinde 250 firma arasında 9. sırada yer aldık.

Realta Danışmanlık tarafından gerçekleştirilen "En Gözde Şirketler" araştırmasının 2021 yılı sonuçlarına göre 250 şirket arasından sıyrılarak, 9. sıraya yerleştik. 70 binden fazla genç yeteneğin katılımıyla yapılan araştırmada geçtiğimiz sene dört basamak çıkarak 10. sırada yer aldığımız listede bir basamak daha yükselerek, İşveren Markası'ndaki başarılarımızı taçlandırdık.

"Türkiye'nin En Beğenilen Yetenek Programı" seçilen "SKY Discover" ve "SKY Experience" programlarımızla bir başarıya daha imza attık.

Gençlerin beğenisini kazanan Yetenek Programları Yönetimi ve İşveren Markası Genç Yetenek İletişimi çalışmalarımızla fark yarattık. TOP 100 Talent Program oylamasında "Türkiye'nin En Beğenilen Yetenek Programı" seçilen "SKY Discover" ve "SKY Experience" programlarımızla başarılarımıza bir yenisini daha ekledik.

Türkiye'nin En Değerli Markaları arasında 35. sırada yer aldık.

Brand Finance tarafından en değerli ve en güçlü 100 markanın açıkladığı "TURKEY 100 - Türkiye'nin En Değerli Markaları" araştırmasında 35. sırada yer aldık.

Türkiye'nin En Çok Ar-Ge Harcaması Yapan 2. şirketi olduk.

2 milyar 648 milyon TL tutarına ulaşan Ar-Ge harcamamız ile Turkishtime tarafından hazırlanan "Ar-Ge 250, Türkiye'nin En Çok Ar-Ge Harcaması Yapan Şirketleri" araştırmasında 2. olduk.

Genç yetenekler için cazibe merkezi olmaya devam ettik.

Universum tarafından hazırlanan ve global ölçekte en prestijli işveren markası araştırması olarak kabul gören World's Most Attractive Employers (WMAE) araştırmasının Türkiye sonuçlarına göre 2021 yılında "En Çekici İşverenler Araştırması"nda en büyük çıkışı yapan marka olduk.

Defense News tarafından yapılan değerlendirme 68. sırada yer aldık.

Defense News tarafından yapılan değerlendirmede 2021 yılında Top 100 Listesi'nde 68. sırada yer aldık.

İnovasyon ve Ar-Ge alanındaki performansımızla üst sıralarda yer aldık.

2021 yılında Türkiye'nin ilk inovasyon geliştirme programı İnovaLİG'in büyük ölçek şampiyonları arasında İnovasyon Kaynakları kategorisinde Türkiye 3.'sü olduk. "Ar-Ge Personeli Sayısı" ve "Ar-Ge'de Çalışan Kadın Personel Sayısı" kategorilerinde de 2. sırada yer aldık. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından düzenlenen 7. Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ve Ar-Ge Merkezleri Ödül Töreni'nde Ar-Ge Merkezimizde en fazla yeni Ar-Ge personeli istihdamı sıralamasında 3. olduk. Ar-Ge Merkezi Teknoloji Yönetimi Müdürümüzün katılımıyla 11 farklı ülkeden temsilciyle birlikte çalıştığımız SAS-123 çalışma grubumuzla, 2021 Yılı "SAS Panel Excellence Award" ödülüne layık görüldük.

KİLOMETRE TAŞLARIMIZ

1973

Türk Uçak Sanayii Anonim Ortaklığı A.Ş. olarak 28 Haziran 1973 tarihinde ülkemizin savunma sanayiinde dışa bağımlılığını azaltmak amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde kamu iktisadi teşekkülü olarak kurulduk.

1980'ler

- 1984'te TUSAŞ Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş. (TAI) Türk-ABD ortak yatırım şirketi olarak 25 yıllığına kuruldu.
- Lockheed Martin firması ile iş birliği anlaşması imzaladık.
- TAI üretim hattından geçerek üretilen ilk F-16 teslim ettik.
- TAI tesislerimizin açılışını gerçekleştirdik.

1990'lar

- İlk TAI üretimi CN-235 uçağını Türk Hava Kuvvetleri'ne teslim ettik.
- Cougar Helikopter üretim faaliyetlerimize başladık.

2000'ler

- İlk CN-235 Deniz Karakol Uçağı'nı S.G.K.lığına teslim ettik.
- Tadilat programını tamamladığımız 19 adet Cougar helikopterini K.K.K.lığına teslim ettik.
- Özgün İHA Sistemi Pelikan'ın ilk uçuşunu gerçekleştirdik.
- Lockheed Martin ve General Electric hisselerini satın aldık.
- 25 yıllık süreç tamamlanmadan 2005 yılında TAI'nin yabancı hisseleri Türk hissedarlarımız tarafından satın alındı ve Şirketimizi yeniden yapılandırdık. TAI ve TUSAŞ'ı birleştirerek faaliyetlerimizi TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş. çatısı altında genişlettik.
- İlk eğitim uçağımıza Vecihi Hürkuş anısına "HÜRKUŞ" adını verdik.
- Millî Savunma Bakanlığı, TÜBİTAK Başkanlığı ve TÜBİTAK UZAY- Türk Havacılık Uzay Sanayii İş Ortaklığı ile 2,5 m Çözünürlüklü Görüntüleme Amaçlı Bilimsel Araştırma ve Teknoloji Uydusu Geliştirme Projesi "GÖKTÜRK-2" Destekleme Sözleşmesi'ni 13 Nisan 2007 tarihinde imzaladık.
- İlk uydu tasarım faaliyetlerimize başladık.
- Uçak Uydu Montaj ve Entegrasyon Tesisimizi açtık.
- Özel Kuvvetler Helikopter Modernizasyonu Programı "YARASA"nın ilk helikopterini Öz.K.K.lığına teslim ettik.
- Şirketimiz bünyesinde Denetimden Sorumlu Komite'yi kurduk.

2010

- Orta Doğu Teknik Üniversitesi ile protokol imzalayarak ilk Sanayii için Araştırmacı Yetiştirme Programı (SAYP) projesini başlattık.
- Ülkemizde ve bölge ülkelerde oluşan asker/polis ve sivil helikopter pilot eğitimi ihtiyacının uluslararası standartlarda karşılanmasını sağlamak vizyonuyla Uçuş Okulumuzu faaliyete geçirmek için çalışmalara başladık.
- T-38'i hangarından çıkararak motorunu ilk kez çalıştırdık.
- Barış Kartalı Programı kapsamında ilk uçuşu gerçekleştirdik.
- ANKA'nın ilk uçuşunu gerçekleştirdik.

2011

- Türk Hava Kuvvetleri Komutanlığı'nın taarruz/taktik keşif helikopter ihtiyacını karşılamak üzere ATAK Helikopter Programı kapsamında ürettiğimiz T129 ATAK helikopterinin ilk uçuşunu başarıyla gerçekleştirdik.
- Jet Eğitim ve Muharip Uçak Kavramsal Tasarım Projesi sözleşmesini imzaladık.
- İş dünyasında mükemmeliyet, en iyi uygulama ve yenilikçilik konularının değerlendirildiği 2011 Avrupa İş Ödülleri Yarışması'nda (European Business Awards 2011) "Yılın Şirketi" kategorisinde ilk 10 firma arasında yer aldık ve "Ruban d'Honneur" (Onur Kurdelesi) alan ilk Türk havacılık firması unvanına hak kazandık.

KİLOMETRE TAŞLARIMIZ

2012

- Avrupa Havacılık Otoritesi (EASA) ve Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü (SHGM) tarafından gerçekleştirilen denetimler sonucunda eğitim uçağımız "HÜRKUŞ" için EASA Tasarım Organizasyonu Sertifikası'nı aldık. Fikir aşamasından uçuşa kadar Şirketimizin tüm organizasyonunun uluslararası standartlara uyumunu belgeleyen sertifika ile EASA'nın Türkiye'ye verdiği ilk uçak tasarlama yetkisine sahip olduk.
- HÜRKUŞ'un "roll out" törenini düzenledik.
- Özkaynaklarımız ve TEYDEB desteği ile satih-hava ve hava-hava füze sistemlerinin kilitleme ve atış eğitimlerinde kullanılmak üzere geliştirdiğimiz Yüksek Hızlı Hedef İnsansız Hava Aracı (İHA) "ŞİMŞEK" in ilk uçuşunu gerçekleştirdik.
- Ana hissedarımız Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı'nın (TSKGV) 25. kuruluş yıldönümünde kapılarımızı ilk kez halkımızın ziyaretine açtık.
- TÜBİTAK UZAY ile gerçekleştirdiğimiz iş ortaklığı sonucunda tesislerimizde yapısal yeterlilik modeli, yeterlilik modeli ve uçuş modeli olmak üzere 3 uydunun üretimini, entegrasyonunu ve test aşamalarını tamamladık. İlk gözlem uydumuz GÖKTÜRK-2 Çin'den uzaya fırlatıldı.
- Lockheed Martin firması ile geliştirdiğimiz Peace Onyx IV Programı kapsamında Hava Kuvvetleri Komutanlığı için ürettiğimiz 308. Gelişmiş Blok 50 Tipi F-16 uçağını teslim ettik.

2013

- HÜRKUŞ'un ilk uçuşunu gerçekleştirdik.
- T625 GÖKBAY Özgün Helikopter Programı sözleşmesini imzaladık.
- Savunma Sanayii Başkanlığı (SSB) ile imzaladığımız Özgün Helikopter Programı Sözleşmesi kapsamında ODTÜ Teknokent'te; helikopter alanında geleceğin teknolojilerini kazanmak, üniversite-sanayi iş birliğini geliştirmek ve bu alanda yetişmiş insan kaynağına katkıda bulunmak amacıyla Döner Kanat Teknoloji Merkezimizi (DKTM) kurduk.
- Gazi Üniversitesi iş birliğinde başta havacılık ve uzay olmak üzere bölgedeki sanayi kuruluşlarının ara eleman ihtiyacını karşılamak üzere 2.000 öğrenci kapasiteli Meslek Yüksek Okulu projesi için anlaşma imzaladık.

2014

- Ülkemizin ilk yerli haberleşme uydusu TÜRKSAT 6A'nın yapısal, ısı ve kimyasal itki alt sistemleri ile mekanik yer destek ekipmanlarının geliştirilmesi, kablolaj tasarımı ve üretimini üstlendik.
- T70 Genel Maksat Helikopteri Programı sözleşmesini imzaladık.
- T129A Erken Duhul Helikopteri'ni K.K.K.lığına teslim ettik.
- Bilgi birikimimizi gelecek kuşaklara aktarmak için Akademimizi hayata geçirdik.
- Milli uçağımız HÜRKUŞ'un tasarımında gösterdiğimiz üstün performans ile Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nden Türkiye'nin ilk Uçak Tasarım Organizasyonu onayını (Design Organization Approval-DOA) aldık.

2015

- Kazan Tesislerimizdeki Uzay Sistemleri Entegrasyon ve Test (USET) Merkezi'nin açılışını Cumhurbaşkanımızın katılımıyla gerçekleştirdik.
- T625 GÖKBAY Özgün Helikopter Programı tesislerinin temel atma törenini düzenledik.
- Sanata olan desteğimizi 19. Ankara Caz Festivali'nin açılış konserine sağladığımız sponsorlukla sürdürdük.
- Şirketimiz bünyesinde Riskin Erken Saptanması ve Kurumsal Yönetim Komitelerini kurduk.

2016

- Hava Kuvvetleri Komutanlığı'nın ihtiyacını karşılayacak ve dünya pazarına girebilecek bir eğitim uçağı geliştirilmesi amacıyla başlattığımız HÜRKUŞ Projesi kapsamında ürettiğimiz Hürkuş-A için EASA'dan Tip Sertifikası aldık ve 1. prototip uçağımızın mülkiyet ve kullanım hakkını elde ettik.
- SSB ile MMU Projesi Dönem-1 Aşama-1 sözleşmesini imzaladık.
- GÖKTÜRK-1 Fransız Guyanası'nda bulunan Kourou Fırlatma Üssü'nden fırlatıldı. Sayın Cumhurbaşkanımızın teşrifleriyle gerçekleştirdiğimiz GÖKTÜRK-1 Uydu Fırlatma Törenini tesislerimizde canlı olarak izledik.

2017

- HÜRKUŞ-C deneme çalışmaları kapsamında ilk atış gösterimini tamamladı.
- İlk Türk JSF/F-35 uçağının orta gövdesini teslim ettik.

KİLOMETRE TAŞLARIMIZ

2018

- ANKA-S'nin ilk teslimatını gerçekleştirdik.
- T129 ATAK helikopterin J.Gn.K.İğine teslim törenini düzenledik.
- T625 GÖKBAY helikopterin ilk uçuşunu gerçekleştirdik.
- ANKA'nın PD-170 yerli motor ile ilk test uçuşunu gerçekleştirdik.
- Airbus firması ile Airbus uçak programları için hareketli parçaların yapılarında Ar-Ge konusunda çözüm ortağı olarak anlaşma imzaladık.

2019

- Ağır Sınıf Taarruz Helikopteri'nin Proje Geliştirme Sözleşmesini imzaladık.
- AKSUNGUR ilk uçuşunu gerçekleştirdi.
- İstanbul Atatürk Havalimanı'nda gerçekleştirilen TEKNOFEST'te 5. nesil savaş uçağımız Milli Muharip Uçak (MMU) başta olmak üzere tüm ürünlerimizi teknoloji ve savunma sanayi meraklılarıyla buluşturduk.

2020

- AKSUNGUR tam 49 saat havada kalarak, 20 bin feet irtifada bayrağımızı gökyüzüne kazıdı.
- Boeing firmasıyla, Türkiye'de havacılık standartlarına uygun termoplastik parça üretim kabiliyetinin geliştirilmesi amacıyla iş birliği anlaşması imzaladık.
- Tesislerimizde çevresel atık yönetimi konusunda yürüttüğümüz örnek çalışmalar ile Türkiye'deki tüm sanayi kuruluşları arasında ilk kez Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından verilen "Sıfır Atık Belgesi"ni almaya hak kazandık.

- Atık Yönetimi ve Yeşil Bayrak Ligi Projemiz ile 500 projenin yarıştığı ve dünyanın en iyi çevresel uygulamalarının seçildiği Green World Awards'da Atık Yönetimi kategorisinde "Altın Ödül" kazandık ve uluslararası alanda "Yeşil Dünya Elçisi" unvanının sahibi olduk.

2021

- Malezya'nın havacılık ekosistemine katkı sağlamak amacıyla, Malezya Ekonomi Bakanlığı'na bağlı Standartlaştırma ve Ar-Ge kuruluşu SIRIM ile iş birliği anlaşması imzaladık.
- Havacılık alanında bilgi paylaşımı için uluslararası çalışmalarımız kapsamında Ukrayna Ulusal Havacılık Üniversitesi (National Aerospace University-Kharkiv Aviation Institute) ile ortak akademik ve araştırma faaliyetleri yürütmek üzere iş birliği anlaşması imzaladık. Uluslararası akademik iş birliğimizi İstanbul Teknik Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve

- Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi ile kurduğumuz iş birliği ile güçlendirdik.
- Kuala Lumpur Üniversitesi Malezya Havacılık Teknolojileri Enstitüsü ile teknik ve uygulamalı havacılık eğitimleri ve araştırma programları geliştirmek için iş birliği anlaşması imzaladık.
- Yetkin mühendisler yetiştirmek ve milli havacılık ekosistemine kazandırmak amacıyla 2021 yılı Ocak ayında başlattığımız "Mühendis Geliştirme Programı (MGP)" ile farklı disiplinlerden 400'ü aşkın mühendisi ağırladık, MGP kapsamında eğitimini tamamlayan 200 mühendisin Şirketimizde farklı projelerinde göreve başlamasını sağladık.
- Şirketimiz bünyesinde Sürdürülebilirlik Komitesi'ni kurduk.

PAYDAŞ HARİTAMIZ VE PAYDAŞ İLETİŞİMİMİZ

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK, FAALİYETLERİNDEN DOĞRUDAN VEYA DOLAYLI **ETKİLENDİĞİMİZ VE FAALİYETLERİMİZDEN ETKİLENEN TÜM BİREY, KURUM VE ŞİRKETLERE PAYDAŞ HARİTAMIZDA YER VERİYORUZ.**

PAYDAŞ HARİTAMIZ

Çalışanlarımız

Dinamik, alanında uzman ve yetkin insan kaynağımızı sürdürülebilir başarımızın en etkili unsuru olarak görüyoruz. Çalışanlarımızın memnuniyet ve motivasyonunu yükselterek; iş gücü verimini artırmayı ve sürdürülebilir insan kaynağı varlığı oluşturmayı hedefliyoruz. Şirketimizdeki kariyer yolculuklarında çeşitlendirdiğimiz iletişim kanalları vasıtasıyla insan kaynakları uygulamalarımız ve süreçlerimizle ilgili geri bildirimde bulunmalarını, öneri geliştirmelerini teşvik ederek karar alma süreçlerimize ortak olmalarını sağlıyoruz.

Müşterilerimiz

Müşterilerimiz yurt içinde Türk Silahlı Kuvvetleri ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ve yurt dışında ise Boeing, Airbus, Sikorsky, Spirit, Northrop Grumman gibi büyük havacılık ve savunma sanayi şirketlerinden oluşuyor. Müşterilerimizin ihtiyaç ve beklentilerini; sözleşmelerimizden doğan yükümlülüklerimizi zamanında ve eksiksiz olarak yerine getirerek; üstün kalite anlayışımız ve kusursuz üretim yaklaşımımızla karşılıyoruz.

Tedarikçilerimiz

Ürettiğimiz değer zincirimizin en önemli halkalarından biri olarak gördüğümüz başta mevcut ve potansiyel altyüklenici firmalar, savunma ve havacılık sanayii kümelenmeleri olmak üzere tedarikçi ekosistemimizle bağımızı güçlendirmeyi, yardımcı sanayii kuruluşlarımızın yetkinlik ve kapasitelerini artırmayı hedefliyoruz. Tedarikçilerimizle etkin iletişimimizi hayata geçirdiğimiz Yardımcı Sanayi Portalımız vasıtasıyla yürütüyoruz.

Üniversiteler

Üniversiteler ile imzaladığımız anlaşmalar kapsamında, Ar-Ge faaliyetlerimizde, Akademi programlarımızda ve kurumsal sosyal sorumluluk projelerimizde sanayi-akademi iş birliğinin sinerjisinden yararlanıyoruz.

Kamu Kurum ve Kuruluşları

Savunma sanayii alanında faaliyet gösteren tüm kamu kurum ve kuruluşlarıyla iş birlikleri geliştirerek, çalışmalarını ulusal ve uluslararası üyeliklerimizle destekliyoruz.

Toplum

Toplumumuzun ekonomik ve sosyal kalkınmasına ve refahına öncelik veriyoruz. Üretimimizde millileştirme çabamızı sürdürürken, yarattığımız kaynağı toplumla paylaşmak üzere projeler geliştiriyoruz. Geliştirdiğimiz eğitim projeleri, staj programları, yardım kampanyaları ile toplumun her kesimine destek vermeye büyük gayret sarf ediyoruz.

PAYDAŞ HARİTAMIZ VE PAYDAŞ İLETİŞİMİMİZ

PAYDAŞ HARİTAMIZDA YER ALAN TÜM BİREY, KURUM VE ŞİRKETLER İLE İLETİŞİMİMİZİ **DÜRÜSTLÜK VE GÜVENİLİRLİK DEĞERLERİMİZ ÇERÇEVESİNDE SÜRDÜRÜYÜRÜZ.**

PAYDAŞ İLETİŞİMİMİZ

Birleşmiş Milletler'in yayımladığı Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarınının 17'si olan "Amaçlar için Ortaklıklar" ilkesi sürdürülebilirliğin ancak beraberce ulaşılacak bir kültür olduğunu vurgulamaktadır. Bu çerçevede tüm paydaşlarımız ile beraber hareket etmeyi ve iş birliğini önemsiyoruz. Paydaş memnuniyeti, stratejik planlamamıza temel teşkil eden stratejik odaklarımızdan biridir. Paydaşlarımızın talep ve beklentilerini en iyi şekilde karşılamak için çalışıyoruz. Toplumsal, ekonomik ve çevresel konularda değer yaratmak üzere çalışanlarımız, müşterilerimiz, tedarikçilerimiz, üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları ile toplum dâhil olmak üzere birçok paydaşımız ile iş birlikleri geliştiriyoruz. Paydaşlarımızla iletişimimizi dürüstlük ve güvenilirlik değerlerimiz çerçevesinde sürdürüyoruz.

Çalışanlarımız

Çalışan Bağlılığı ve Memnuniyeti Anketi (yıllık)
Çalışan Destek Programı (sürekli)
Tecrübe Paylaşım Platformu (sürekli)
Öneri Sistemi (sürekli)
Etik Hat (sürekli)

Müşterilerimiz

Müşteri Destek Portalı (sürekli)
Müşteri Koordinasyon Sistemi (sürekli)

Tedarikçilerimiz

Yardımcı Sanayi Portalı (sürekli)
Tedarikçi Koordinasyon Sistemi (sürekli)

Üniversiteler

Çalıştay ve Paneller (yılda birkaç defa)
Özkaynaklı Ar-Ge Projeleri (sürekli)
Akademi (sürekli)

Hissedarlarımız

Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı (TSKGV)
T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı (SSB)
Türk Hava Kurumu

Kamu Kurum ve Kuruluşları

Konferans, Fuar ve Çalıştaylar (yılda birkaç defa)
Kanuni Düzenlemeler Kapsamında İş Birliği (gerektiğinde)

Toplum

Kurumsal Web Sitesi (sürekli)
Sosyal Medya ve Basın (sürekli)
Elini Uzat Topluluğu (proje bazlı)

KURUMSAL YÖNETİM

MİSYONUMUZ GEREĞİ SEKTÖRÜN ÜLKEMİZDEKİ ÖNCÜSÜ OLARAK HAREKET EDERKEN, VİZYONUMUZ GEREĞİ ULUSLARARASI ALANDA DA YÜKSELMEMEYE DEVAM EDİYORUZ.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak faaliyet gösterdiğimiz havacılık ve uzay sektörünün taşıdığı kritik önem nedeniyle kurumsal yönetim ilkeleri olan adillik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk doğrultusunda hak sahipleri ve kamuoyunun menfaatlerine zarar vermeyecek şekilde çalışmalarımızı yerine getiriyoruz. Misyonumuz gereği sektörün ülkemizdeki öncüsü olarak hareket ederken, vizyonumuz gereği uluslararası alanda da yükselmeye devam ediyoruz. Kurumsal yönetim ilkelerine azami düzeyde uyum sağlayarak mali kaynakları ve insan kaynaklarını Şirketimize çekiyoruz, verimli çalışarak hissedarlarımız için uzun dönemde ekonomik kazanç yaratarak istikrarlı büyüme sağlıyoruz.

En yüksek yönetim organımız olan Yönetim Kurulumuz 7 üyeden oluşur. Yönetim Kurulumuzun aldığı kararların icrası Şirketimizin Genel Müdür makamınca uygulanır. Yönetim Kurulumuza bağlı görev yapan üç komite, Genel Müdürlüğe bağlı görev yapan bir komite bulunur.

KOMİTELER

Kurumsal Yönetim Komitesi: Kurumsal Yönetim Komitesi'ni 2015 yılında kurduk. Komite'nin amacı Yönetim Kurulumuza bağlı olarak Şirketimizin tâbi olacağı kurumsal yönetim ilkelerini hazırlamak ve Yönetim Kurulumuzun onayına sunmak olup, Yönetim Kurulumuz tarafından onaylanan kurumsal yönetim ilkelerine uyumu izlemekte, bu konuda iyileştirme çalışmalarında bulunmakta ve Yönetim Kurulumuza öneriler sunmaktadır.

Riskin Erken Saptanması Komitesi:

Riskin Erken Saptanması Komitesi'ni 2015 yılında kurduk. Komite'nin amacı Yönetim Kurulumuza bağlı olarak Şirketimizin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek tehditlerin veya Şirketimizin varlığını, gelişmesini ve devamını olumlu etkileyebilecek fırsatları erken teşhis etmek olup, tespit edilen tehditler ve fırsatlar ile ilgili gerekli faaliyetleri uygulamakta ve risklerin yönetilmesi için çalışmalar yapmaktadır.

Denetimden Sorumlu Komite:

Yönetim Kurulumuza bağlı olarak çalışma yapan Denetimden Sorumlu Komite'nin amacı Yönetim Kurulu adına iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin etkinliğini ve yeterliliğini, bu sistemler ile muhasebe ve raporlama sistemlerinin işleyişini ve üretilen bilgilerin bütünlüğünü gözetmektir.

Faaliyetlerimiz geliştirmek ve çalışmalarımıza değer katmak amacıyla bağımsız ve objektif bir yaklaşımla iç denetim ve değerlendirme faaliyetlerimizi Yönetim Kurulumuza bağlı olarak Denetimden Sorumlu Komitemizin iş birliğinde yürütüyoruz. Kurumsal risk yönetimi, iç denetim ve kurumsal yönetim süreçlerimizin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek için iç denetim ve değerlendirme çalışmalarımızı sistemli bir şekilde sürdürüyoruz.

Sürdürülebilirlik Komitesi:

Genel Müdür'ün destekleyiciliğinde (sponsorluğunda) oluşturduğumuz Sürdürülebilirlik Komitesi'nin amacı sürdürülebilirlik stratejilerimizi, politikalarımızı, kısa, orta ve uzun vadeli sürdürülebilirlik hedeflerimizi belirlemek, gözden geçirmek, sürekli iyileştirmek ve sürdürülebilirlik performansımızı artıracak iyileştirme projelerine karar vermektir. Sürdürülebilirlik Komitesi'nin görevleri arasında;

- Çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim alanlarındaki risklerimizi proaktif şekilde yönetmek ve Şirketimizin sürdürülebilirlik stratejisine yön vermek.
- Şirketimizin sürdürülebilirlik hedeflerini gerçekleştirmek üzere oluşturduğumuz sürdürülebilirlik yol haritamızı ve uygulamalarımızdaki gelişmeleri takip etmek, hedefler kapsamında performans ölçütlerini belirlemek ve performansı denetlemek,
- Sürdürülebilirlik strateji, politika ve hedeflerimizin tüm paydaşlarımıza yaygınlaştırılmasını sağlamak, gerekli tüm prosedür, çalışma ve uygulamaların yürütüldüğünü denetlemek,
- Sürdürülebilirlik faaliyetlerimiz kapsamına girebilecek projeleri belirlemek ve bu projelerin hayata geçirilmesini sağlamak bulunur.

KURUMSAL YÖNETİM

ETİK YAPILANMA İLE ÇALIŞANLARIMIZIN BİRBİRLERİYLE VE DİĞER GRUPLAR İLE DAHA **UYUMLU İLİŞKİLER GELİŞTİRMESİNİ SAĞLAMAYI VE DAHA MUTLU BİR ÇALIŞMA ORTAMI TESİS ETMEYİ AMAÇLIYORUZ.**

ETİK İLKELER YÖNETİMİ

Etik Yapılanma

Şirket organizasyonumuzda etik iklimi güçlendirmek ve etik değerleri merkeze alan bir kurum kültürü geliştirmek amacıyla etik yapılanma çalışması başlatarak Etik Uyum Kurulumuzu ve Etik Uyum Alt Komisyonumuzu oluşturduk. Etik yapılanma ile çalışanlarımızın birbirleriyle ve diğer gruplar ile daha uyumlu ilişkiler geliştirmesini sağlamayı ve daha mutlu bir çalışma ortamı tesis etmeyi amaçlıyoruz.

Etik El Kitabı

Etik El Kitabımızı, yasalara saygı ilkesi ışığında faaliyetlerimizi yürürlükteki yasalara, hukuk ve etik kurallarına uygun bir çerçevede yürütmek için izleyeceğimiz temel politika ve prosedürleri içeren bir rehber niteliğinde hazırladık.

Etik El Kitabımızla:

- Şirketimizde iş etiği konusunda ortak bir kurum kültürü oluşturarak bunu yazılı hale getirmeyi,
- Etik kurallarımızı ve uygulama süreçlerimizi net ve açık bir şekilde tanımlamayı,

- Çalışanlarımızın etik kurallarımıza uygun hareket etmelerinde yön göstermeyi
- Çalışanlarımızın etik hakkındaki bilincini artırarak mesleki ahlak kurallarının gelişmesini sağlamayı,
- Çalışma hayatımızda iş etiği ve yasalara uygun davranış biçimleri geliştirmeyi,
- İlgili tüm yasa ve yönetmelikler ile etik standartlara ve endüstriyel yükümlülüklerle uygun davranış biçimlerini destekleyen bir ortam yaratmayı ve sürdürmeyi,
- Etik standartları Şirketimizde kurumsal yaşama kazandırmayı,
- İş ilişkilerimizde rehberlik yaparak kişiler arası ilişkileri uyumlaştırmayı, iş birliği ve iş barışının sağlanmasına katkı sağlamayı amaçlıyoruz.

Etik Uyum Kurulu

Etik Uyum Kurulumuzun katkısıyla çalışanlarımızın Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında, Etik El Kitabımızda yer alan etik değer, ilke ve sorumluluklara aykırı hareket edildiği yönündeki bildirimlerini inceliyoruz ve karar alıyoruz.

Etik Hat

Etik Hat, çalışanlarımızın çalışma alanlarımızdaki etik ilke ihlallerini bildirebilmeleri için oluşturduğumuz e-posta adresi ve tüm çalışanlarımıza duyurduğumuz telefon numaramızdan oluşan bildirim hattımızdır. Çalışanlarımızın etik ihlal başvurularını hizmet aldığımız bağımsız bir şirket aracılığıyla form doldurmak suretiyle de iletmesine olanak sağlıyoruz.

Etik Konusunda Eğitimler

2021 yılında çalışanlarımızda ve yöneticilerimizde etik bilinç oluşturmak için danışmanımız Prof. Dr. İlayet Aydın ile birlikte “İş Yaşamında Etik Değerler Söyleşisi” ve “Mobbing Farkındalık Söyleşisi” gerçekleştirdik. “Yönetim Etiği ve Liderlik”, “Bilim ve Teknolojide Etik”, “Etik Eğiticilerin Eğitimi”, “Mühendislik Etiği” ve “Bilim ve Araştırmada Etik” konulu bilgilendirme seminerleri düzenledik.

Etik Çalışmaları Kapsamında Planlanan Aksiyonlar

- İşe yeni giren çalışanlarımıza, oryantasyon eğitimi kapsamında Şirketimizin etik kuralları ve kavramları ile ilgili eğitim vermek.
- Düzenli aralıklarla ekran koruyucularda, portalda, billboardlarda vb. etik ilke tanımları, ihlaller gibi konularda hatırlatmalar ve bilgilendirmeler yaparak etik bilincinin yerleşmesini sağlamak.
- Etik eğiticiler yetiştirerek Şirketimizde hatırlatma, bilinçlendirme, etik kültür oluşturma eğitimleri vermek ve böylece etik bilinci sürdürülebilir kılmak.
- Etik kültürü yerleştirmek ve etik davranışları teşvik etmek amacıyla “Etik Davranışı Ödüllendirme” sistemi kurmak ve uygulamak.

KURUMSAL YÖNETİM

BÜTÜN KURUMSAL SÜREÇLERİMİZİ
PLANLA-UYGULA-KONTROL ET-ÖNLEM AL (PUKÖ)
DÖNGÜSÜ İLE **SÜREKLİ İYİLEŞTİRME**
YAKLAŞIMIYLA YÖNETİYORUZ.

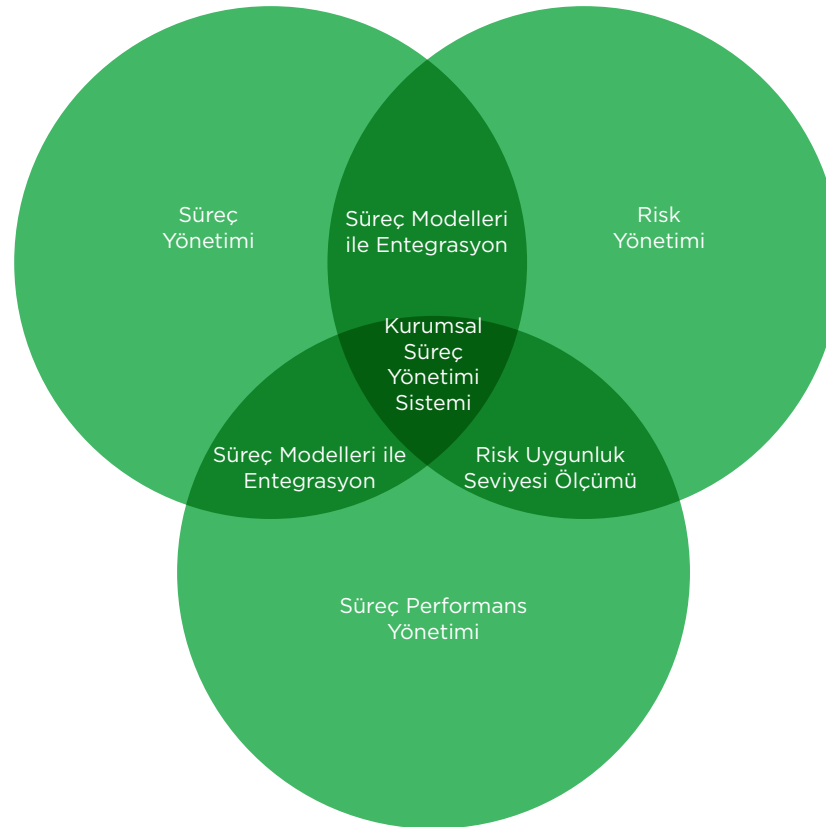
**Kurumsal Süreç Yönetimi
Sistemi'ne tanımlanan ana
süreç sayısı**

14

SÜREÇ YÖNETİMİ

Kurduğumuz Kurumsal Süreç Yönetimi Sistemi aracılığı ile tüm süreçlerimizi etkin bir şekilde izleyebiliyoruz. İhtiyaçlarımıza uygun olarak yeni süreçler tanımlıyor ve mevcut süreçlerimizi güncelliyoruz. Bütün kurumsal süreçlerimizi Planla-Uygula-Kontrol Et-Önlem Al (PUKÖ) Döngüsü ile sürekli iyileştirme yaklaşımıyla yönetiyoruz.

Kurumsal Süreç Yönetimi Sistemi

Kurumsal Süreç Yönetimi Sistemimize 14 ana süreç ve 180 alt süreç tanımladık. Ana süreçlerimizi operasyonel, yönetsel ve destek olmak üzere 3 grupta değerlendiriyoruz.

Kurumsal Süreç Yönetimi Sistemimizi; yürüttüğümüz tüm operasyonel, yönetsel ve destek süreçlerimiz ile bu süreçlerin alt süreçlerini ve faaliyetlerimizi, tedarikçilerimizi, müşterilerimizi, girdi ve çıktılarımızı, kaynaklarımızı, süreç sahibi ve sorumlularını içerecek şekilde tasarladık. Kurumsal Süreç Yönetimi Sistemimizde, performans göstergelerimizi ve hedeflerimizi tanımlamak, sürece ait risklerimizi belirlemek, güncellemek ve birbirleri ile ilişkilerini Sistem vasıtasıyla sürdürmek üzere yürüttüğümüz tüm faaliyetlerimize yer verdik.

RİSK YÖNETİMİ

RİSKLERİMİZİ SÜREÇLERİMİZLE ENTEGRE OLARAK TANIMLIYOR, RİSK YÖNETİMİ STRATEJİLERİ OLUŞTURUYOR VE RİSK YÖNETİMİ FAALİYETİNİ GÜVENCE ALTINA ALMAK AMACIYLA **TÜM RİSKLERİMİZİ KURUMSAL RİSK YÖNETİMİ SİSTEMİNDE PROAKTİF OLARAK YÖNETİYORUZ.**

Kurumsal Risk Yönetimi Politikamız kapsamında; stratejik hedeflerimize ulaşmak amacıyla yürüttüğümüz faaliyetler dâhilinde karşılaşılabileceğimiz her türlü fırsat ve tehdidi proaktif olarak yöneterek, kurumsal sürdürülebilirliğe katkı sağlamayı amaçlıyoruz. Risklerimizi, süreçlerimizle entegre olarak tanımlıyor ve stratejik hedeflerimizle uyumlu risk yönetimi stratejileri oluşturuyoruz.

Risk Yönetimi Amaçlarımız

Risk yönetimi faaliyetlerimizi Şirketimizin risk alma profiline, risk iştahına, kültürüne ve sürekli iyileştirme prensibine uyumlu olarak ve yasal mevzuatlara uygun bir şekilde proaktif metotlarla yürütüyoruz. Karar verme mekanizmalarımız için riskleri görünür ve ölçülebilir hale getirerek subjektifliği azaltılmayı hedefliyoruz. Tüm riskleri proaktif olarak yönetmek için oluşturduğumuz risk yönetimi modelimizi ve altyapımızı güncel ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli geliştiriyoruz.

Risk Yönetimi sürecimizi; riskleri belirleme ve Kurumsal Risk Yönetim Sistemimize tanımlama, riske ilişkin ilgililerle görüşme, risk kritiklik seviyelerini hesaplama, yanıtlama yönetimini ve sorumluları belirleme, kontrol planlarını oluşturma, risk kontrol ve takibi adımlarından oluşan döngüsel bir yapıya sahip olacak şekilde tasarladık.

RİSK YÖNETİMİ

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK, SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜME STRATEJİMİZ DOĞRULTUSUNDA **HEDEFLERİMİZE ULAŞMAK AMACIYLA RİSKLERİMİZİ TESPİT EDİYOR VE METRİKLER ARACILIĞIYLA KONTROL EDİYORUZ.**

2021 yılında Kurumsal Risk Yönetim Sistemine 8 farklı risk sınıfında grupladığımız toplam 4.561 risk tanımladık.

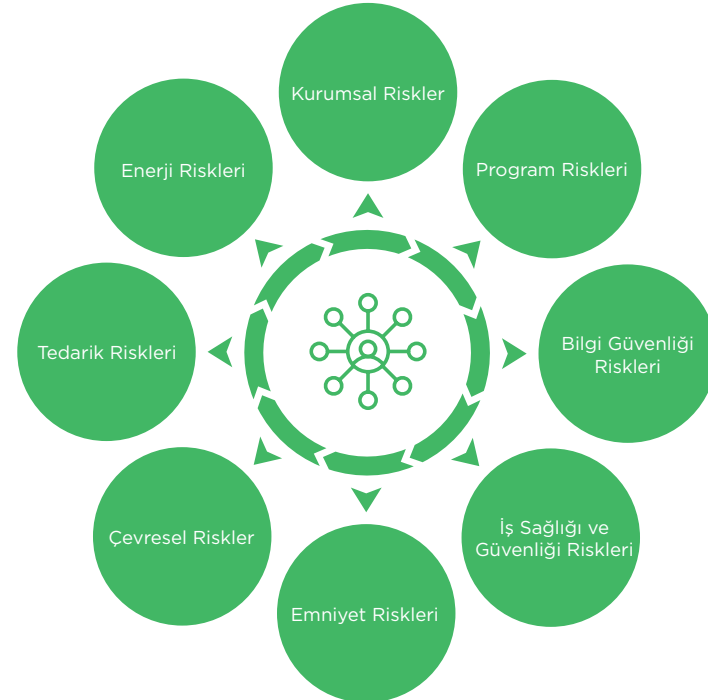
4.561

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak, sürdürülebilir büyüme stratejimiz doğrultusunda hedeflerimize ulaşmak amacıyla risklerimizi tespit ediyoruz ve metrikler aracılığıyla kontrol ediyoruz. Sağladığımız kaynak/destek ve belirlediğimiz sınırlar çerçevesinde,

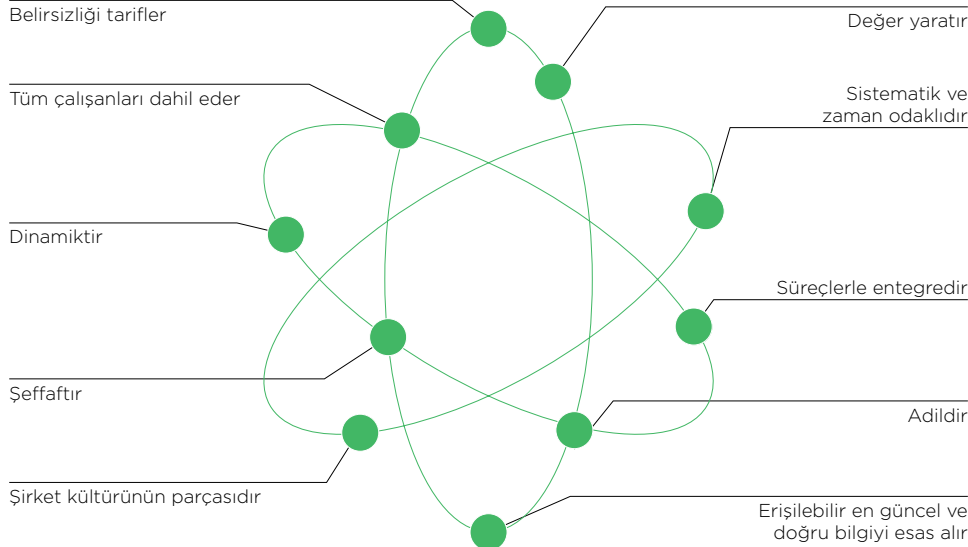
Şirketimizin farklı bölümlerinin tespit ettiği, farklı etkilere sahip fakat birbirini etkileyen riskleri, tutarlı ve optimal şekilde yönetmek, Şirketimiz genelinde ortak risk algısını oluşturmak ve risk yönetimi çalışmalarına tüm bölümlerimizi dâhil ederek farkındalığı artırmak temel önceliğimizdir.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak risklerimizi Kurumsal Risk Yönetimi Sisteminde 8 farklı risk sınıfında takip ediyoruz.

Risk Sınıflarımız

Risk Yönetimi Prensipleri

RISK YÖNETİMİ

ŞİRKETİMİZDE İŞ SÜREKLİLİĞİNİ SAĞLAMAK İÇİN FARKLI BİRİMLERİMİZDEN ÜYELER SEÇEREK İŞ SÜREKLİLİĞİ TAKIMIMIZI KURDUK. **PERİYODİK OLARAK İŞ SÜREKLİLİĞİ TAKIMI TOPLANTILARI DÜZENLEYEREK SENARYOLARI GÖZDEN GEÇİRİYOR VE YENİ SENARYOLAR PLANLIYORUZ.**

İş Sürekliliği

Ana faaliyetlerimizi kısmen veya tamamen kesintiye uğratan beklenmedik olaylar karşısında, ana süreçlerimizi, hizmetlerimizi, uygulamalarımızı tedarikçiler ile yürütülecek işlemlerimizi ve gerçekleştirilecek düzeltici/önleyici faaliyetleri planlamak, koordine etmek ve gerektiğinde yönetmek için İş Sürekliliği Planımızı oluşturduk. Bu kapsamda Şirketimiz genelinde iş sürekliliğini sağlamak için gerek duyduğumuz kaynaklarımızı; kritik çalışanlar, kritik tezgahlar, kritik yardımcı sanayi firmaları, kritik tedarikçiler, kritik alt yükleniciler ve kritik binalar olarak tanımladık ve faaliyetleri belirledik.

Beklenmedik olaylara karşı hazırlık olmak için senaryolar oluşturduk, senaryolar kapsamında hayata geçireceğimiz proaktif ve reaktif stratejileri belirledik, proaktif stratejileri uygulamaya almak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Şirketimizde iş sürekliliğini sağlamak için farklı birimlerimizden üyeler seçerek İş Sürekliliği Takımımızı kurduk. Periyodik olarak İş Sürekliliği Takımı toplantıları düzenleyerek senaryoları gözden geçiriyoruz ve yeni senaryolar planlıyoruz.

Covid-19 ile Mücadele Çalışmalarımız

2021 yılının başından itibaren aşılma oranı ve seyrine bağlı olarak atılan normalleşme adımları ekonomik ve sosyal hayatı canlandırmış olmasına rağmen pandeminin etkilerinin sürdüğü ve yeni varyantların endişe yaratmaya devam ettiği bir yılı geride bıraktık.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak ülkemizde uygulanan tedbirlere, çevik karar alma mekanizmalarımız ve dinamik insan kaynağımız sayesinde hızla uyum sağlarken insan sağlığını önceliklendiren önlemler almaya devam ettik. Belirsizliğin yaratabileceği motivasyon kaybını önlemek ve iş sürekliliğini sağlamak için paydaşlarımızla şeffaf iletişim kurmaya özen gösterdik.

Covid-19 pandemisinin neden olduğu olumsuz koşulları en az zararla atlattık için risk değerlendirmeleri yapıyoruz ve gerekli aksiyon planlarını hazırlıyoruz.

2021 yılında aldığımız önlemler aşağıda yer alıyor.

- Pandemi süresince ülkemizde uygulanan tüm kısıtlamalar çerçevesinde Şirketimizde yeni kararlar almak ve değerlendirmeler yapmak için Pandemi Koordinasyon Kurulumuzu oluşturduk.
- Çalışmalarımızı pandemi hakkında periyodik e-postalarla bilgilendirdik.
- Sağlık Merkezimizde kendi sağlık kadromuzun çalışanlarımıza Covid-19 aşısı yapmasını sağladık.
- Katılımcı sayıları yüksek olan toplantılarımızı çevrim içi olarak planladık.
- Şirket içi eğitimlerimizi e-Learning/ çevrim içi platforma taşıdık.
- Yemekhanelerimizde sosyal mesafeye uygun oturma planları oluşturduk.

- Şirkete girişlerde aşı kartı kontrolleri ve aşı olmayan çalışanlarımıza yönelik haftalık PCR kontrolleri yaptık.
- Çalışanlarımıza koruyucu ekipman sağladık.
- Maske, mesafe, hijyen gibi koruma önlemlerini sürdürdük.

Bu dönemde tedarik zinciri kaynaklı gecikmeler veya kesintiler risk teşkil ettiği için, kritik tedarikçilerimizle daha sık periyotlarda risk değerlendirme çalışmaları gerçekleştirdik. Tedarik zincirindeki kesintileri ve aksamaları önlemek adına tedarikçi portföyümüzü çeşitlendirmek için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Gecikmelerin yaşanması veya ürünün iletilmemesi muhtemel ise nakliyata ilişkin alternatif yöntemleri veya rotaları oluşturmak için gayret sarf ediyoruz.

İNSAN KAYNAKLARI

İNSAN KAYNAKLARI SÜREÇLERİNDE GELİŞTİRDİĞİMİZ YEŞİL İNSAN KAYNAKLARI PROJELERİ İLE ÇALIŞANLARIMIZIN **SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE GERİ DÖNÜŞÜM KONUSUNDA FARKINDALIĞINI ARTIRMAYI HEDEFLİYORUZ.**

İnsan Kaynakları Politikamızı; yüksek nitelikli insan kaynağını ülkemize ve Şirketimize kazandırmak, geliştirmek, vizyonumuza bağlı aidiyetin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla oluşturduk. İnsan kaynakları uygulamalarımızı dürüstlük, güvenilirlik, yaratıcılık, verimlilik ve paydaş memnuniyeti olarak belirlediğimiz kurumsal değerlerimizden ödün vermeksizin hayata geçiriyoruz.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak çalışanlarımızın mutlu ve motive bir şekilde çalışmalarını temin etmek için adalet ve eşitlik ilkelerini gözeterek huzurlu bir iş ortamı sağlamayı hedefliyoruz. İnsan kaynakları süreçlerimizi çalışanlarımıza odaklı olarak tasarlıyor, İnsan Kaynakları Yönetimimizin temelini oluşturan ilkelerin sürekliliğini sağlamak amacıyla projeler geliştiriyoruz.

Yeşil İnsan Kaynakları Projelerimiz

2021 yılında insan kaynakları süreçlerinde geliştirdiğimiz projeler ile kaynaklarımızın sürdürülebilirliğine ve etkin kullanımına katkı sunmayı, çalışanlarımızın bu yöndeki farkındalığını artırmayı hedefledik. E-arşiv sistemine geçerek, mevcut özlük dosyalarımızı e-arşive aktardık, işe yeni başlayan çalışanlarımızın dosya girişini de doğrudan e-arşiv üzerinden yapmaya başladık. Bundan sonra yapılacak güncellemeler için kağıt kullanımını asgariye indirmeyi amaçlıyoruz.

İşe yeni başlayan çalışanlarımıza verdiğimiz "Hoş geldin" paketlerimizin içeriğini 2021 yılında çok kullanımlık matara ve geri dönüştürülmüş kağıtlardan üretilmiş defterle güncelledik. Paket içeriğinde yer alan geri dönüştürülmüş materyaller kullanılarak üretilmiş ürünlerin üzerine çalışanlarımıza yönelik farkındalığı artırıcı sürdürülebilirlik ve geri dönüşüme dair bilgi notları ekledik.

İNSAN KAYNAKLARI

İNSAN KAYNAĞIMIZIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİ GÜVENCE ALTINA ALMAK İÇİN TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK, **FAALİYETLERİMİZE İSTİHDAMDA FIRSAT EŞİTLİĞİ, ÇEŞİTLİLİK VE KAPSAYICILIK İLKELERİNİ GÖZETEREK YÖN VERİYORUZ.**

İşe başlayan her bir çalışanımız için geçmiş yıllarda olduğu gibi Şirketimizin Hatıra Ormanına ve ülkemizin çeşitli bölgelerine fidan bağışı yaparak ormanlarımıza katkı sunduk. Çalışanlarımıza yıllık olarak tanımlanan motivasyon bütçesi dâhilinde sosyal sorumluluk ve yeşil insan kaynakları uygulamalarımız kapsamında “Fidan Dikim” seçeneği sunduk. Çalışanlarımızla beraber kendilerine tanımlanan bütçe ile yerleşkemizde belirlenen alanlara fidan dikimi gerçekleştirdik. 2022 yılına yönelik olarak hazırladığımız çalışanlarımızın doğum günü hediyelerini sürdürülebilir cam malzemelerden seçerek ve paketlerin üzerine sıfır atığa dair bilgilendirme mesajımızı ekleyerek bu yöndeki farkındalığı artırmak için gayretlerimizi sürdürüyoruz.

Sürdürülebilir İnsan Kaynağı Çalışmalarımız

İnsan kaynağımızın sürdürülebilirliğini güvence altına almak için Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak, faaliyetlerimize istihdamda fırsat eşitliği, çeşitlilik ve kapsayıcılık ilkelerini gözетerek yön veriyoruz.

Gerçekleştirdiğimiz işten ayrılış mülakatları, odak grup toplantıları, çalışan görüşmeleri, çalışan bağlılığı ve memnuniyeti anketi çalışmalarından edindiğimiz geri bildirimler yaptığımız kök neden araştırmasında etkin rol oynuyor. Kök neden analizleri doğrultusunda iyileştirmeler yaparak Şirketimizden ayrılış oranını azaltmayı hedefliyoruz. Kurumsal hafıza ve deneyimin sürekliliğini sağlamak ve kurum kültürünü güçlendirmek için alanında tecrübe kazanmış ve uzmanlaşmış insan kaynağının çalışma hayatına Şirketimizde devam etmesine özen gösteriyoruz.

Kurumsal hafıza ve deneyim kaybını önlemek için yürüttüğümüz çalışmalarla çalışan bağlılığını ve memnuniyetini artırmayı böylelikle iş gücü devir oranını azaltmayı hedefliyoruz. Mutlu ve motive çalışanların kurumsal sürdürülebilirlik yolunda en etkili güç olduğunun farkındayız.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak geçmişten bugüne genç ve dinamik bir kadro ile çalışmaya devam ediyoruz. Alanında uzman ve kıdemli çalışanlarımızla birlikte, yeni kuşaktan da istihdam sağlayarak yaş ortalamasını dinamik bir düzeyde tutuyoruz. Kıdemli çalışanlarımız ve yeni kuşak çalışanlarımızın bir arada üretmesini teşvik ederek kurumsal deneyim ve öngörü aktarımını destekliyoruz. Şirket politikalarımızın, yürüttüğümüz faaliyetlerin ve oluşturduğumuz kurumsal hafızanın devamlılığını sağlamak için mentorluk ve tersine mentorluk uygulamalarıyla deneyim ve öngörü aktarımının sürekliliğini sağlamayı hedefliyoruz.

Yeni kuşağın sürdürülebilirlik konusundaki ilgi ve beklentisinin kurumsal sürdürülebilirlik faaliyetlerimize sunduğu olumlu katkının bilinciyle çeşitlilik ve kapsayıcılık prensipleri doğrultusunda Y ve Z kuşağı istihdamına yer veriyoruz.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak kadınların toplumun her alanında ve her kademesinde yer almasını önemsiyor ve teşvik ediyoruz. Engelli vatandaşlarımızın iş hayatında aktif yer almalarını destekliyoruz. İş-Kur ile gerçekleştirdiğimiz iş birliği kapsamında engelli çalışanlarımıza yönelik işbaşı eğitim programı verilmesine ve alanda gerekli ekipman sağlanmasına yönelik proje için görüşmelerimizi devam ettiriyoruz.

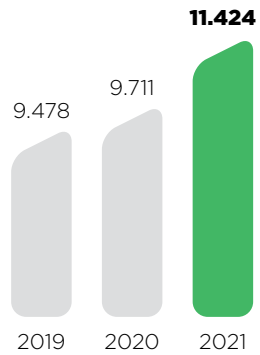
İNSAN KAYNAKLARI

2021 YIL SONU İTİBARIYLA %33,4'ÜNÜ (3.809) AR-GE ÇALIŞMALARIMIZDA GÖREVLENDİRDİĞİMİZ ŞİRKETİMİZİN TOPLAM ÇALIŞAN SAYISINI 11.424'E ÇIKARTTIK.

ÇALIŞAN PROFİLİMİZ

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak, genişleyen faaliyet alanlarımız ve artan iş hacmimiz paralelinde istihdamımızı her yıl artırarak kadromuzu yeni katılan çalışanlarımızla güçlendiriyor, ülke ekonomisine yetişmiş iş gücü kaynağı ile katkı sunuyoruz.

Yıllar İtibarıyla Çalışan Sayıları

2021 yıl sonu itibarıyla %33,4'ünü (3.809) Ar-Ge çalışmalarımızda görevlendirdiğimiz Şirketimizin toplam çalışan sayısını 11.424'e çıkarttık.

Çalışanlarımızın yaş grupları, cinsiyet, sözleşme türü ve kıdeme göre dağılımına aşağıdaki tablolarda yer verdik. Mevcut çalışanlarımızın bahsi geçen kategorilerdeki dağılımın yanı sıra iş gücündeki değişimi takip etmek amacıyla 2021 yılında işe yeni başlayan çalışan sayısı ve iş gücü devir oranı hakkında bilgiyi de aşağıdaki tablolarda paylaşıyoruz.

2021 yılında ailemize katılan 2.179 yeni çalışanımızla beraber çalışanlarımızın yaş ortalaması 33,6 oldu. Kadın çalışanlarımızın oranı %14,5 seviyesinde gerçekleşti ve kadın çalışanlarımızın %19,2'sini yönetici pozisyonunda görevlendirdik.

Yaş Gruplarına Göre Çalışan Sayıları

Yaş Aralığı	Çalışan Sayısı
0-29 Yaş	3.745
30-39 Yaş	5.024
40-49 Yaş	1.908
50-59 Yaş	640
60 Yaş ve Üzeri	107

Cinsiyetlerine Göre Çalışan Sayıları ve Oranları

	Çalışan Sayısı	Oran
Kadın	1.657	%14,5
Erkek	9.767	%85,5

Sözleşme Türüne Göre Çalışan Sayıları ve Oranları

	Kadın	Erkek	Oran
Beyaz Yaka	1.492	4.561	%53
Mavi Yaka	165	5.206	%47

İNSAN KAYNAKLARI

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK, ALANINDA DENEYİMLİ VE UZMAN İNSAN KAYNAĞIMIZI İSTİHDAM ETTİĞİMİZ **GENÇ NESİL ÇALIŞANLARIMIZLA GÜÇLENDİRİYOR, DİNAMİK KADRO YAPIMIZI KORUYORUZ.**

2021 yılında işe başlayan çalışan sayısı

2.179

Kıdeme Göre Çalışan Sayıları

Çalışma Süresi	Çalışan Sayısı
0-3 Yıl	4.100
3-5 Yıl	2.988
5-10 Yıl	1.833
10-15 Yıl	1.517
15 Yıl ve Üzeri	986

2021 Yılı İş Gücü Devir Oranı

Çalışan Devir Oranımız (%)	4,32
----------------------------	------

2021 Yılında İşe Başlayan Çalışan Sayısı

İşe Başlayan	2.179
--------------	-------

EŞİT FIRSATLAR

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak fırsat eşitliğini güvence altına almak için işe alım sürecinde aday taraması ve başvuru değerlendirme aşamalarını eğitim kurumu, cinsiyet, köken, din vb. özellikleri ayırt etmeksizin akademik başarı ve yeterliliğini dikkate alarak, pozisyona uygun kriterleri sağlayan adayları işe alım süreçlerine dâhil ediyoruz.

İnsan Kaynakları ve Yetenek Yönetimi sorumluluğunda yürüttüğümüz kariyer yönetiminin bir parçası olan terfi ve transfer süreçlerimizde, çalışanlarımıza eşit fırsatlar sağlanması ilkesini benimsiyor ve ayırım yapmaksızın tüm çalışanlarımız için aynı kurallar çerçevesinde ilgili süreç prosedürlerine uygun olarak hareket etmeye büyük özen gösteriyoruz. Bu doğrultuda çalışanlarımızın kendi yetkinliklerini, niteliklerini, tecrübelerini ve ilgi alanlarını değerlendirdiği, kariyer hedeflerine ulaşırken bireysel gelişimlerine de katkı sağlayacak gelişim odaklı eşit, adil, açıklanabilir ve verilere dayalı Kariyer Sistemi uygulamalarımızla çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

ÜCRETLENDİRME VE YAN HAKLAR

Ücretlendirme Politikamız

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak işe eşit ücret yaklaşımını benimsiyor; ücretlendirme politikamızı işin değerini göz önünde bulundurarak ölçülebilir, şeffaf, dengeli ve adil değerlendirmeler yaparak belirliyoruz. Sektörel ücret araştırmaları eşliğinde şirket içi ve dışı ücret dengesini korumak için analizlerden faydalanıyoruz. Ülkemizin ekonomik göstergeleri ve sektörel piyasa verilerini gözetenek daha rekabetçi, motive edici, ödüllendirici uygulamaları objektif bir yaklaşımla hayata geçirmeyi hedefliyoruz.

Akademik İzin

Çalışanlarımızın akademik birikimlerinin Şirketimize kattığı değer farkındalığıyla çalışanlarımızın iş yerinde deneyim kazanmalarının yanı sıra akademik alanda da kendilerini geliştirmelerini önemsiyoruz. Bu nedenle çalışanlarımıza yüksek lisans ve/veya doktora eğitimleri süresince akademik izin kullanma hakkı tanıyor, çalışanlarımızın ders

İNSAN KAYNAKLARI

ÇALIŞANLARIMIZA YILLIK MAZERET İZİNİ, ÖZEL SAĞLIK SİGORTASI, HAYAT SİGORTASI, REVİR HİZMETİ, KREŞ İMKÂNI, LOJMAN VE LİSANSÜSTÜ EĞİTİM OLANAKLARI GİBİ YAN HAKLAR SAĞLIYORUZ.

programlarına uygun olması koşuluyla her bir öğrenim dönemi için ücretli izin imkânı veriyoruz. Sağladığımız akademik izin imkânı ile çalışanlarımızın akademik çalışmalarını iş süreçleri ile birlikte sürdürmeleri ve edindikleri akademik donanımı iş alanlarında da kullanmaları için fırsat yaratıyoruz.

Sosyal Haklar, Mazeret İzni ve Esnek Çalışma

Çalışanlarımıza yıllık mazeret izni, özel sağlık sigortası, hayat sigortası, revir hizmeti, kreş imkânı, lojman ve lisansüstü eğitim olanakları gibi yan haklar sağlıyoruz. Bununla birlikte iş-özel yaşam dengesini kendi önceliklerine uygun olarak sağlayabilmeleri için çalışanlarımıza esnek çalışma imkânı sunuyoruz.

Minik Kanatlar Kreş ve Anaokulu

Minik Kanatlar Kreş ve Anaokulumuzda çalışanlarımızın 0-6 yaş aralığındaki çocuklarına çift dilli (bilingual) eğitim hizmetini ücretsiz olarak sağlıyoruz. 2021 yıl sonu itibarıyla 220 çocuğumuza hizmet verdiğimiz Kreşimizin kapasitesini 2022 yılından itibaren 450 çocuğu ağırlayacak şekilde artırmayı hedefliyoruz. Kreş öğretmenlerimizin kendilerini geliştirmeleri ve çocuklarımızı geleceğe emin adımlarla hazırlamaları için drama ve orff, kodlama, masal ve oyun terapisi, güncel öğrenme yaklaşımları, okul aile çocuk iletişimi, etkili iletişim yöntemleri, tematik sistemle öğrenme vb. konularında eğitim almalarını sağlıyoruz. Çocuklarımızın ilgi ve becerilerini desteklemek amacıyla İngilizce, drama, jimnastik, dans, görsel sanatlar, satranç ve orff eğitimi ile zenginleştirdiğimiz branş derslerimizi eğitim-öğretim yılı boyunca sürdürüyoruz. Çalışanlarımızın güven ve memnuniyetle çocuklarını Minik Kanatlar Kreş ve Anaokulumuza ve öğretmenlerimize emanet etmesini sağlıyoruz.

İNSAN KAYNAKLARI

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK, ÇALIŞANLARIMIZIN GELİŞİMİNİ SÜRDÜRMEK VE İŞE KATKILARINI ARTIRMAK ADINA **BİREYSEL HEDEFLER BELİRLEYEREK ETKİLİ BİR PERFORMANS YÖNETİM SÜRECİ TAKİP EDİYORUZ.**

PERFORMANS GELİŞİMİ, KARIYER VE YETENEK YÖNETİMİ

Yetkinlik Yönetimi

Çalışanlarımızın kariyer yaşamı boyunca bilgi düzeyi ve yetkinliklerinin taşıdıkları uzmanlıklar çerçevesinde izlenebilmesi ve ilişkili eğitimler ile desteklenerek geliştirilebilmesi için rolleri, rollere bağlı yetkinlikleri ve yetkinlik detaylarında gereklilikleri belirledik. 2021 yılında yöneticilerimizin yetkinlik gelişimini değerlendirdik, belirlediğimiz gelişim başlıklarında yöneticilerimize yönelik koçluk çalışmaları düzenledik.

Performans Yönetimi

Çalışanlarımızın gelişimini sürdürmek ve işe katkılarını artırmak adına bireysel hedefler belirleyerek etkili bir performans yönetim süreci takip ediyoruz. Değerlendirme yılı süresince her çeyrekte ara dönem inceleme süreçleri uyguluyoruz. Kurumsal ve stratejik hedeflerimize uygun olarak yöneticilerimizin belirlediği bireysel hedefler ve unvanlarına göre belirlediğimiz davranışsal başarı kriterleri ile çalışanlarımızı bağlı oldukları ilk ve ikinci yöneticilerin katılımıyla değerlendiriyoruz. Değerlendirme sürecinde ve ara dönemlerde çalışanlarımıza geri bildirim vererek sürekli gelişimi hedefliyoruz.

İNSAN KAYNAKLARI

ŞİRKETİMİZDE İŞE BAŞLADIKLARI İLK GÜNDEN EMEKLİLİKLERİNE KADAR GEÇEN SÜREÇTE, ÇALIŞANLARIMIZA **MUTLU VE MOTİVE EDİCİ BİR İŞ ORTAMI SUNMAK AMACIYLA, İÇ İLETİŞİM KANALLARIMIZI GELİŞTİRİYOR, ÇALIŞANLARIMIZI SÜREÇLERİMİZE ORTAK OLMALARI İÇİN TEŞVİK EDİYORUZ.**

İÇ İLETİŞİM

İnsan Kaynakları Yönetimimizi, çalışanlarımız için adalet ve eşitlik ilkelerini gözettiğimiz huzurlu, mutlu ve motive edici bir iş ortamı sunmak üzerine kurguladık. İnsan Kaynakları Yönetimi süreçlerimizin odağında çalışanlarımızın memnuniyeti ve gelişimine yer verdik. Bu değerlerin sürekliliğini sağlamak amacıyla çalışanlarımızla işe başladıkları ilk günden emekliliklerine kadar geçen süreçte belirlediğimiz temass noktaları ve geliştirdiğimiz platformlarımız aracılığıyla etkin iletişim kurmak için faaliyetlerimizi sürdürüyoruz.

Çalışan Bağlılığı ve Memnuniyeti Anketi

Çalışanlarımızın bağlılığını artırmak, yıl boyu mutluluk ve motivasyonlarını canlı tutmak, olası iyileştirme alanlarını tespit etmek üzere belirli periyotlarda Çalışan Bağlılığı ve Memnuniyeti Anketi yapıyoruz. Anket sonuçlarından hareketle aksiyon çalışmaları düzenliyoruz ve bir sonraki anket dönemine kadar süreçlerimizi iyileştirmek için çalışmalar yürütüyoruz. Çalışanlarımızın Şirketimize ve politikalarımıza olan güvenlerini pekiştirmeyi ve Şirketimize olan bağlılıklarını artırmayı hedefliyoruz.

Çalışan Bağlılığı ve Memnuniyeti Anketlerinin yanı sıra, yıl içinde gerçekleştirdiğimiz faaliyet ve programların sonunda da çalışanlarımızın geri bildirimlerini anlık anketler düzenleyerek alıyoruz.

İnsan Kaynakları İş Ortaklığı Yapılanması

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak 2021 yılı itibarıyla 11 bini aşkın çalışanımızla her geçen yıl daha da büyüyen dinamik bir aileyi temsil ediyoruz. Tüm ana birimlerimizin insan kaynakları süreçlerini etkin bir şekilde yürütmek, mevcut ve potansiyel problemleri tespit etmek, iyileştirme önerilerini değerlendirerek hızlı aksiyon almak için "İnsan Kaynakları İş Ortaklığı" birimimizi kurduk. İş ortaklarımızın katılımıyla, birimlerimizde kısa sohbetler ve odak grup toplantıları gerçekleştiriyoruz. Birimlerimizdeki mevcut problemleri ve gelişime açık alanları çalışanlarımızla birlikte değerlendirerek çözüme ortak olmalarını destekliyoruz.

Çalışan Destek Programı

İş Ortaklığı yapısının yanı sıra, çalışanlarımızın yaşadıkları sorunları, şikayetlerini ve önerilerini birebir aktarabilecekleri alternatif iletişim kanalları kullanıyoruz. Çalışanlarımızı etkin olarak dinlemek ve çözüm önerileri sunmak amacıyla geliştirdiğimiz Çalışan Destek Programı kapsamında şikayet ve önerilerini İnsan Kaynakları Yönetimimize aktarmak isteyen çalışanlarımızla yüz yüze görüşmeler yapıyoruz. Kendisi veya ailesi psikolojik desteğe ihtiyaç duyan çalışanlarımız için ise ücretsiz olarak, 7/24 ulaşılabilen telefonla ve/veya yüz yüze psikolojik destek hizmeti sağlıyoruz.

Geri Bildirim Süreci

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak işten ayrılan çalışanlarımızın geri bildirimlerini önemsiyoruz. İstifa yoluyla işten ayrılacak olan çalışanlarımız ile bu süreçte yüz yüze işten ayrılış mülakatları gerçekleştiriyoruz ve geribildirimlerini alıyoruz. Aldığımız geri bildirimler ile ilgili alanlarda aksiyon alıyoruz.

İNSAN KAYNAKLARI

İNSAN KAYNAĞIMIZIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ İÇİN ÇALIŞANLARIMIZIN MUTLULUĞU VE MOTİVASYONUNU ÖNEMSIYOR VE **İNSAN KAYNAKLARI SÜREÇLERİNDE ÇALIŞANLARIMIZI ODAĞIMIZA ALIYORUZ.**

Çalışan Deneyimi Haritaları

Çalışanlarımızın Şirketimize işe girişlerinden, emekliliklerine kadar uzanan süreçte çalışanlarımıza temas edeceğimiz noktaları özenle belirliyoruz ve çalışan deneyimi haritamızı oluşturuyoruz. Çalışan deneyimi haritamızın başlangıç noktası olan oryantasyon programımız kapsamında işe yeni başlayan çalışanlarımızı ilk iş günlerinde sıcak bir şekilde karşılamaya özen gösteriyoruz. Gökyüzü ve Ötesi 101 ismi ile markaladığımız oryantasyon programımızda Şirketimizi yeni çalışanlarımıza tanıtmak için fabrika yerleşkimizde saha gezileri düzenliyoruz, çalışanlarımızın birbirleri ile iletişim kurmalarını sağlamak için grup oyunları tasarlıyoruz. İşe yeni başlayan her bir çalışanımız için "Hoş geldin!" konseptli bir karşılama hediyesi hazırlıyor ve hatıra ormanımıza fidan dikiyoruz. Çalışan deneyimi haritamızdan hareketle çalışanlarımıza bayram, doğum günü, evlilik, bebek sahibi olma, emeklilik gibi özel günlerinde tebrik mesajlarımız eşliğinde hediye takdim ederek mutluluklarını paylaşıyoruz.

İletişimi Güçlendirme Çalışmaları

Çalışanlarımızın mutluluğunu ve bağlılığını sağlamak için yöneticilerimizin yaklaşımlarını ve çalışanlarımız ile iletişimlerini belirleyici unsurlar olarak varsayıyoruz. Bu çerçevede Şirketimize yön veren liderlerimizi çok yönlü olarak desteklemek ve yöneticilerimiz ile çalışanlarımız arasındaki iletişimi kuvvetlendirmek amacı ile "Yüksek İrtifa" yönetsel yetkinlik programımızı 2021 yılında hayata geçirdik. Yüksek İrtifa programı kapsamında yöneticilerimiz ile çalışanlarımızı çeşitli etkinliklerde buluşturarak birim içi iletişimin güçlendirilmesine katkı sağlıyoruz. Yöneticilik eğitimleri ile yöneticilerimizin liderlik yetkinliklerini geliştiriyoruz. "Kırmızı Mikrofon" adıyla markaladığımız iletişim projemizde ise yöneticilerimizi ve çalışanlarımızı samimi bir atmosferde buluşturarak çalışanlarımızın, üst yöneticilerimize diledikleri soruları rahatça yöneltmelerini

ve yöneticilerimizin de sorulara açık yüreklilikle yanıt vermelerini bekliyoruz. Bu sayede üst yönetimimiz ile çalışanlarımız arasındaki iletişimi güçlendirmeye, iletişim odaklı bir kurum kültürü oluşturmaya ve çalışan bağlılığını artırmaya katkı sağlıyoruz.

İnsan Kaynakları Süreçlerinde Dijitalleşme

İnsan kaynağımızın sürdürülebilirliği için çalışanlarımızın mutluluğu ve motivasyonunu önemsiyor ve insan kaynakları süreçlerinde çalışanlarımızı odağımıza alıyoruz. Yetkin insan kaynağımızı sürdürülebilir kılmak için insan kaynakları süreçlerinde dijital dönüşümün ve İK veri analitiği çalışmalarının da diğer çalışan bağlılığını artıran faaliyetlerimiz kadar önemli olduğunu düşünüyoruz.

Veriye dayalı kararlar almak ve İK stratejileri geliştirmek amacıyla insan kaynakları verileri ile analitik çalışmalar yürütüyoruz. İK verilerini kullanarak detaylı metrikler sunan interaktif iş zekası raporları hazırlıyoruz. Veri bütünlüğünü sağlamak ve veri kalitesini arttırmak için protokoller geliştiriyoruz. 2022 yılında işten ayrılış tahminleme modelleri oluşturarak çalışanlarımızı Şirketimizde tutmaya yönelik stratejiler geliştirmeyi hedefliyoruz. İşten ayrılmaya yakın olan çalışanlarımızı önceden tespit ederek proaktif bir yaklaşımla aksiyonlar almayı planlıyoruz. 2022 yılında hayata geçirmeyi planladığımız RPA (Robotik Süreç Analizi) yazılımları ile birçok sürecimizi otomatize ederek verimliliği artırmayı ve iş gücü maliyetlerimizi azaltmayı hedefliyoruz.

İNSAN KAYNAKLARI

2021 YILINDA ÇALIŞANLARIMIZA AKADEMİ BÜNYESİNDE 6 KATEGORİDE **TOPLAM 796 FARKLI EĞİTİM PROGRAMI SUNDUK, KİŞİ BAŞI ORTALAMA 57 SAAT EĞİTİM VERDİK.**

AKADEMİ FAALİYETLERİMİZ

Küresel rekabet gücümüzü artıran en önemli faktör olan yüksek nitelikli insan kaynağımızın temelinde, “yaşam boyu öğrenme” anlayışıyla yürüttüğümüz eğitim ve gelişim faaliyetlerimiz bulunuyor. Şirketimizin hedef ve stratejileriyle uyumlu olarak yapılandığımız ve sürekli iyileştirdiğimiz öğrenme ve gelişim faaliyetlerimiz ile çalışanlarımızın mesleki gelişimlerinin yanı sıra kişisel gelişimlerine de katkı sunuyoruz.

Akademi Eğitim Programları

2021 yılı içerisinde çalışanlarımıza Akademi çatısı altında 6 kategoride toplam 796 farklı eğitim sağladık ve bu eğitimlerin 45’ini çevrimiçi ders olarak çalışanlarımıza sunduk.

Akademi Temel Eğitimleri

Kategori	Ders Sayısı
Teknik Eğitimler	452
Mühendislik Eğitimleri	204
Organizasyonel Eğitimler	66
Uzmanlık Eğitimleri	41
Kişisel Gelişim Ve Yöneticilik Eğitimleri	20
Yasal Zorunluluk Eğitimleri	13
Toplam	796

2021 yılında Akademi bünyesinde kişi başı ortalama 57 saat eğitim verdik. 2019, 2020, 2021 yıllarında kurum içi eğitimlerimizin toplam eğitim saatlerini aşağıdaki tabloda sunuyoruz.

Gerçekleştirilen Eğitim Süreleri (saat)

2019	2020	2021
472.254	475.468	578.502

Kurum kültürümüzün ana bileşenlerinden biri olarak kabul ettiğimiz sürdürülebilirliğe ilişkin farkındalık çalışmalarımızı Akademi bünyesinde yer verdiğimiz enerji verimliliği, sıfır atık ve çevresel farkındalık eğitimleriyle destekliyoruz. Akademi bünyesinde verdiğimiz çevre ve enerji eğitimlerine katılan çalışan sayısı ve bu eğitimlere ayrılan toplam süreye ilişkin detaylara aşağıdaki tabloda yer veriyoruz.

Akademi Enerji ve Çevre Eğitimleri

Eğitim Adı	Çalışan Sayısı	Süre (saat)
Enerji Verimliliği Farkındalık ve Enerji Yönetim Sistemi Tanıtım Eğitimi	5.283	6.647
Çevresel Farkındalık ve Çevre Yönetim Sistemi Tanıtım Eğitimi	8.939	29.985
Çevre Denetimleri ve Çevresel Yükümlülükler Eğitimi	6.964	6.964
Sıfır Atık Yönetim Sistemi Eğitimi	8.484	15.540
Çevresel Yönetim Sistemi ve Çevresel Bilgi Formları Eğitimi	4.700	10.233

Çalışanlarımızın yanı sıra faaliyet gösterdiğimiz ekosistemdeki iş ortaklarımızın da eğitim ihtiyacına yanıt vermek için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. 2021 yılında alt yüklenici ve yardımcı sanayi firmalarından gelen 2.443 eğitim talebini karşılamak üzere toplam 17.469 saat eğitim hizmeti sunduk.

İNSAN KAYNAKLARI

COVID-19 TEDBİRLERİ NEDENİYLE STAJ PROGRAMLARIMIZDA BELİRLİ KISITLAMALAR UYGULAMAK ZORUNDA KALMAMIZA RAĞMEN **2021 YILINDA TOPLAM 2.056 ÖĞRENCİYE ŞİRKETİMİZDE STAJ İMKÂNI SAĞLADIK.**

Akademi Geliştirme Programları

Yönetici Geliştirme Programları

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak farklı düzeydeki yöneticilerimiz için farklı yaklaşımlarla birçok programı eş zamanlı olarak yürütüyoruz.

“Accelerated Executive Leadership for Transformation” Programı

2020 yılında Boeing firmasıyla kurduğumuz iş birliği kapsamında “Accelerated Executive Leadership for Transformation” gelişim programını uygulamaya başladık. 2021 yılında ise 360 derece değerlendirme çalışmalarıyla elde ettiğimiz verileri esas alarak, üst düzey yöneticilerimiz için yönetsel koçluk programını hayata geçirdik. Bu kapsamda tüm yöneticilerimizin, koçlarıyla birlikte belirledikleri gelişim alanlarında minimum 6 seanslık koçluk programını takip etmesini sağlıyoruz. 2022 yılında bu kapsamda Blanchard SLII liderlik Modeli üzerine, 2 günlük bir eğitim programını hayata geçirmeyi planlıyoruz.

Liderlik Üssü Yönetici Geliştirme Programı

Şirketimizde ortak bir yönetsel dil oluşturarak stratejik hedeflerimize ulaşmak için yöneticilerimize ve çalışanlarımıza rehberlik etmek amacıyla 2019 yılından bu yana Liderlik Üssü Yönetici Geliştirme Programı uyguluyoruz. Program kapsamında ilk kademe yöneticilerimizin pozisyonlarının gerektirdiği bilgi, beceri ve tecrübeler yönünden farkındalıklarını artırmayı, esnek liderlik stilleri geliştirmelerini sağlamayı, kuşaklar arası farklılıkları gözetken ve doğru iş dağılımına sahip, çevik ve sonuç odaklı takımlar yaratmayı amaçlıyoruz. Çok boyutlu bir öğrenme ve gelişim modeline dayanan 12 haftalık programda; ön hazırlık, yüz yüze eğitim modülleri, modüller arasında pekiştirme görevleri, çevik çalışma metodu, koçluk/mentorluk görüşmeleri ve Değerlendirme Merkezi uygulamalarına yer veriyoruz.

Değişim Ustaları Başteknisyen Geliştirme Programı

İç analiz çalışmaları sonucunda önceliklendirdiğimiz iletişim becerilerini geliştirme ve duygusal zeka, iş yaşamında nezaket ve protokol kuralları, liderlik, takım yönetimi konularında Değişim Ustaları Başteknisyen Geliştirme Programı uyguluyoruz. Programı, Liderlik Üssü Yönetici Geliştirme Programı'nda çalışılan yöntem ve içeriklere paralel bir yapıda hazırladık. Bugüne kadar 24 başteknisyenimizin tamamladığı program ile ilk amirlerle başteknisyenler arasında ekip yönetiminde ortak dil oluşturmayı ve iletişimi kolaylaştırmayı hedefliyoruz.

Üniversite ve Meslek Liseleri ile Yürütülen Genç Yetenek Programları

Akademi bünyesinde birçok farklı eğitim düzeyine yönelik çok sayıda staj programı yürütüyoruz. Covid-19 tedbirleri nedeniyle staj programlarımızda belirli kısıtlamalar uygulamak zorunda kalmamıza rağmen 2021 yılında toplam 2056 öğrenciye staj imkânı sağladık.

Staj Programı	2021
SKY (Lisans) Programları	1.341
MYO/MTAL Programları	684
SKY International ve Özel Programlar	31
Toplam	2.056

SKY Discover Programı

Her yıl Haziran ve Eylül ayları arasında 20 iş günü süreyle, üniversitelerin 3. ve 4. sınıflarının mühendislik fakültelerinde öğrenim gören ülkemizin geleceği genç yeteneklerimize yönelik olarak geliştirdiğimiz SKY Discover Programı ile gençlerin havacılık ve uzay teknolojileri ile savunma sanayiini keşfetmelerini sağlamayı hedefliyoruz. SKY Discover Programı ile stajyerlerimize havacılık ve uzay sektörüne yönelik tasarım/imalat/montaj/test ve entegrasyon faaliyetlerinin gerçekleştirildiği çalışma alanlarını görme ve büyük ölçekli kurumsal bir şirketin çalışma kültürü ile mühendislik nosyonunu yerinde keşfetme fırsatı sunuyoruz.

İNSAN KAYNAKLARI

ULUSLARARASI ÖLÇEKTEKİ İLİŞKİLERİMİZİ GÜÇLENDİRMEK AMACIYLA GELİŞTİRDİĞİMİZ STAJ PROGRAMLARI KAPSAMINDA **TÜRK VE YABANCI ÜLKE VATANDAŞI MÜHENDİS ADAYLARINI ŞİRKETİMİZDE AĞIRLIYORUZ.**

SKY Experience Programı

Üniversitelerin 3. ve 4. sınıflarının mühendislik fakültelerinde öğrenim gören genç yeteneklerimize, havacılık ve uzay teknolojileri ile savunma sanayiini 6,5 ay süreyle deneyimleme fırsatı sunmak için stajyer mühendislik programı geliştirdik. Mühendis adaylarına, havacılık ve uzay sektörüne yönelik tasarım/imalat/montaj/test ve entegrasyon faaliyetlerinin gerçekleştirildiği çalışma alanlarında öğrenim gördüğü esnada yarı zamanlı çalışma ve büyük ölçekli kurumsal bir şirketin çalışma kültürü ile mühendislik nosyonunu deneyimleme olanağı sunuyoruz.

Meslek Yüksek Okulu (MYO) Programları

Kurum kültürümüze uygun kalifiye teknisyenler yetiştirmek amacıyla üniversitelerin ilgili meslek yüksekokulları ile yaptığımız iş birlikleri çerçevesinde yürüttüğümüz MYO Programları kapsamında ilgili yüksekokullara her

yıllık eğitim-öğretim dönemi öncesinde tanımladığımız kontenjan çerçevesinde stajyer teknisyenleri kabul ediyoruz. Uçak Teknolojisi, Makine Teknolojisi ve Mekatronik Teknolojisi programları başta olmak üzere üniversitelerin ilgili bölümlerinde öğrenim gören stajyer teknisyenlere, montaj/imalat/entegrasyon ve test faaliyetlerinin gerçekleştiği çalışma alanlarında yaz stajı ve iş yeri eğitimi kapsamında pratik kazanma fırsatı sağlıyoruz.

Mesleki Teknik Anadolu Lisesi (MTAL) Programları

Kalifiye ve kurum kültürünü bilen teknisyenler yetiştirmek amacıyla tasarladığımız MTAL Programları kapsamında, Mesleki Teknik Anadolu Lisesi Uçak Teknolojisi, Makine Teknolojisi ve Metal Teknolojisi bölümlerinde okuyan öğrencilere iş yeri beceri eğitimi ve/veya yaz stajı kapsamında deneysel öğrenme fırsatı sunuyoruz.

SKY International ve Özel Staj Programları

Uluslararası ölçekteki ilişkilerimizi güçlendirmek amacıyla geliştirdiğimiz staj programları kapsamında Türk ve yabancı ülke vatandaşı mühendis adaylarını Şirketimizde ağırlıyoruz. Yurt dışında çalışan gurbetçi vatandaşlarımız başta olmak üzere, Pakistan ve Endonezya ile başlattığımız bu programlar aracılığıyla, Şirketimizin pazar faaliyetlerine ve yabancı uyruklu mühendislerin olası istihdamına katkı sunmayı planlıyoruz.

İş Birliği Protokolleri

SKY Experience Programı kapsamında 95 Üniversite ile MYO Programları kapsamında Ankara merkezli 7 üniversitenin meslek yüksekokulu ile, MTAL Programları kapsamında 4 Mesleki Teknik Anadolu Lisesi ile gerçekleştirdiğimiz iş birliği protokolü bulunuyor. Protokoller kapsamında ilgili okul öğrencilerine yaz dönemi veya eğitim-öğretim dönemlerinde staj ve/veya iş yeri eğitimi olanağı sağlıyoruz ve stajyerlerimize istihdamda öncelik veriyoruz.

Lisansüstü Eğitim Programlarımız

- İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Hava Aracı Yapıları ve Malzemeleri Yüksek Lisans Programı
- Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (AYBÜ) Havacılık ve Uzay Mühendisliği Yüksek Lisans/Doktora Programı
- Yıldız Teknik Üniversitesi Aviyonik Mühendisliği Yüksek Lisans Programı
- Gebze Teknik Üniversitesi Havacılık ve Uzay Teknolojilerinde Uygulamalı İtke Sistemi Tasarım Mühendisliği Yüksek Lisans Programı

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

ÇALIŞANLARIMIZA, TEMELİNİ YASAL YÜKÜMLÜLÜKLERİMİZ VE POZİTİF İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜMÜZ ÇERÇEVESİNDE OLUŞTURDUĞUMUZ **GÜVENLİ VE SAĞLIKLI BİR ÇALIŞMA ORTAMI SUNMAK BİRİNCİ ÖNCELİĞİMİZDİR.**

2021 yılında iş kazası sıklık oranımızı düşürdük.

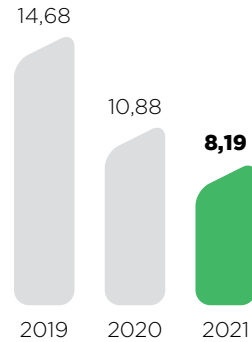
8,19

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak tüm operasyonlarımızda ve faaliyetlerimizde çalışanlarımızın sağlığını ve iş güvenliğini birincil önceliğimiz olarak kabul ediyoruz. Tüm çalışanlarımıza, temelini yasal yükümlülüklerimiz ve pozitif iş sağlığı ve güvenliği kültürümüz çerçevesinde oluşturduğumuz güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı sunuyoruz.

İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Politikamız kapsamında yürüttüğümüz iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarımızla yasal mevzuat ve diğer şartlara uyarak sürekli iyileştirme ilkesini gözeterek çalışanlarımızın katılımını sağlayarak ve onlara danışarak; Şirketimizin amacına, büyüklüğüne, bağlamına ve İSG risklerine ve fırsatlarının doğasına uygun iş kazası ve meslek hastalıklarından arındırılmış, sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı sağlamayı hedefliyoruz.

İSG çalışmalarımızı üst yönetimimizin katılımı ve çalışan temsilcilerimizin iş birliğinde İSG Kurulumuzun koordinasyonunda sürdürüyoruz. Aylık gerçekleştirdiğimiz İSG Kurulu toplantılarında İSG ile ilgili değerlendirmeler yapıyoruz, tüm önleyici tedbirlere rağmen gerçekleşen iş kazalarını inceliyoruz, önlemleri tespit ederek ve aksiyon kararları alıyoruz.

İş Kazası Sıklık Oranı

İSG Yönetim Sistemimiz

İSG faaliyetlerimizde; yasal gereklilikleri yerine getirme oranımızı en üst düzeye çıkarmak, tüm çalışanlarımızın uygulamalara katılmasını sağlamak, iletişimi kuvvetlendirmek için İSG Modülünü kullanıma aldık. İSG Modülü, İSG ile ilgili bilgilerimizi kayıt altına almak ve izlemek için kaza/olay kayıtları, araştırmaları, yasal uygun değerlendirmeleri, saha gözetim kayıtları oluşturabildiğimiz ve düzeltici faaliyetlerimizi takip edebildiğimiz yazılım tabanlı bir yönetim yapısı oluşturmamızda etkili oldu.

ISO 45001 İSG Yönetim Sistemi Standardına Tam Uyum

İSG Yönetim Sistemimizle, TS 18001(OHSAS):2007 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi standardının gerekliliklerini karşılayarak 2008 yılında belge almaya hak kazandık ve 2008 yılından bu yana yapılan ara denetimlerde belgemizi yeniledik. 2018 yılında OHSAS standardı yerine yayınlanan ISO 45001:2018 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi standardına uygunluğumuzu belgelemek için 4-6 Kasım 2020 tarihlerinde Bureau Veritas firması tarafından gerçekleştirilen denetim sonucunda ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Standardı Sertifikası'nı da almaya hak kazandık.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

ÇALIŞAN FARKINDALIĞINI ARTIRMAYA YÖNELİK OLARAK ÇALIŞMA ORTAMI GÖZETİMLERİ YAPARAK İŞ KAZALARININ OLUŞMASINI ÖNLEYİCİ FAALİYETLER YÜRÜTTÜK.

TÜM ÇALIŞANLARIMIZIN İSG'Yİ BİR YAŞAM TARZINA DÖNÜŞTÜRMESİNİ SAĞLADIK.

İSG Risk Yönetimi Çalışmalarımız

Faaliyetlerimiz sırasında çalışma ortamımızdaki tehlikeleri belirliyoruz, bu tehlikelerden kaynaklanabilecek risklerimizi, riskin gerçekleşme olasılığı, etkisi ve frekansını belirleyerek risk seviyelerini tanımlıyoruz. Risk değerlendirme çalışmalarımızı, iş güvenliği uzmanlarımızın, iş yeri hekimimizin, ilgili birimimizin yöneticisi ve çalışan temsilcisinin katılımı ile yürütüyoruz. Elde ettiğimiz analiz çıktılarını ilgili bölümlerimize raporluyor ve aynı zamanda tüm çalışanlarımızın erişebileceği dijital platform olan Kurumsal Risk Yönetim Sistemimize kaydediyoruz. Riskleri elimine ederken öncelikle tehlikeyi ortadan kaldırılma, ikame etme, mühendislik önlemleri, yönetsel önlemler ve kişisel koruyucu donanım kullanımı hiyerarşisini kullanıyoruz.

İSG Farkındalık Çalışmalarımız

Çalışan farkındalığını artırmaya yönelik olarak çalışma ortamı gözetimleri yaparak iş kazalarının oluşmasını önleyici faaliyetler yürüttük. Tüm çalışanlarımızın İSG'yi bir yaşam tarzına dönüştürmesini sağladık.

İSG ile ilgili çalışanlarımız nezdinde risk farkındalığını artırmak amacı ile Tehlike Tahmin Çalıştayı düzenledik, içselleştirmenin artırılmasına yönelik çalışmalarımızı sürdürdük.

İSG Eğitimlerimiz

2021 yılında çalışanlarımıza ve yöneticilerimize İSG farkındalık eğitimleri verdik. Covid-19 salgın tedbirleri nedeniyle eğitim faaliyetlerimizi e-Learning platformuna taşıyarak zorunlu temel İSG eğitimleri dâhil birçok eğitimi uzaktan vermeye başladık. Bu kapsamda yıl boyunca toplam 6.345 çalışanımızın İSG Temel Farkındalık eğitimine e-Learning platformu üzerinden katılmasını sağladık.

SOSYAL SORUMLULUK

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK HER ÇOCUĞUN GELECEĞE HAZIRLANMASI İÇİN EŞİT VE ADİL BİR ORTAMDA EĞİTİM GÖRMESİNİ ÖN KOŞUL OLARAK BENİMSİYORUZ. **GÖKYÜZÜ ÇOCUKLARI PROJESİYLE ÇOCUKLARIMIZIN MÜHENDİSLİĞE, HAVACILIK VE UZAY ALANINA DUYDUKLARI İLGİ İLE FARKINDALIĞI ARTIRMAYI AMAÇLIYORUZ.**

GÖKYÜZÜ ÇOCUKLARI

Millî Eğitim Bakanlığı ile imzalanan protokol kapsamında 2019 yılında Kurumsal Sosyal Sorumluluk projesi olarak başlattığımız “Gökyüzü Çocukları” projesi ile, 2022 yılında 81 ilde 81 okulda yeni nesle STEM (FeTeMM) eğitimi konusunda yetkinlik kazandırmaya devam edeceğiz.

Projenin ilk fazında, 7 ilde 7 ilköğretim okulunda STEM modeline uygun eğitim sınıfları hazırladık. Ankara, İzmir, Elazığ, Kastamonu, Mersin, Mardin ve Çanakkale illerinde hayata geçirilen projede, 3’üncü sınıf öğrencilerine ve öğretmenlerine yönelik çalışmalar gerçekleştirdik. Her okuldan iki sınıf öğretmeni olmak üzere toplamda 14 öğretmenin Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi akademisyenleri tarafından 50 saatten oluşan teknik ve uygulamalı eğitim programına katılımlarını sağladık. İlk fazın tamamlanmasının ardından, projenin kapsamını genişleterek, Şirketimizin kuruluşunun 50. yıl dönümünde 81 ilde 81 okulda “Gökyüzü Çocukları” STEM sınıflarının oluşturulmasını hedefliyoruz.

Gökyüzü Çocukları projesiyle çocuklarımızın mühendisliğe, havacılık ve uzay alanına duydukları ilgi ile farkındalığı artırmayı amaçlıyoruz.

YAŞAM ATÖLYESİ VE SPOR KULÜBÜ FAALİYETLERİ

Şirketimiz bünyesinde yer alan Yaşam Atölyesi Derneği ve derneğe bağlı 20’den fazla sosyal topluluk ile çalışanlarımızın hobilerini sürdürmelerine destek oluyoruz. Kariyer ile sosyal yaşam arasındaki dengeyi gözeterek çalışanlarımızın motivasyonunu güçlendiren yaşam atölyesi faaliyetleri dalıştan amatör fotoğrafçılığa, kayaktan halk oyunlarına, yelkenciliğe kadar uzanan geniş bir yelpazede yer alıyor. Gerek yurt içinde gerekse yurt dışında düzenlenen etkinliklere katılmalarını teşvik ediyor, sosyal etkinliklerin ekipman, malzeme, ulaşım giderlerine de katkı sağlıyoruz.

SOSYAL SORUMLULUK

ÇALIŞANLARIMIZIN GÖNÜLLÜ DESTEĞİNDEN GÜÇ VE İLHAM ALARAK SÜRDÜRDÜĞÜMÜZ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARIMIZ KAPSAMINDA **ÖNCELİKLİ OLARAK ÜLKEMİZİN GENÇ KUŞAKLARININ EĞİTİMİNE, YAŞLILARIMIZIN BAKIMINA VE DOĞAL VARLIKLARIMIZIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNE YÖNELİK DESTEK SUNUYORUZ.**

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak 11 bini aşkın çalışanımızla birlikte ülkemizin yarınları için havacılık ve uzay alanında öncü projelere imza atarken; bir yandan da sosyal topluluklarımız olan Elini Uzat Topluluğu ve TUSAŞ Doğal Yaşamı Koruma Topluluğu (TADOK) ile birlikte sosyal sorumluluk projeleri geliştiriyor ve çalışanlarımızın gönüllü desteğiyle toplumumuza geri verme olanağı buluyoruz. Çalışanlarımız sosyal sorumluluk projelerine verdikleri gönüllü destek ile sürece aktif olarak katılıyor ve toplumsal katkıya ortak oluyor.

ELİNİ UZAT TOPLULUĞU İLE GERÇEKLEŞTİRDİĞİMİZ PROJELER

Çalışanlarımızın gönüllü katkısıyla ihtiyaç sahibi gruplara yönelik çalışmalarımıza 2021 yılında da devam ettik. Bu kapsamda öncelikli olarak ülkemizin genç kuşaklarının eğitimine, yaşlılarımızın bakımına ve doğal varlıklarımızın sürdürülebilirliğine yönelik destek sunuyoruz.

Okul Yardımları

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak her çocuğun geleceğe hazırlanması için eşit ve adil bir ortamda eğitim görmesini ön koşul olarak benimsiyoruz. Çalışanlarımızın desteği ile 2021 yılında Çankaya İlköğretim Okulu Ana Sınıfında boyama ve zemin yenileme çalışmalarına katkı sunduk, Çankaya Nene Hatun İlkokulu Anasınıfı ve Şehit Erhan Ar Gökyüzü Proje sınıflarını yeniledik. Eğitim-öğretim yılının başlangıcında ihtiyacı olan okulları belirleyerek kıyafet, kırtasiye malzemesi ve projeksiyon desteği sağlamayı sürdürüyoruz.

Kitap Bağıışı

Çocuklarımızın ve gençlerimizin eğitimlerinde kitap okumanın öneminden hareketle, kütüphanesi olmayan Beypazarı Şehit Hacı Kazım Anadolu Lisesi'ne çalışanlarımızın destek ve katılımları ile bir kütüphane kurduk ve geniş bir yelpazede kitap bağıışı yaptık.

Huzurevi Ziyaretleri

Toplumumuzun en önemli kıymetlerinden olan yaşlılarımızın ihtiyaçlarının karşılanması için çalışanlarımızın destekleri ile T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Süleyman Demirel Huzurevi'ni ziyaret ederek maddi destek sağladık.

Yangından Etkilenen Bölgelere Destek

İklim krizinin etkilerinin derinden hissedildiği Hatay, Trabzon ve Kahramanmaraş başta olmak üzere ülkemizin muhtelif yerlerinde 2021 yılının yaz aylarında çıkan yangınlarda zarar gören ormanlarımızın yeşertilmesi amacıyla Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından başlatılan "Geleceğe Nefes" kampanyasına çalışanlarımızın desteği ile 1.111 fidan bağıışladık.

Antalya'nın Manavgat ilçesinde meydana gelen orman yangını için düzenlediğimiz yardım kampanyasından elde ettiğimiz yardım tutarını, yangından etkilenen vatandaşlarımızın ve bölgede çalışma yürüten ekiplerin acil ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla Türk Kızılayı'na ve Tema Vakfı'na bağıış olarak ilettik.

Çocuk Evlerine Teknoloji Desteği

Devlet himayesinde büyüyen kimsesiz evlatlarımızın hayatına dokunmak, onlara umut olmak ve gelecek kuşakların en iyi şartlarda yetişmesi için başlatılan kampanya ile Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesindeki Ankara Çocuk Evleri sitesinde yaşamını sürdüren 250 çocuğumuzu teknoloji ile buluşturduk.

Ramazan Kolisi Yardımı

Kahramankazan Kaymakamlığı ile koordineli olarak belirlenen ailelere yönelik Ramazan ayında dayanışma kolisi hazırlayarak gönüllü çalışanlarımız ile birlikte gerçekleştirdiğimiz ziyaretlerle kolileri ailelere teslim ettik.

TADOK-TUSAŞ DOĞAL YAŞAMI KORUMA TOPLULUĞU

TADOK gönüllülerinin emekleri ile kurulan barınaklarda köpeklerin; yerleşkemizdeki kedi evlerinde ise kedilerin beslenme ve bakım ihtiyaçlarını karşılıyoruz.

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ UYGULAMALARI

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK, SORUMLU ÜRETİM, DEĞER YARATMA, ÇEVREYİ KORUMA, SÜREKLİ DÖNÜŞÜM VE İYİLEŞTİRME PRENSİPLERİNİ GÖZETEREK SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARINI İŞ SÜREÇLERİMİZE ENTEGRE EDİYORUZ.

Çevresel sürdürülebilirlik çalışmalarımızı; havacılık, uzay ve savunma sanayi alanlarında, sürekli iyileştirme ilkesiyle tüm süreçlerde çevresel etkileri yasal ve diğer şartlara uygun olarak azaltarak kirliliğin önlenmesini sağlamak ve iklim değişikliği ile mücadeleyi göz önünde bulundurarak çevresel sürdürülebilirliğe katkıda bulunmak olarak belirlediğimiz çevre ve iklim değişikliği politikamız kapsamında yürütüyoruz.

Çevresel sürdürülebilirliği desteklemek, kaynaklarımızın etkin kullanımını sağlamak, faaliyetlerimizden oluşan çevresel kirliliği önlemek, iklim değişikliği ile mücadele etmek, döngüsel ekonomiye katkıda bulunmak üzere sıfır atık prensibini benimseyerek ve yeni düzenlemelere uyum sağlayarak çevre performansımızı iyileştirmeyi hedefliyoruz.

Çevresel sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği ile mücadele ve uyum kapsamında yürüttüğümüz ve bundan sonra geliştireceğimiz çalışmalarımızı bütüncül olarak ele almak ve detaylı olarak aktarmak için Sürdürülebilirlik ve İklim Değişikliği El Kitabımızı hazırladık.

ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemimiz

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak 23 Kasım 2015 tarihinde ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Belgesi'ni aldık. Akredite kuruluş olan Bureau Veritas tarafından 4-6 Ekim 2021 tarihleri arasında yapılan belge yenileme denetimlerini başarıyla tamamladık. Çevre Yönetim Sistemimizi 21 Kasım 2024 tarihine kadar geçerli olmak üzere ISO 14001:2015 sertifikasyonu kapsamında yeniden belgelendirdik.

Çevre Yönetim Sistemimizin sürdürülebilirliğini, yürüttüğümüz iç denetim faaliyetleriyle güvence altına alıyoruz.

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ UYGULAMALARI

2021 YILINDA GERÇEKLEŞTİRDİĞİMİZ ÇALIŞMALAR İLE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE KAPSAMINDA **KARBON YÖNETİMİ, SU YÖNETİMİ, ATIK YÖNETİMİ ALANLARINDA ÖNEMLİ ADIMLAR ATTIK.**

Çevresel Sürdürülebilirlik ve İklim Değişikliği Adımlarımız

2021 yılında gerçekleştirdiğimiz çalışmalar ile iklim değişikliği ile mücadele kapsamında karbon yönetimi, su yönetimi, atık yönetimi alanlarında önemli adımlar attık.

- **İklim değişikliği ile mücadele ve uyum:** Karbon Saydamlık Projesi (CDP) Raporlaması yapmak için hazırlık çalışmalarımıza başladık. 2022 yılında CDP Raporlaması yapmak üzere firma görüşmelerimizi ve şartname hazırlıklarımızı tamamladık.
- **Karbon yönetimi:** Yanma kaynaklı sera gazı emisyonlarımızı 2015 yılından bugüne yıllık olarak hesaplıyoruz ve doğrulamayı yapıyoruz. 2021 yılında karbon ayak izimizi 0,15 tCO₂e/(m²) olarak hesapladık. ISO 14064 Sera Gazı Envanteri Standardı doğrultusunda Kurumsal Karbon Ayak İzi hesaplama çalışmaları yapmak üzere şartnamemizi hazırladık ve firmalardan teklif aldık.

2022 yılında kurumsal karbon ayak izimizi hesaplamak ve doğrulamak için çalışmalarımızı planladık.

- **Su yönetimi:** Makine, tezgah ve ekipmanlarımızdan kaynaklanan atıksuların yaklaşık %85 oranında yerinde kazanılması için Sıfır Sıvı Deşarjı (ZLD) sistemlerini projelendirdik. Kuru peyzaj uygulama çalışmaları gerçekleştiriyoruz. Arıttığımız atıksuların %45'ini sulamada kullanarak geri kazandık.
- Su ayak izimizi azaltmak için öncelikle mevcut su haritamızı oluşturmak üzere kurulum çalışmalarına 2021 yılında başladığımız İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi Ölçüm ve SCADA Sistemi'ni 2022 yılında tamamlamayı planlıyoruz. 2022 yılında CDP Su Programı kapsamında Su Güvenliği Raporlaması yapmayı hedefliyoruz. Su tüketiminin azaltılması ve geri kazanımı amacıyla Su Kaynaklarının Yönetimi ve Etkin Kullanımı prosedürümüzü oluşturduk.

- **Atık yönetimi:** 2020 yılı ile kıyaslandığında, 2021 yılında oluşan toplam atık miktarında %8 oranında düşüş sağladık. 2021 yılında atıklarımızın %99 oranında geri dönüşümünü/geri kazanımını sağladık.
- **Döngüsel ekonomi ve sıfır atık yaklaşımı:** Tehlikeli atıklarımızı lisanslı firmaya geri kazanım için gönderiyoruz. Yeniden kullanım amacı ile ihtiyaç fazlası olan malzemelerimizi, farklı üretim alanlarında tekrar değerlendiriyoruz. 2021 yılında, toplam 8.483 kg miktarında, 91 farklı malzemeyi (bilgisayar ekipmanı, dolap, kasa, sandık, masa, metal parça vb.) fabrikamızda 69 ayrı üretim noktamızda tekrar kullandık. Sıfır Atık Yönetim Sistemimiz sayesinde 2021 yılında topladığımız atıkların %59'unu geri dönüşüme kazandırdık.

ÇEVRE YÖNETİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ UYGULAMALARI

TÜRKİYE'DE SANAYİ KURULUŞLARI ARASINDA ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI TARAFINDAN VERİLEN **TEMEL SEVİYE SIFIR ATIK BELGESİ'Nİ ALMAYA HAK KAZANAN İLK ŞİRKET OLDUK.**

ÇEVRE YÖNETİMİ

Çevresel Riskler

ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi kapsamında faaliyetlerimiz, hizmetlerimiz ve ürünlerimizin çevre boyutları ve mevcut/potansiyel çevresel etkilerini belirleyerek önemli ve acil statüdeki risklerimizi Kurumsal Risk Yönetim Sistemimize tanımlıyoruz ve Çevre Yönetimi Şefliğimizin onayıyla kontrol uygulaması gerektiren risklerimiz için risk seviyesini düşürmek amacıyla aksiyon planları oluşturuyoruz.

Çevresel Hedeflerimiz

Çevresel performans göstergelerinin takibi ve çevre yönetimi uygulamalarının etkinliğini ölçmek amacı ile her yıl müdürlük bazında çevresel hedefler belirliyoruz ve üçer aylık periyotlarla hedef ilerlemelerinin takibini yapıyoruz. Çevresel hedeflerimizi belirlerken; ölçülebilir, takip edilebilir, ulaşılabilir ve faaliyetlerimizden kaynaklanan muhtemel çevresel etkilerle ilişkili olmasını gözetiyoruz. Bununla beraber yasal ve diğer gereklilikler, Şirketimizin

çevre politikası, ilgili taraf beklentileri gibi unsurları da hedef belirleme aşamasında dikkate alıyoruz.

Başlıca çevresel hedeflerimiz aşağıdaki gibidir:

- Kâğıt tüketiminin azaltılması
- Malzemelerin yeniden kullanılması ve tüketimin azaltılması
- Çevresel farkındalığın ve çevre eğitimlerine katılımın artırılması
- Atık geri kazanımı ve atık azaltılması
- Enerji verimliliği

Emisyon ve Sera Gazı Çalışmalarımız

Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında fabrika sahasında bulunan emisyon kaynaklarında iki yılda bir emisyon teyit ölçümleri yaptırıyoruz.

Emisyon teyit ölçümü analiz sonuçlarımız yönetmelik sınır değerlerine uygundur. Faaliyetlerimizden kaynaklanan emisyonları azaltmak ve/veya önlemek amacıyla aşağıdaki tedbirleri uyguluyoruz.

HAVA KALİTESİ VE SERA GAZI ÇALIŞMALARI

PLANLADIĞIMIZ YENİ DÖNEM KURUMSAL KARBON AYAK İZİ HESAPLAMA ÇALIŞMALARI İLE BİRLİKTE KARBON AYAK İZİMİZİ AZALTMAYI VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM SÜRECİ İÇİN KURUMSAL DAYANIKLILIĞIMIZI YÜKSELTMEYİ HEDEFLİYORUZ.

- Kömürlü kazanlarda yanma işlemi sonucu oluşan kükürt ve toz emisyonlarını azaltmak üzere baca gazı arıtma tesislerimiz bulunuyor. Atık gazlara kuru haldeki sodyumbikarbonat verdikten sonra gaz torbalı filtrelerden geçirerek dışarıya veriyoruz.
- Kojenerasyon tesisimiz sayesinde fabrika alanımızdaki elektrik ihtiyacımızın büyük çoğunluğunu doğalgazdan karşılayarak şebekeden aldığımız elektrik miktarını azalttık. Tesisimizdeki atık ısıdan faydalanarak sıcak su ve buhar üretiyoruz.
- Üretim hattımızdaki boyama ünitelerinde açığa çıkan uçucu organik karbonları tutmak için sulu yıkama sistemleri (scrubber), aktif karbon filtreleri ve diğer hava filtreleri kullanıyoruz.

- Yeni boyama hattı projelerimizde solvent yerine su bazlı boya tercih ediyoruz ve yaygınlaştırmak için çalışmalar yapıyoruz.
- İnorganik kimyasal içeren işlem tankları emisyonlarını atmosfere vermeden önce sulu yıkama sistemlerinden geçiriyoruz.
- Organik kimyasal içeren işlem tanklarının emisyonlarını atmosfere vermeden önce rejeneratif aktif karbonlu arıtma sistemlerinden geçiriyoruz.
- Toz içeren sistemleri de torbalı toz tutma filtreleri ile tutuyoruz.

Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Yönetmeliği ile Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi ve Raporlanması Hakkında Tebliğ kapsamında doğalgaz, kömür, motorin, sodyumbikarbonat gibi emisyon kaynaklarının sebep olduğu yanma kaynaklı sera gazı emisyonları için doğrulama raporu hazırlıyor ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na sunuyoruz.

Sera gazı emisyonlarımıza sebep olan en önemli kaynak akışı %69 oranla doğalgaz tüketimi kaynaklıdır. Toplam sera gazı emisyonlarımızın içinde, yanma kaynaklı sera gazı emisyonlarımız %72, satın aldığımız elektrik kaynaklı sera gazı emisyonlarımız ise %28 oranında paya sahiptir.

Planladığımız yeni dönem kurumsal karbon ayak izi hesaplama çalışmaları ile birlikte karbon ayak izimizi azaltmayı ve iklim değişikliği ile mücadele ve uyum süreci için kurumsal dayanıklılığımızı yükseltmeyi hedefliyoruz.

**Karbon Ayak İzimiz
(tCO₂e/(m²))**

2021

0,15

SU YÖNETİMİ

2021 YILINDA, BİR ÖNCEKİ YILA GÖRE KİŞİ BAŞI SU TÜKETİMİMİZİ %8 ORANINDA AZALTIRKEN, **TOPLAM ARITTIĞIMIZ ATIKSU MİKTARINI İSE %11,6 ORANINDA ARTIRDIK.**

Su Kaynaklarının Yönetimi ve Etkin Kullanımı

Su kaynakları yönetimimizin temel amacı, su kaynaklarımızı etkin ve verimli kullanmak olup tüm faaliyetlerimizde su tasarrufu prensibini gözetiyoruz. Su kaynaklarımızın yönetimi ve verimli kullanımı konusundaki tüm süreçleri sürdürülebilirlik ilkelerine uygun olacak şekilde bütüncül olarak değerlendiriyoruz.

Su kaynaklarımızı verimli kullanmak amacıyla yürüttüğümüz çalışmalar aşağıdaki gibidir:

- Yeni bina projelerinde uygun armatür ve ekipmanlar seçiyoruz, yağmur suyu toplama, arıtma ve kullanım seçeneklerini araştırıyor ve atıksu geri kazanım uygulamalarını (gri-su sistemleri) değerlendiriyoruz.
- Üretim faaliyetlerimizde su tüketimi gerektirmeyen kuru tip endüstriyel sistem ve ekipmanları tercih ediyoruz.
- Makine, tezgah ve ekipmanlarımızdan kaynaklanan atıksuların %85'ini geri kazanmak için yerinde geri kazanım sistemlerini (sıfır sıvı deşarjı-ZLD) uygulamaya almak üzere çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

- Sulamada kullandığımız su miktarını azaltmak için kuru peyzaj uygulamalarını tercih ediyoruz.
- Evsel Atıksu Arıtma Tesisimizde arıttığımız atıksuyun ilgili sulama suyu kalite parametrelerini sağlıyoruz ve bahçelerimizin sulama işlemlerinde kullanarak ilave su tüketimini önüyoruz.

2022 yılında tamamlayacağımız su ölçüm ve otomasyon projemiz çerçevesinde üretim alanlarımızda ve lojmanlarımızın bulunduğu bölgedeki su tüketimini SCADA sistemi ile günlük olarak bina bazlı ölçmeyi planlıyoruz.

Fabrika ve lojman alanlarımızda, içme ve kullanım suyu ihtiyacını karşılamak amacıyla ile 360 m³/saat kapasiteli içme suyu arıtma tesisimiz bulunuyor. Evsel atıksuların arıtılması amacıyla ile 100 m³/saat kapasiteli atıksu arıtma tesisi işletiyoruz.

Arıtma tesislerimize ait operasyonel verileri alt başlıklar halinde aşağıda sunuyoruz.

İçme ve Kullanım Suyu Arıtma Verileri

(m ³)	2019	2020	2021
Aritılan Toplam Ham Su Miktarı	1.248.840	1.374.600	1.485.460
Su Tüketimi	870.928	899.654	938.291
Sulama Suyu (Lojman Sahası)	84.580	132.680	127.510
Toplam Su Tüketimi	955.508	1.032.334	1.065.801
Kişi Başı Toplam Su Tüketimi (m ³ /Kişi)	91,89	92,64	84,86

2021 yılında, bir önceki yıla göre kişi başı su tüketimimizi %8 oranında azalttık.

Atıksu Arıtma Verileri

	2019	2020	2021
Aritılan Atıksu Miktarı (m ³)	387.485	287.440	320.868
Sulamada Kullanılan Arıtılmış Su Miktarı (m ³)	41.890	127.800	143.284
Geri Kazanım Oranı (%)	11	44	45
Kişi Başına Düşen Arıtılmış Atıksu Miktarı (m ³ /kişi)	40,88	29,60	29,02

2021 yılında, bir önceki yıla göre toplam arıttığımız atıksu miktarını %11,6 oranında artırdık.

ATIK YÖNETİMİ

ATIK YÖNETİM SİSTEMİMİZLE YAŞAM DÖNGÜSÜ ÇERÇEVESİNDE FAALİYETLERİMİZDEN KAYNAKLANAN ATIK MİKTARINI ÖNLEMİYİ VE/VEYA EN AZA İNDİRMEYİ AMAÇLIYORUZ.

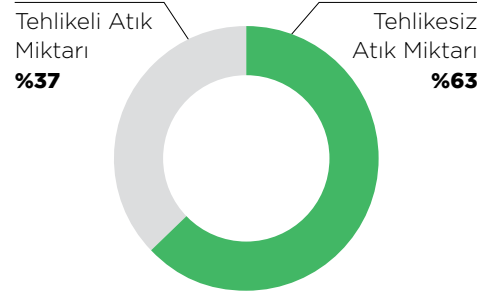
Atık Yönetim Sistemi ve Geri Dönüşüm Faaliyetleri

Atık yönetim sistemimizle yaşam döngüsü çerçevesinde faaliyetlerimizden kaynaklanan atık miktarını önlemeyi ve/veya en aza indirmeyi amaçlıyoruz. Atık üretimimizin kaçınılmaz olduğu durumlarda atıkları; yeniden kullanmak, geri dönüştürmek ve ikincil hammadde elde etmek üzere diğer işlemler ile geri kazanmak, enerji kaynağı olarak kullanmak veya bertaraf etmek/ettirmek için çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Sıfır atık felsefesini daima gözeterek hurda malzemelerin öncelikle Şirketimiz içinde yeniden kullanmaya uygunluğunu değerlendiriyoruz. Atık yönetim sistemimiz kapsamında topladığımız atık miktarında 2021 yılında bir önceki yıla kıyasla %8 oranında düşüş sağlayarak yaklaşık 7.400 ton tehlikeli ve tehlikesiz atık topladık.

Topladığımız atıkların türlerine göre dağılımını gösterir grafiğe aşağıda yer verdik.

2021 Yılı Atıkların Türlerine Göre Dağılımı

2021 yılında faaliyetlerimiz sonucu oluşan atıkları %99 oranında geri dönüşümünü/geri kazanımını sağladık. Topladığımız tehlikeli ve tehlikesiz atıkların atık işleme yöntemlerine göre dağılımına yan tarafta yer verdik.

2021 Yılı Atık Türlerinin Atık İşleme Yöntemine Göre Dağılımı

Tehlikesiz Atık Geri Kazanım %38

Tehlikeli Atık Geri Kazanım %78,4

Tehlikesiz Atık Geri Dönüşüm %62

Tehlikeli Atık Geri Dönüşüm %21,1

Tehlikesiz Atık Bertaraf -

Tehlikeli Atık Bertaraf %0,5

Geri Kazanım: Piyasada ya da bir tesiste kullanılan malzemelerin yerine ikame edilmek üzere atıkların belirli işlemlerden geçirilerek başka bir ürüne veya enerjiye çevrilmesidir (Örn: organik atıklardan biyogaz elde edilmesi)

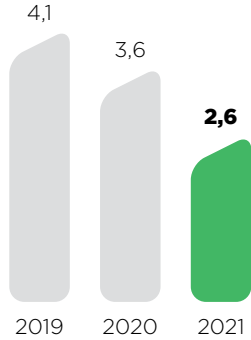
Geri Dönüşüm: Atıkların işlenerek ürünlere ve malzemelere dönüştürüldüğü ve üretim sürecine yeniden dâhil edildiği atık geri kazanımı işlemidir (Örn: kâğıt atıkların işlenerek tekrar kâğıt üretiminde kullanılması)

Bertaraf: Atıkların geri kazanımının sağlanamadığı durumlarda yakma, toprağa gömme gibi yöntemlerle ortadan kaldırılması/yok edilmesi durumudur.

ATIK YÖNETİMİ

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK TOPLADIĞIMIZ TEHLİKELİ ATIK MİKTARLARINI **SON ÜÇ YILDA YAKLAŞIK %35 ORANINDA AZALTTIK.**

2019-2021 Yılları Arasındaki Tehlikeli Atık Miktarı Değişimi (bin ton)

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak topladığımız tehlikeli atık miktarlarını son üç yılda yaklaşık %35 oranında azalttık.

Sıfır Atık Uygulamaları ve Kazanımlar

Kaynaklarımızı verimli kullanmak, atık miktarımızı azaltmak, etkili atık toplama sistemimizi kurmak ve atıklarımızın geri kazanımını/geri dönüşümünü sağlamak amacı ile 2019 yılı Mart ayında Sıfır Atık Projemizi hayata geçirdik. Türkiye’de sanayi kuruluşları arasında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından verilen Temel Seviye Sıfır Atık Belgesini almaya hak kazanan ilk şirket olduk.

Sürdürülebilir ve döngüsel ekonomi bilinciyle kurduğumuz Sıfır Atık Yönetim Sistemimiz kapsamında Sıfır Atık Yönetim Planımızı oluşturduk ve bu çerçevede aşağıdaki çalışmaları yürütüyoruz.

- Sıfır Atık Projesi kapsamında atıklarımızın %99’unu geri dönüşüm ve geri kazanım yöntemi ile değerlendiriyoruz.
- Yemek artıkları olan organik atıklarımızı, Kampüsümüzde bulunan Evcil Hayvan Barınağında değerlendiriyoruz ve sokak hayvanlarının yemek ihtiyacının karşılamak için kullanıyoruz.

2021 Yılında Sıfır Atık Yönetim Sistemi ile Elde Edilen Kazançlar^(*)

Geri Dönüştürülebilir Atık Türü	Depolama Alanı Kazancı (m ³)	Enerji Tasarrufu (MWh)	Sera Gazı Salımı Azaltımı (ton)	Kurtarılan Ağaç (adet)	Petrol (varil)	Hammadde Tasarrufu (kg)
Kağıt	300	51	22	2.100	-	-
Plastik	290	736	5,2	-	2.080	-
Cam	40	1,1	0,8	-	-	32
Metal	49	10,5	1,5	-	-	21
Toplam	679	798,6	29,5	2.100	2.080	53
Kişi Başı Toplam	0,06	0,07	0,003	0,19	0,19	0,005

^(*) Verileri hesaplariken, sifiratik.gov.tr sitesindeki atık sayacını kullandık.

- Sosyal tesislerimizin bulunduğu bölgede tamamen geri dönüşüm malzemeleri ile inşa ettiğimiz Ahşap Kafemizi kullanıma açtık.
 - İşe yeni başlayan çalışanlarımıza verdiğimiz ajandalar için geri dönüştürülebilir kâğıt malzemelerden yapılmış ürünler tercih ediyoruz.
 - Şirketimiz iç duyurularını kâğıt israfını önlemek amacıyla çevrimiçi olarak yapıyoruz.
 - Sıfır Atık bilinçlendirme ve farkındalık çalışmaları yürütüyoruz.
 - Hurdalık alanımızdaki ahşap ve metal malzemeleri kullanarak kafe, park oturma grupları, masa ve sandalyeler, mescit, çiçeklik gibi peyzaj ürünleri ve sosyal tesisler yaptık.
 - Doğal kaynaklarımızın verimli kullanımı ve atık yönetimi uygulamalarımızdaki iyileştirmelere birimlerimizin çevre hedefleri arasında yer veriyoruz.
 - İhtiyaç fazlası malzemelerimizi, yeniden kullanım amacıyla farklı üretim alanlarımızda tekrar değerlendiriyoruz. 2021 yılında, toplam yaklaşık 8,5 ton miktarında, 91 farklı malzemeyi (bilgisayar ekipmanı, dolap, kasa, sandık, masa, metal parça vb.) fabrikamızda 69 ayrı üretim noktasında tekrar kullandık.
- Yeniden kullanımı mümkün olmayan malzemeleri ve parçaları, atık olarak değerlendiriyoruz ve Atık Geçici Depolama Alanımıza gönderiyoruz. Sıfır Atık Yönetim Sistemimiz çerçevesinde 2021 yılında topladığımız atıkların %59’unu geri dönüşüme kazandırdık.
- 2021 yılında tehlikesiz atıklarımızı kaynağında ayrıştırarak geri dönüşüme kazandırmak üzere yürüttüğümüz faaliyetlerin sonucunda elde ettiğimiz kazançlara bir sonraki sayfadaki tabloda yer verdik.

YENİ DÖNEM ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ PROJELERİMİZ

CDP İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ PROGRAMI İLE KARBON VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ KONULARINDAKİ YÖNETİŞİM YAPIMIZI, POLİTİKALARIMIZI, RİSK VE FIRSATLARIMIZI, HEDEF VE STRATEJİLERİMİZİ, **EMİSYON YÖNETİM UYGULAMALARIMIZI, ENERJİ VERİMLİLİĞİ ÇALIŞMALARIMIZI VE TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİM STRATEJİLERİMİZİ RAPORLAMAYI AMAÇLIYORUZ.**

YENİ DÖNEM PROJELERİMİZ

Çevre ve Atık Yönetim Sistemi Yazılımı

Atık yönetimi ile ilgili çevre alanındaki işlemlerimizi dijital ortama taşıyarak iş gücünden önemli ölçüde tasarruf sağlamayı hedefliyoruz. Çevre ve Atık Yönetim Sistemi yazılımı ile atık gönderimi, atık taşıma talepleri, yeni Tehlikeli Atık Noktası talepleri, sıfır atık girişleri, atık konteyneri talebi ve çevre hedefleri girişi işlemlerimizi Şirketimiz Portalı üzerinden gerçekleştirmeyi planlıyoruz.

Sürdürülebilirlik Süreci ve İklim Değişikliği Yönetimi

Ulusal ve uluslararası gelişmeler ışığında, iklim değişikliği ile ilgili risk ve fırsatlarımızı belirleyerek iş stratejilerimize ve finansal süreçlerimize dâhil etmeyi ve faaliyetlerimizden kaynaklanan karbon emisyonlarımızı azaltmayı hedefliyoruz.

Bu kapsamda, 2022 yılında ISO 14064:2018 Kurumsal Sera Gazı Hesaplamaları ve Doğrulanması ile Karbon Saydamlık Projesi (Carbon Disclosure Project - CDP) Raporlamasına yönelik çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Kurumsal karbon ayak izi hesaplamaları ile ISO 14064:2018 standardına uygun olarak sera gazı emisyonlarımızı ve kurumsal karbon ayak izimizi hesaplamayı ve raporlamak için sera gazı envanterimizi oluşturmayı, yol haritamızı belirlemeyi, ileriye yönelik sera gazı azaltım hedeflerimizi belirlemeyi, sera gazı emisyon ve izleme planımızı oluşturmayı, mevcut ve gelecekteki yasal düzenlemelere hazırlık yapmayı ve çalışanlarımızı sera gazı emisyonları ve iklim değişikliği konusunda bilinçlendirmeyi amaçlıyoruz.

CDP İklim Değişikliği ve Su Programları Raporlamaları

CDP İklim Değişikliği Programı ile karbon ve iklim değişikliği konularındaki yönetim yapımızı, politikalarımızı, risk ve fırsatlarımızı, hedef ve stratejilerimizi, emisyon yönetim uygulamalarımızı, enerji verimliliği çalışmalarımızı ve tedarik zinciri yönetim stratejilerimizi raporlamayı amaçlıyoruz. Değişen iklim politikalarına ve yasal düzenlemelere uyum sağlamak, iklimle bağlantılı risk ve fırsatları belirleyerek proaktif çözümler üretebilmek, karbon ve iklim değişikliğine bağlı riskler ile ilgili olarak kurumsal farkındalığımızı artırmak, faaliyetlerimizden kaynaklanan sera gazı emisyon salımını azaltmak ve sürdürülebilir ekonomiye katkı sağlamak hedeflerimiz arasında yer alıyor. CDP Su Programı ile su kaynakları ve kaynakların verimli kullanımı kapsamında yürüttüğümüz çalışmaları şeffaf bir şekilde raporlamayı planlıyoruz.

ÇEVRE FARKINDALIĞI

ÇALIŞANLARIMIZIN ÇEVRE BİLİNCİNİ GELİŞTİRMEK VE BU YÖNDEKİ FARKINDALIĞI ARTIRMAK ÜZERE YÜRÜTTÜĞÜMÜZ EĞİTİM FAALİYETLERİ, ANKET ÇALIŞMALARINI, **KURUMSAL İLETİŞİM FAALİYETLERİ SONUCUNDA 2021 YILINDA ÇALIŞAN DÜZEYİNDE ÇEVRE FARKINDALIK ORANIMIZI ARTIRDIK.**

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak; ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi uygulamalarımız, Çevre Yönetim Birimimizin sorumluluğunda gerçekleştirdiğimiz iç denetimler ve dış denetimler (ISO 14001 denetimleri, bakanlık denetlemeleri, müşteri denetlemeleri vb.) ve çevresel risk yönetimi faaliyetlerimiz ile sürdürülebilirliği tüm iş süreçlerimize entegre ediyoruz. Tüm çalışanlarımızda çevre bilincini oluşturmak ve çevresel farkındalığı artırmak amacıyla çevre eğitimleri ve çevre bilinci anketleri düzenliyoruz. Tüm uygulamalarımızı çalışanlarımız ile şeffaf bir şekilde paylaşıyoruz. Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak yürüttüğümüz çalışmalar neticesinde çevre farkındalık oranımızı 2021 yılında çalışan düzeyinde oranında artırdık.

Çevre Eğitimlerimiz

Çalışanlarımıza çevre bilinci kazandırmak için çevre mevzuatı ve ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi kapsamında 4 ayrı çevre eğitim modülümüz bulunuyor:

- **Çevre Denetimleri ve Çevresel Yükümlülükler Eğitimi:** Çevre politikamız, iç denetimlerimiz, dış denetimler, çevre mevzuatı ve yasal çevresel yükümlülüklerimiz hakkında bilgi aktarıyoruz.
- **Çevre Farkındalığı ve Çevre Yönetim Sistemi Eğitimi:** Çevre, çevre boyutu ve çevresel etkilerin tanımı, çevre kirliliği ve nedenleri, çevre kirliliği çeşitleri ve çeşitli çevre problemleri, kirleticilerin taşınımı ve canlılar üzerindeki etkileri, küresel iklim değişikliği ve etkileri, çevre sorunları ve çözüm sistemleri ile Şirketimizin çevre yönetim sistemlerini ele alıyoruz.
- **Sıfır Atık Yönetimi Eğitimi:** Sıfır Atık Yönetim Sistemimiz kapsamında sıfır atık tanımı, Sıfır Atık Yönetmeliği, geri dönüştürülebilir tehlikesiz atıklar, geri kazanılabilir tehlikeli atıklar, sıfır atık yönetimi kazanımları ve sıfır atık uygulamalarımız hakkında bilgi veriyoruz.
- **ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Eğitimi:** ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi standardı kapsamında ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi standardı,

çevre boyutları ve etkilerinin tanımı, çevresel risklerin tanımı, kurumsal süreç yönetimimiz, çevre bilgi formlarının hazırlanması, kurumsal risk yönetim sistemimiz hakkında bilgi aktarıyoruz.

Yeşil Bayrak Ligi

Atık azaltımını sağlamak, çevre bilincini artırmak ve farkındalık düzeyini yükseltmek amacı ile 05 Haziran 2020 Dünya Çevre Günü'nde eğlenceli ve rekabetçi bir uygulama olan Yeşil Bayrak Ligimizi başlattık. Lig kapsamında, bölüm çalışanlarımızı belirli puanlama kriterlerine göre yılda 4 defa değerlendiriyoruz. Bölümlerimizin, faaliyet döneminin her

çeyreğinde topladıkları puanlara göre Lig'deki sıralamalarını ve puan aralıklarına göre kategorilerini belirliyoruz.

Yeşil Bayrak Ligi sıralamalarını ve puan durumlarını kurum içi portalımızdan yayınlıyoruz, dönem sonunda da puanlamada ilk üçe giren bölümümüzü Çevre Başarı Sertifikası ile ödüllendiriyoruz. Birinci olan bölümümüzün çevre farkındalığı geliştirmek için başlattığımız Lig'deki üstün başarıyı sembolize eden Yeşil Bayrağımızı bir sonraki dönem puanlamasına kadar sahiplenmesini sağlıyoruz.

ÇEVRE FARKINDALIĞI

YEŞİL BAYRAK LİĞİ VE SIFIR ATIK YÖNETİM SİSTEMİ UYGULAMALARIMIZLA **DÜNYANIN EN PRESTİJLİ ÇEVRE ÖDÜLLERİNDEN BİRİ OLARAK KABUL GÖREN GREEN WORLD ENVIRONMENT AWARDS'DA “ALTIN” ÖDÜL ALDIK.**

Yeşil Bayrak Ligi'nin son çeyrek performansını dikkate aldığımızda, çalışanlarımızı çevre uygulamalarımıza daha etkin katılma yönünde teşvik ettiğini ve bu yöndeki gayretimize olumlu katkı sunduğunu gözlemledik.

Yeşil Bayrak Ligi birinci yılında;

- Çalışanlarımızın çevre konusundaki farkındalığını %12,
- Çalışanlarımızın çevre anketimize katılımlarını %22,
- Birimlerimizin çevre hedefi belirleme oranını %40,
- Atık azaltımını %26,
- Çevre öneri sayısını %62,
- Çalışanlarımızın çevre eğitimlerimize katılımını %59

oranında artırdı.

Çevre Bilinci Anketleri

Yeşil Bayrak Ligi'ne paralel olarak yılda 4 kez Çevre Bilinci Anketi düzenliyoruz. Şirketimiz genelinde çalışan sayımızdaki yükselişe rağmen, çevre bilinci ve farkındalık oranımızı 2019 yılından bu yana her yıl daha fazla çalışanımıza ulaştırarak artırdık.

2021 Sürdürülebilirlik Raporu

Çevre Bilinci Anketleri

	2019	2020	2021
Anket gönderilen kullanıcı sayısı	9.463	9.469	10.025
Farkındalık oranı (%)	75	87	91

Çevre Farkındalığı Çalışmalarımıza Uluslararası Ödül

Yeşil Bayrak Ligi ve Sıfır Atık Yönetim Sistemi uygulamalarımızla, İngiltere'de bulunan The Green Organisation tarafından 2020 yılında yapılan değerlendirmede 500 proje arasında birinci seçildik ve Atık Yönetimi kategorisinde dünyanın en prestijli çevre ödülllerinden biri olarak kabul gören Green World Environmental Awards "Altın" ödülünü aldık.

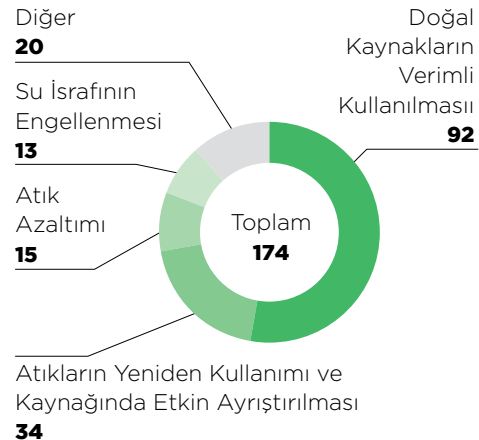

Çevre Önerileri Sistemimiz

Bölgelerimizi çevre uygulamalarımız ile ilgili önerilerini sunmaları yönünde teşvik ediyoruz. 2021 yılında çalışanlarımızın öneri sistemimiz aracılığıyla 174 adet çevresel öneri sunmasına olanak sağladık.

2021 Yılı Çevre Önerileri

Öneri Konusu

Kurumsal İletişim Çalışmalarımız

Çevresel farkındalığı artırmak ve sürdürülebilirlik, iklim değişikliği, döngüsel ekonomi, kaynak verimliliği, sıfır atık konularına toplumun dikkatini çekmek için Kurumsal İletişim Birimimiz ile iş birliğinde gerçekleştirdiğimiz Yeşil Bayrak Ligi programımızın yanı sıra "Sıfır Atık Yaşam Felsefesi" ve "Sürdürülebilir Bir Dünya İçin" temaları ve "Ben mi Kurtaracağım" sloganından yola çıkarak kurumsal iletişim çalışmalarımızı gerçekleştirdik.

ENERJİ YÖNETİMİ

ISO 50001 ENERJİ YÖNETİM SİSTEMİ SERTİFİKASI'NA SAHİP, TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİ GÜÇLENDİRME VAKFI'NA (TSKGV) BAĞLI İLK ŞİRKETİZ.

ENERJİ YÖNETİMİ

Enerji politikamızı; ilgili yasal ve diğer gerekliliklere uyarak paydaşlarımızın enerji verimliliği farkındalığını artırmak, enerji performansımızı iyileştirecek tasarım ve enerji verimli satın alma faaliyetlerimiz ile enerji performansımızı sürekli iyileştirmek, enerji maliyetlerimizi azaltmak ve uzun vadeli çevresel ve ekonomik sürdürülebilirliği sağlamak olarak tarifliyoruz.

Vizyonumuz; enerji tüketimini azaltmak için enerji verimliliği fırsatlarını tespit ederek tüketimi yerinde azaltmak, yeni aldığımız ürün ve proseslerin temini esnasında enerji verimli ekipmanları ve teknolojileri seçmek, binalarımızdaki ekipmanları enerji verimli olacak şekilde yönetmek, kurumsal iletişim gücümüzü kullanarak enerji verimliliği farkındalığı yaratmak ve yenilenebilir enerji kullanım oranımızı artırmaktır.

Misyonumuz; enerji performansımızı sürekli iyileştirmek ve enerji maliyetlerimizi azaltmak, paydaşlarımızın enerji verimliliği konusunda farkındalığını artırmak ve faaliyetlerimizin uzun vadeli çevresel ve ekonomik sürdürülebilirliğini sağlamaktır.

Enerji Tüketimimiz

2019 yılına kıyasla 2021 yılında toplam kapalı alanımızı %55 oranında artırmamıza rağmen enerji tüketim miktarımızı %25 oranında bir artışla sınırladık. Enerji yönetim sistemi faaliyetlerimiz ve artan farkındalık ile enerji performansımızı yükselterek enerji tüketimimizin Şirketimizin büyüme oranının altında kalmasını sağladık.

Enerji Tüketimi Dağılımı

(MWh)	2019	2020	2021
Doğal Gaz	213.077	279.931	324.986
Kömür	21.935	13.655	19.577
Şebeke Elektrik	78.337	47.793	46.986
Toplam	313.349	341.379	391.549

Kojenerasyon tesisimizde doğal gaz girdisi ile elektrik ve ısı çıktısı elde ediyoruz.

- 2021 yılında; toplam elektrik tüketimimizin %59'unu, toplam ısı tüketimimizin %41'ini kojenerasyon tesisimizdeki üretimle karşılayarak 21.962.008 TL tutarında tasarruf sağladık.
- Vana ve yüzey ısı kayıplarını önlemek üzere yürüttüğümüz çalışmalar kapsamında yıllık ortalama 65.000 kWh enerji tasarrufu elde ediyoruz.

- Kondensatörleri yenileme çalışmalarımızla birlikte yıllık ortalama 480.000 kWh enerji tasarrufu elde ediyoruz.
- Çalışanlarımızın önerisi ile Kondens Kazanım Projesi'ni uygulamaya aldık ve yıllık ortalama 560.500 kWh enerji tasarrufu elde ediyoruz.
- Kojenerasyon tesisimizin iyileştirme projesi sonucunda yıllık ortalama 429.521 kWh enerji tasarrufu sağlıyoruz.
- Buhar kazanı ekonomizerini yeniledik ve yıllık ortalama 1.646.275 kWh enerji tasarrufu sağlıyoruz.

Aydınlatma Tüneli Uygulamalarımız

Bazı binalarımıza, güneş ışınlarını aydınlatmak istediğimiz ortama bir ayna düzeneğiyle iletmemizi sağlayan aydınlatma tüneli kurduk. Görünüş olarak LED armatürlerden farkı olmayan aydınlatma tüneli sayesinde enerji harcamamızı azaltıyor ve ortam aydınlatma ihtiyacımızı gündüz saatlerinde minimuma indiriyoruz.

ENERJİ YÖNETİMİ

KURDUĞUMUZ 2 ADET SOLARWALL SAYESİNDE YILLIK 1.085.664 KWH VE 6.258.830 KWH ENERJİ TASARRUFU SAĞLIYORUZ.

SolarWall Uygulamalarımız

Şirketimizde ortam ısıtması ve üretim proseslerimizde kullanmak üzere ihtiyaç duyduğumuz ısıyı; dışarıdan aldığımız taze havayı ısı santrallerinden aldığımız kızgın su ile ısıtarak sağlıyoruz. Kurduğumuz SolarWall sistemi dışarıdan aldığımız soğuk, taze havayı içindeki kanallarda gezdirerek güneş enerjisiyle ön ısıtmaya tabii tutuyor. Kurduğumuz 2 adet SolarWall sayesinde yıllık 1.085.664 kWh ve 6.258.830 kWh enerji tasarrufu sağlıyoruz.

Elektrik Tüketimimiz

Elektrik ihtiyacımızı hem şebekeden hem de kojenerasyon tesisimizde doğal gazdan ürettiğimiz elektrikten sağlıyoruz.

Elektrik Tüketimi

(MWh)	2019	2020	2021
Şebeke Elektrik Tüketimi	78.337	47.793	46.986
Kojenerasyon Elektrik Tüketimi	38.487	65.643	75.571
Toplam	116.824	113.436	122.557

Önemli enerji kullanım alanlarımızda gelecek dönemlerdeki enerji tüketimlerimizi tahmin etmek için öncelikle önemli enerji kullanımımızı ve tüketimimizi etkileyen değişkenleri belirliyoruz. Enerji tüketimimiz ile bir veya daha fazla sayıda enerji değişkeni arasındaki ilişkiyi ölçmek ve tüketimimizi tahmin etmek amacıyla regresyon analizi yöntemi kullanıyoruz.

Elektrik tüketim performansımızı iyileştirmeye yönelik aşağıdaki faaliyetleri gerçekleştiriyoruz.

- Aydınlatma revizyonlarımız kapsamında düşük verimli sodyum buharlı halojen tip aydınlatma armatürlerimizi LED tip ile değiştirerek yıllık ortalama 3.416.816 kWh enerji tasarrufu sağlıyoruz.
- Çatı Işıklıği uygulamamız neticesinde yıllık ortalama 54.750 kWh enerji tasarrufu sağlıyoruz.
- Otoklav ünitelerimizde ortak külemeyi artırarak yıllık ortalama 336.000 kWh enerji tasarrufu sağlıyoruz.

- Enerji etüdünde verimsizlik tespit ettiğimiz noktalarda bakım faaliyetlerimiz neticesinde yıllık ortalama 158.716 kWh enerji tasarrufu sağlıyoruz.
- Çalışanlarımızın önerileri doğrultusunda gerçekleştirdiğimiz klima santralleri otomasyon yazılım revizyonu ile temper fırını boşaltma arabası yapımı sayesinde fırınımızın kullanım süresini kısaltarak yıllık ortalama 1.360.857 kWh enerji tasarrufu sağlıyoruz.
- Basınçlı hava kaçaklarını önleyerek yıllık ortalama 300.000 kWh enerji tasarrufu sağlıyoruz.

Enerji İzleme Sistemimiz

Enerji yönetimimizin önkoşulu varsaydığımız enerji tüketimlerini ölçmek ve izlemek amacıyla yüksek enerji tüketimi olan bölgeleri ve çeşitli ölçüm noktalarını belirledik. Tüketimin ve yapacağımız iyileştirmelerin sonuçlarını ölçmek için kızgın su/sıcak su kalorimetreleri, buhar sayaçları, basınçlı hava debimetreleri ve enerji analizörleri tedarik ettik ve montajlarını sağladık ve sayaç sayısını 1.172'ye yükselttik. Enerji verimlilik fırsatlarını tespit ederek aylık olarak bina bazlı enerji tüketim raporları oluşturuyoruz.

Üretim tezgahlarımızın enerji tüketimini izlemek için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Halihazırda 107 adet kritik tezgaha enerji analizörü montajı gerçekleştirdik. Enerji ölçüm ve izleme altyapımızı güçlendirerek tezgah bazlı enerji tüketim raporları oluşturmayı planlıyoruz.

ENERJİ YÖNETİMİ

2020 YILI SONU İTİBARIYLA SAYAÇLARDAN ELDE ETTİĞİMİZ TOPLAM ELEKTRİK TÜKETİMİMİZ FATURALANAN TÜKETİMİMİZİN %80,23'ÜNÜ OLUŞTURMAKTAYKEN, **ENERJİ ÖLÇÜM ALTYAPIMIZDA GERÇEKLEŞTİRDİĞİMİZ İYİLEŞTİRMELER SONUCUNDA 2021 YILI SONUNDA BU ORANI %96,12'YE YÜKSELTTİK.**

2020 yılı sonu itibarıyla sayaçlardan elde ettiğimiz toplam elektrik tüketimimiz faturalanan tüketimimizin %80,23'ünü oluşturmaktayken, enerji ölçüm altyapımızda gerçekleştirdiğimiz iyileştirmeler sonucunda 2021 yılı sonunda bu oranı %96,12'ye yükselttik.

Enerji İzleme Sistemimizi devreye aldık, izleme-ölçme cihazlarımızın haberleşme altyapılarını oluşturduk ve enerji izleme ve ölçme altyapımızı güçlendirdik.

Bu programı hayata geçirerek;

- Enerji tüketimimizi anlık izleme,
- Enerji tüketimimize etki eden etmenleri ve verimlilik artırıcı fırsatları tespit etme,
- Enerji verimliliğini artıran işlemlerin etkilerini gözlemlenme,
- Enerji tüketimimize ilişkin rapor oluşturma,

konularında yetkinliklerimizi geliştirdik.

ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi

Enerji yönetimi kapsamında 2018 yılı Temmuz ayında ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi çalışmalarımıza başladık.

2019 yılında BSI'nın (British Standards Institution) Şirketimizde iki aşamalı olarak gerçekleştirdiği ISO 50001:2011 Enerji Yönetim Sistemi denetimleri sonucunda dünyada sınırlı sayıda havacılık şirketinin sahip olduğu sertifikayı Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak TSKGV şirketleri arasında bir ilke imza atarak ilk sertifikasyon sürecimizde ve bulgu olmaksızın almaya hak kazandık.

Şirketimizde 2020 yılı Ekim ayında ISO 50001:2018 Enerji Yönetim Sistemi standardına geçiş denetimlerini bulgu olmaksızın tamamlayarak ISO 50001:2018 Enerji Yönetim Sistemi standardına sahip olan ilk TSKGV şirketi olduk. 2021 yılı Ekim ayında ISO 50001:2018 Enerji Yönetim Sistemi takip denetimini de bulgu olmaksızın tamamlayarak belge sürekliliğini sağladık. Denetimde de vurgulandığı üzere 2021 yılında yürüttüğümüz sürekli iyileştirme çalışmalarımız sonucunda 16 bin ton CO₂ salımını engelledik.

Enerji yönetim sistemimiz kapsamında aşağıda yer verdiğimiz faaliyetleri gerçekleştiriyoruz:

- Enerji Çalışma Grubu oluşturduk ve 2 aylık periyotlarda Enerji Çalışma Grubu toplantıları düzenliyoruz ve enerji performansımızı değerlendiriyoruz.
- Enerji yönetim sistemi standardı gereği kayıtlarımızı dokümanite ediyoruz. Enerji Yönetim Sistemi'nin temel unsurlarını ve bu unsurların birbirleriyle etkileşimlerini açıklayan prosedürlerimizi oluşturduk.
- Enerji tüketim verilerini izleyerek, enerji tüketim yoğunluklarına göre önemli enerji kullanım alanlarımız belirledik. Bu alanlar için topladığımız tüketim verileri ile çeşitli istatistik yönetimleri kullanarak bu alanlarda enerji tüketiminin azaltılmasına yönelik çalışmalar yapıyoruz.
- Şirketimizdeki iyileştirme fırsatlarının belirlenmesi için enerji etüdü gerçekleştirdik ve aksiyon planlarımızı oluşturduk.

- Enerji Yönetim Sistemimizin düzenlemelere, amaç ve hedeflerimize uygunluğuna yönelik iç tetkik denetimleri gerçekleştirdik.
- Satın alma faaliyetlerimizde enerji verimliliğini bir değerlendirme kriteri olarak belirledik. Enerji performansımıza etki edebilecek yeni, modifiye edilecek ve/veya yenilenecek tesis, sistem, ekipman ve proseslerin tasarımında enerji performansımızı iyileştirme fırsatlarını ve işletim kontrolünü dikkate alıyoruz.
- Enerji Politikamız ile uyumlu olarak, enerji yönetim sistemimizi etkin kılacak ve enerji performansımızı sürekli iyileştirecek faaliyetler ve prosesleri irdelerek riskleri belirliyoruz ve bu risklerle ilişkili eylemleri planlayarak riskleri ortadan kaldırmak için çalışmalar yapıyoruz.
- Enerji tüketimimizin daha nitelikli takibi için enerji izleme ekipmanları tedarik ederek montajlarını gerçekleştirdik.

ENERJİ YÖNETİMİ

348 ADET HALOJEN TİP ARMATÜRÜ 360 ADET DAHA VERİMLİ LED AYDINLATMA ARMATÜRLERİ İLE DEĞİŞTİRDİK. AYRICA ÇALIŞMA KAPSAMINDA AYDINLATMA OTOMASYONU KURULUMUNU DA GERÇEKLEŞTİRDİK. **KONFOR/GÜVENLİK ŞARTLARI BOZULMADAN ENERJİ TASARRUFU SAĞLAMAYI HEDEFLİYORUZ.**

Verimlilik Artırıcı Projelerimiz

Bina Aydınlatma Revizyonu: 348 adet halojen tip armatürü 360 adet daha verimli LED aydınlatma armatürleri ile değiştirdik. Ayrıca çalışma kapsamında aydınlatma otomasyonu kurulumunu da gerçekleştirdik. Konfor/güvenlik şartları bozulmadan enerji tasarrufu sağlamayı hedefliyoruz.

	Önceki Durum	Yeni Durum
Armatür Sayısı	348	360
Armatür Gücü (W)	429	165
Yıllık Çalışma Süresi (saat)	5.600	5.600
Elektrik Birim Fiyatı (TL/kWh)	0,66	0,66
Yıllık Enerji Tüketimi (kWh/yıl)	835.060	332.640

Soğutma Suyu Sirkülasyon Pompası Değişimi: Üretim alanlarımızın iklimlendirilmesi için kapalı çevrim soğutma suyu sirkülasyonu sağlıyoruz.

	Önceki Durum	Yeni Durum
Pompa Sayısı	4	4
Güç (kW)*	163	120
Yıllık Çalışma Süresi (saat)	3.960	3.960
Elektrik Birim Fiyatı (TL/kWh)	0,66	0,66
Yıllık Enerji Tüketimi (kWh/yıl) ^(*)	645.163	473.458

^(*) 4 adet pompaya ait verilerin toplamına yer verdik.

Tasarruf Hesabı

Toplam Enerji Tasarrufu (kWh/yıl)	171.706
Toplam Parasal Tasarruf (TL/yıl)	113.720
Toplam Proje Maliyeti (TL)	328.734
Geri Ödeme Süresi (yıl)	2,89

SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜME PERFORMANSIMIZ

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK 2021 YILINDA 13,9 MİLYAR TL SATIŞ GELİRİNE ULAŞIRKEN, **GELİRLERİMİZİN %53,29'UNU YURT İÇİ, %46,71'İNİ İSE YURT DIŞI SATIŞLARDAN ELDE ETTİK.**

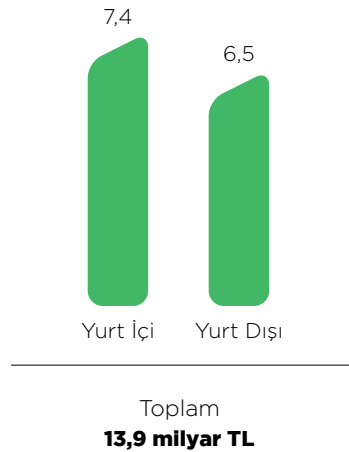
2021 ihracat hacmimiz:
365.090.906
ABD Doları

Satış Gelirleri* (TL)

	2021
Yurt İçi	7.401.536.393
Yurt Dışı	6.488.443.659
Toplam	13.889.980.052

* Türk Havacılık Uzay Sanayii konsolide mali verileridir.

Satış Gelirleri (milyar TL)

ÜRÜN VE HİZMETLERİMİZ

GELİŞTİRDİĞİMİZ ÖZGÜN ÜRÜNLER VE ÇÖZÜMLERLE HAVACILIK VE UZAY SANAYİSİNDE **KÜRESEL ÖLÇEKTE İLK 100 OYUNCU ARASINDA YER ALIYOR, ÜLKEMİZİN BU ALANDA ÖNCÜ TEKNOLOJİ MERKEZİ KONUMUNDA BULUNUYORUZ.**

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak uçak, helikopter, insansız hava araçları ve uydu gibi hava-uzay platformlarının tasarımı, geliştirilmesi, imalatı, entegrasyonu, modernizasyonu ve satış sonrası hizmetleri alanlarında ülkemizin öncü teknoloji merkezi konumunda bulunuyoruz.

Sahip olduğumuz geniş ürün gamını küresel pazarlardaki en güncel gereksinimlere göre şekillendirmeyi ve müşterilerimize en uygun tasarımları sunmayı amaçlıyoruz. Özgün ürünlerimiz ve çözümlerimizle küresel pazarlarda öne çıkıyoruz. Havacılık ve uzay sanayisinde küresel ölçekte ilk 100 oyuncu arasında yer alıyoruz.

Ürün ve hizmetlerimizi uçak, helikopter, İHA/SİHA, uzay sistemleri ve hava aracı yapıları olmak üzere proje konularımıza bağlı olarak 5 farklı grupta sınıflandırdık.

UÇAK GRUBU

MMU Milli Muharip Uçak

5+ Nesil Çok Rollü Savaş Uçağı olarak geliştirdiğimiz Milli Muharip Uçak'ı, hem hava-kara, hem de hava-hava muharebelerinin gereksinimleri için üstün savaş kabiliyetleriyle donattık. Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak, Milli Muharip Uçak'ı yüksek hayatta kalma kabiliyetini haiz, güçlü ve atik bir şekilde tasarladık.

HÜRJET Jet Eğitim ve Hafif Taarruz Uçağı

Tek motorlu ve tandem kokpitli HÜRJET Jet Eğitim Uçağı'nı, yüksek performansı ile modern savaş uçağı eğitiminde kritik bir rol oynamak üzere tasarladık. Geliştirdiğimiz hafif taarruz konfigürasyonu ile HÜRJET'in operasyonel kabiliyetlerini ve faydalı yük kapasitesini artırdık.

HÜRKUŞ Gelişmiş Eğitim Uçağı

Hürkuş Eğitim Uçağı'nı çağdaş ve küresel askeri eğitim uçağı gereksinimlerine göre özel olarak tasarladık. Yeni nesil dijital kokpite, benzersiz yüksek tandem oturma konfigürasyonuna, sınıfında en iyi pilot görüşüne, uçak içi oksijen üretme sistemine ve yüksek performanslı motora sahip olan HÜRKUŞ ile en zorlu görevler için maliyet etkin bir çözüm sunuyoruz.

HÜRKUŞ-C Hafif Taarruz Uçağı

HÜRKUŞ-C ile hafif taarruz ve silahlı keşif varyantı, günümüz dünyasının muharebe alanlarındaki asimetrik tehditlere karşı düşük maliyetli, esnek bir çözüm sunmayı hedefledik. HÜRKUŞ'un sahip olduğu gelişmiş eğitim kabiliyetlerini koruyarak üzerinde 7 harici yük istasyonu ile HÜRKUŞ-C'yi, 750 kg'lık faydalı yük kapasitesi ile zorlu coğrafyalarda, gece/gündüz koşullarında ve yüksek irtifada en zor görevleri gerçekleştirebilecek kabiliyetlerle donattık.

ÜRÜN VE HİZMETLERİMİZ

GECE VE GÜNDÜZ OPERASYONLARINDA ZORLU COĞRAFI VE ÇEVRE KOŞULLARINA KARŞI “SICAK HAVA VE YÜKSEK İRTİFA” PERFORMANS GEREKSİNİMLERİ İÇİN OPTİMİZE ETTİĞİMİZ MODERN VE GELİŞMİŞ SİSTEMLERE SAHİP OLAN **T129 ATAK İLE KULLANICILARA SAVAŞ ALANINDA ESNEK VE UYARLANABİLİR SİLAH KONFIGÜRASYON ÇÖZÜMLERİ SUNUYORUZ.**

HELİKOPTER GRUBU

T129 ATAK

Taarruz ve Taktik Keşif Helikopteri

Gece ve gündüz operasyonlarında zorlu coğrafi ve çevre koşullarına karşı “sıcak hava ve yüksek irtifa” performans gereksinimleri için optimize ettiğimiz modern ve gelişmiş sistemlere sahip olan T129 ATAK ile kullanıcılar savaş alanında esnek ve uyarlanabilir silah konfigürasyon çözümleri sunuyoruz.

T625 GÖKBEY

Genel Maksat Helikopteri

T625 GÖKBEY’i, yalnızca günümüzün değil, aynı zamanda geleceğin operasyonel gereksinimlerini de göz önünde bulundurarak, gelişmiş aviyoniklerle üstün performans ve kullanım kalitesi için tasarladık. Yüksek yük kapasitesine ve geniş kabin alanına sahip T625 GÖKBEY ile, dünyanın dört bir yanındaki sivil ve askeri kullanıcılara, muhtelif görev profillerini icra etmeleri için kolay konfigürasyon olanağı sunuyoruz.

AĞIR SINIF TAARRUZ HELİKOPTERİ

Ana yüklenicisi olduğumuz, özgün olarak geliştirdiğimiz yüksek mühimmat taşıma kapasitesine sahip Ağır Sınıf Taarruz Helikopteri’ni, sıcak hava ve yüksek irtifa, gece/gündüz ve buzlanma koşulları dahil tüm zorlayıcı görevleri gerçekleştirmek üzere tasarladık.

T70 GENEL MAKSAT HELİKOPTERİ

Türk Genel Maksat Helikopteri Programı ile ülkemizin genel maksat helikopter ihtiyacını karşılamayı hedefliyoruz. T70 Genel Maksat Helikopteri’nin Türk endüstrisinin, askeri ve sivil alanlarda yurt içi ihtiyaçlarını önemli ölçüde karşılayacağını öngörüyoruz.

ÜRÜN VE HİZMETLERİMİZ

AKSUNGUR İHA SİSTEMİ İLE GÜNDÜZ/GECE İSTİHBARAT, GÖZETLEME, KEŞİF VE TAARRUZ GÖREVLERİNİ EO/IR, SAR VE SIGINT FAYDALI YÜKLERİ VE **ÇEŞİTLİ HAVADAN YERE SİLAHLARLA İCRA EDEN ORTA İRTİFA UZUN HAVADA KALIŞLI BİR İNSANSIZ HAVA ARACI ÇÖZÜMÜ SUNUYORUZ.**

İHA/SİHA GRUBU

ANKA Orta İrtifa Uzun Havada Kalıslı İnsansız Hava Aracı

Taşıdığı yüksek teknolojiyle faydalı yükler ile keşif, gözetleme, hedef tespit, teşhis, işaretleme, imha, rölle ve istihbarat görevlerinde gece/gündüz ve her türlü hava koşulunda farklı kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılamak üzere geliştirdiğimiz ANKA grubunun aktif olarak görevlerini icra etmesini sağlıyoruz. Sisteme entegre ettiğimiz yerli ve geniş uydulara gücüne sahip olan sistemi ile ANKA'yı kalkış fazından itibaren uzak merkezlerden dahi otonom olarak hareket edebilecek, önceden

planlanmış rota ve koşullara göre görevlerini yerine getirebilecek şekilde tasarladık. ANKA'yı yoğun karıştırma gibi elektronik harp uygulamalarına karşı hem uçuş hem de görev sistemlerinde yer alan karşı tedbirler sayesinde kesintisiz görev yapabilir şekilde geliştirdik. Buzlanma gibi elverişsiz hava koşullarında emniyetli uçuş için buzdan koruma sistemi mevcuttur. Modern ve Sertifiye Aviyonik mimarisi ve yazılımı ile tüm önemli komponentlerini yerli sanayinin katkılarıyla geliştirdiğimiz ANKA ile dışa bağımlılığı olmayan bir sistem sunuyoruz.

AKSUNGUR Yüksek Faydalı Yük Kapasiteli İHA Sistemi

AKSUNGUR İHA Sistemi ile; gündüz/gece istihbarat, gözetleme, keşif ve taarruz görevlerini EO/IR, SAR ve SIGINT faydalı yükleri ve çeşitli havadan yere silahlarla icra eden Orta İrtifa Uzun Havada Kalıslı bir İnsansız Hava Aracı çözümü sunuyoruz.

ŞİMŞEK Yüksek Hızlı Hedef Uçak Sistemi

Hava-hava ve yer-hava hava savunma sistemlerinin atış, test ve eğitimlerinde kullanılan ŞİMŞEK'i, muharip uçak ve füzelerinin uçuş özellikleriyle gerçekçi bir tehdit benzetimi yapan Yüksek Hızlı Hedef Uçak ihtiyacını karşılamak üzere geliştirdik. Tam otonom görev yeteneklerine sahip ŞİMŞEK ile skor kaydedici, radar ve IR iz artırıcı faydalı yükleri ile çok alçak ve yüksek irtifa uçuş performansı ile farklı görevlere yönelik etkin çözümler sunuyoruz.

ÜRÜN VE HİZMETLERİMİZ

GÖKTÜRK-1 YENİLEME UYDU SİSTEMİ, GELİŞTİRMEYE DEVAM ETTİĞİMİZ VE GÖKTÜRK-1 UYDU SİSTEMİ İLE **KAZANILAN YÜKSEK ÇÖZÜNÜRLÜKLÜ ELEKTRO-OPTİK UZAKTAN ALGILAMA KABİLİYETİNİ GELİŞTİREREK SÜRDÜRMEYİ HEDEFLEDİĞİMİZ MİLLÎ UYDU SİSTEMİDİR.**

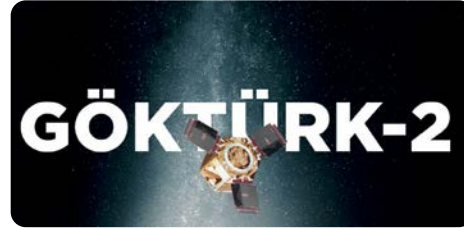
UZAY SİSTEMLERİ GRUBU

YER GÖZLEM VE KEŞİF UYDULARI

GÖKTÜRK-1

GÖKTÜRK-1 Uydu Sistemi ile; coğrafi kısıtlama olmaksızın dünyanın herhangi bir bölgesinden yüksek çözünürlüklü görüntü elde edilmesine imkân sağlıyoruz. Şirketimizin sorumluluğunda işlettiğimiz, gözlem ve haberleşme uydularının yurt içinde üretilmesine yönelik kritik bir altyapı olan Uydu Montaj, Entegrasyon ve Test Merkezi'ni, GÖKTÜRK-1 Projesi kapsamında ülkemize kazandırdık.

GÖKTÜRK-2

Türkiye'nin ilk Yüksek Çözünürlüklü Yer Gözlem Uydu Sistemi'nin (GÖKTÜRK-2) tasarım, üretim ve test süreçlerindeki tüm mühendislik faaliyetlerini millî olarak gerçekleştirdik. Bu sistem, 2012 yılı Aralık ayında görev yörüngesine yerleştirildi. GÖKTÜRK-2 Projesi kapsamında; uzay ve uydu sistemlerine yönelik teknoloji ve altyapı geliştirilmesini, insan kaynağının artırılmasını, kamu kurum ve kuruluşlarının gözlem ve araştırma ihtiyaçlarının millî imkân ve kabiliyetlerle karşılanmasını hedefledik.

GÖKTÜRK YENİLEME

GÖKTÜRK-1 Yenileme Uydu Sistemi, geliştirmeye devam ettiğimiz ve GÖKTÜRK-1 Uydu Sistemi ile kazanılan yüksek çözünürlüklü Elektro-Optik uzaktan algılama kabiliyetini geliştirerek sürdürmeyi hedeflediğimiz millî uydu sistemidir. GÖKTÜRK-1 Yenileme Uydu Sistemi'ni; çok yüksek çözünürlük sağlayan elektro optik bir uydu ile birlikte komuta kontrol ve görüntü işleme faaliyetlerinin yerine getirildiği sabit ve mobil yer istasyonlarından oluşturmayı amaçlıyoruz.

GÖKTÜRK-3

Sentetik Açıklı Radar (SAR) Yer Gözlem ve Keşif Uydu Sistemi (GÖKTÜRK-3) ile dünya üzerindeki herhangi bir bölgenin gece/gündüz şartlarında metre-altı çözünürlükle görüntülenmesi kabiliyetini kazandırmayı ve bu kapsamda hem askerî hem de sivil uygulamalar için ihtiyaç duyulan SAR uydu görüntülerini elde etmeyi amaçlıyoruz.

ÜRÜN VE HİZMETLERİMİZ

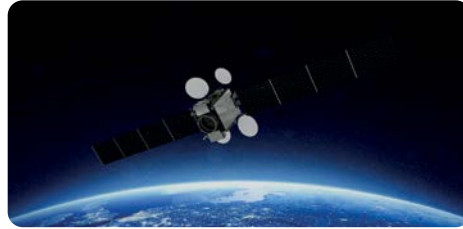
ÜLKEMİZİN İLK YERLİ HABERLEŞME UYDUSU OLMASINI ÖNGÖRDÜĞÜMÜZ TÜRK SAT 6A UYDUSU'NU; **YERLİ ENDÜSTRİ VE ENSTİTÜLERİMİZİN BİRBİRLERİNİ DESTEKLEYEN VE TAMAMLAYAN YETKİNLİKLERİ DOĞRULTUSUNDA OLUŞTURDUĞUMUZ İŞ PAYLAŞIMI İLE GELİŞTİRİYORUZ.**

HABERLEŞME UYDULARI

TÜRK SAT 6A

Ülkemizin ilk yerli haberleşme uydusu olmasını öngördüğümüz TÜRK SAT 6A Uydusu'nu; yerli endüstri ve enstitülerimizin birbirlerini destekleyen ve tamamlayan yetkinlikleri doğrultusunda oluşturduğumuz iş paylaşımı ile geliştiriyoruz. TÜRK SAT 6A Uydusu'na ilişkin yürüttüğümüz tasarım faaliyetleri sonrasında uydunun montaj, entegrasyon ve test faaliyetlerini proje yüklenicilerinin iş birliğinde Uzak Sistemleri Entegrasyon ve Test Merkezimizde gerçekleştiriyoruz.

SMALL-GEO

Small-GEO; televizyon yayını, multimedya uygulamaları, mobil ve sabit internet erişimi, güvenli haberleşme gibi geleneksel haberleşme uydusu fonksiyonlarını performans düşümü olmadan karşılayabilen, nispeten daraltılmış hacimli konfigürasyona sahip, maliyet etkin haberleşme uyduları konseptidir.

UZAK SİSTEMLERİ ENTEGRASYON VE TEST (USET) MERKEZİ

Uzak alanında söz sahibi olan birkaç ülkede bulunanlara benzer nitelikte ülkemizin tam kapsamlı ilk ve tek Uzak Sistemleri Entegrasyon ve Test (USET) Merkezi'ni, Akıncı Yerleşkimizde kurduk.

Alanında uzman mühendislerimiz ve uzak sistemleri üzerinde çalışmak üzere eğitilmiş sertifikalı teknisyenlerimiz ile USET Merkezimizde millî projelere ilaveten uluslararası uzay/uydu projelerine de hizmet vererek birden fazla uydunun aynı anda montaj, entegrasyon ve test faaliyetlerini gerçekleştirebiliyoruz.

Yüksek teknoloji tasarımı USET Merkezimiz ile ülkemizi, uzak sistemleri montaj, entegrasyon ve test hizmetleri sağlayan çok yönlü uluslararası bir oyuncu konumuna taşıyoruz.

ÜRÜN VE HİZMETLERİMİZ

A400M PROGRAMI'NA ENDÜSTRİYEL ORTAK OLARAK KATILDIK. TASARIM VE İMALAT FAALİYETLERİNE İLAVETEN, **ENTEĞRE LOJİSTİK DESTEK FAALİYETLERİ KAPSAMINDA UÇAK ÖMRÜ BOYUNCA PROJEYE KATKI SUNMAYI PLANLIYORUZ.**

HAVA ARACI YAPISALLARI GRUBU

B737MAX

B737Max İrtifa Dümenleri (Elevator & Tab) faaliyetleri kapsamında programda ikinci kaynak tedarikçi olarak aylık ihtiyaçların yarısını üretiyoruz.

B787

B787 uçaklarına ait İrtifa Dümeni ve Kargo Panellerinin tek kaynak tedarikçisi konumunda bulunuyoruz. Kuyruk Yatay Hücüm Kenarları üretiminde de tek kaynak tedarikçi görevini üstlendik.

SPIRIT AEROSYSTEMS

Boeing platformlarına ait detay ve alt montaj parçaların üretimi kapsamında aylık 45.000 adedin üzerinde üretim kapasitesine ulaşarak teslimatlarımızı sürdürüyoruz.

LEONARDO AW139 HELİKOPTER

Program kapsamında, Helikopter Gövdesi ve Kanopi üretimini ve teslimatlarını gerçekleştiriyoruz.

ASKERİ PLATFORMLAR

AIRBUS A400M Askeri Nakliye Uçağı

Almanya, Belçika (Lüksemburg), Fransa, İngiltere, İspanya, Türkiye ve Malezya'nın yer aldığı A400M programına endüstriyel ortak olarak katıldık. Tasarım ve imalat faaliyetlerine ilaveten, entegre lojistik destek faaliyetleri kapsamında uçak ömrü boyunca projeye katkı sunmayı planlıyoruz.

Projede metalik ve kompozit yapısal iş paketlerinin yanı sıra uçağın tüm iç ve dış aydınlatma sistemleri (kokpit hariç), atık/temiz su sistemlerinin birinci derece tasarım ve tedariki ile uçağın tüm gövde kablo donanım üretimini üstlendik.

JSF/F-35 Müşterek Taarruz Uçağı

JSF/F-35 programına tam zamanında, yüksek kalitede ve rekabetçi fiyatlarla ürün sağlıyoruz. Teslim ettiğimiz ürünlere aşağıda yer verdik.

- F35A Orta Gövde
- Orta Gövde Metalik Komponentleri
- Kompozit Hava Alıkları
- Kompozit Komponentler Harici Yük Taşıyıcı

SIKORSKY H-60 HELİKOPTER

Program kapsamında aşağıda yer verdiğimiz iş paketlerinin üretimini ve teslimatını gerçekleştiriyoruz.

- Kokpit
- Kabin
- Kompozit/Metal Stabilator
- Kuyruk Dikmesi ve Kuyruk Konisi
- Kompozit Parçalar

AIRBUS H-215M HELİKOPTER

H-215 helikopterlerinin gövde, kuyruk ve kanopi üretimini gerçekleştiriyoruz. Stratejik ortaklığımızı, H-215 pazarda yer almaya devam ettiği sürece sürdürmeyi hedefliyoruz.

KAI-KUH HELİKOPTER

Korea Aerospace Industries Ltd. (KAI) firması ile gerçekleştirdiğimiz anlaşma uyarınca KUH genel maksat helikopteri ön gövde üretimini gerçekleştiriyoruz.

KALİTE YÖNETİMİMİZ

KALİTE YÖNETİM SİSTEMİMİZİ, ULUSAL VE ULUSLARARASI STANDARTLARA UYGUN OLARAK MÜKEMMEL MÜŞTERİ MEMNUNİYETİNE ULAŞMAK, **YÜKSEK KALİTEDE ÜRÜN SAĞLAMAK VE BAKIM İLE SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK YÖNETİMİ HİZMETİ VERMEK AMACIYLA YAPILANDIRDIK.**

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak; sivil ve askeri kullanım amaçlı uçak, helikopter, insansız hava aracı (İHA) sistemleri, uzay sistemleri, Milli Muharip Uçak (MMU) ve yapısal ürünlerin tasarımı, üretimi ve teslimat sonrası faaliyetlerimizi yürütürken yasal mevzuat ve şartlara tam uyum ilkesinden vazgeçmeden, sürekli iyileştirme ve ilk seferde kalite yaklaşımını benimsiyoruz. Paydaşlarımızın memnuniyetini sağlamayı ve daha iyiye ulaşmayı hedefliyoruz.

Kalite Yönetim Sistemimizin amacına uygunluğunu, yeterliliğini, etkinliğini sürdürmesini ve Şirketimizin stratejik hedefleriyle uyumunu güvence altına almak için yılda 2 defa Yönetim Gözden Geçirme (YGG) toplantısı gerçekleştiriyoruz.

Ürün ve Hizmet Kalitesi Çalışmalarımız

Kalite Yönetim Sistemimizi, ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak mükemmel müşteri memnuniyetine ulaşmak, yüksek kalitede ürün sağlamak ve bakım ile sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi hizmeti vermek amacıyla yapılandırdık.

Kalite Yönetim Sistemimizde Şirketimizde oluşturduğumuz, geliştirdiğimiz ve etkin bir şekilde yönettiğimiz sistemleri, standartları, organizasyonu, süreçleri, prosedürleri ve kabiliyetleri tanımladık. Tanımladığımız bu kavramları; müşteri ve geçerli yasal ve düzenleyici gereklilikleri karşılayan veya aşan, yüksek kalitede ürünlerin üretimi ve bakımı veya uçuşa elverişliliğin sürekli olarak yönetilmesi gibi hizmetleri sağlamak için gerekli görüyoruz.

KALİTE YÖNETİMİMİZ

KALİTE YÖNETİM SİSTEMİMİZİN TANIMLARINI, SÜREÇLERİNİ VE PERFORMANSINI **2021 YILINDA İÇ VE DIŞ DENETİMLERLE DOĞRULATTIK VE BELGELENDİRDİK.**

Müşterilerimizin beklentilerini zamanında teslimat prensibinden ödün vermeden yüksek kaliteli ürünlerle karşılamayı birincil önceliğimiz olarak görüyoruz. Kalite Yönetim Sistemimiz ile müşterilerimizin kalite gereksinimlerini nasıl karşıladığımızı Şirketimizin prosedürlerinde tarif ederek belgeledik ve denetim altına aldık.

Ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak yapılandığımız Kalite Yönetim Sistemimizi, inşa edilmiş süreçleri izlemek, ölçmek, analiz etmek ve bunları sürekli olarak iyileştirmek, ayrıca planlanan sonuçlara ulaşmak için gereken faaliyetleri yerine getirmek amacıyla oluşturduk.

Müşterimizin gereksinimleri ve uluslararası regülasyonlardan doğan zorunluluklarımız doğrultusunda, Kalite Yönetim Sistemlerini kurduk ve dokümanete ettik. Süreçlerimizi standartların gerektirdiği gibi sürekli iyileştirme politikamız çerçevesinde geliştiriyoruz.

Kalite Yönetim Sistemi planlamamızı; Kalite Yönetim Sistemi süreçlerimizi, kalite hedeflerimize ulaşmak için gerekli olan kaynakları ve sistemi sürekli iyileştirmek için yürüttüğümüz faaliyetlerimizi kapsayacak şekilde yapıyoruz.

Kalite Yönetim Sistemimiz

Kalite Yönetim Sistemimizin tanımlarını, süreçlerini ve performansını 2021 yılında iç ve dış denetimlerle doğrulattık ve belgeledik. 2021 yılı itibarıyla, aşağıdaki standartlara ve modellere uygunluğunu akredite kurumlara onaylattığımız Kalite Yönetim Sistemimizin belirli periyotlarda kontrol edilmesiniz sağlıyoruz. Şirketimizde yönetim sistemleri standartlarının şartlarının etkili bir şekilde uygulanmasını ve sürekliliğinin sağlanmasını tetkikler vasıtası ile güvence altına alıyoruz.

Belgelendirilmiş Kalite Yönetim Sistemlerimiz

- **ISO 9001** Kalite Yönetim Sistemi
- **AS/EN9100** Havacılık, Uzay ve Savunma Sanayii Kuruluşları için Kalite Yönetim Sistemi

- **AS/EN 9110** Havacılık Bakım Organizasyonları Gereklikleri için Kalite Yönetim Sistemi
- **AQAP 2110** Tasarım, Geliştirme ve Üretim için NATO Kalite Güvence Gereklileri
- **AQAP 2310** Havacılık, Uzay ve Savunma Yüklenicileri için NATO Kalite Yönetim Sistemi Gereklileri

Yönetim sistemlerinde standardizasyonu sağlamak amacı ile ayrıca belgelendirilmiş aşağıdaki yönetim sistemlerine de sahibiz.

Belgelendirilmiş Yönetim Sistemlerimiz

- **ISO 14001** Çevre Yönetim Sistemi
- **ISO/IEC 20000** Bilgi Teknolojileri Hizmeti Yönetim Sistemi
- **ISO/IEC 27001** Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi
- **ISO 45001** İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi
- **ISO 50001** Enerji Yönetim Sistemi

Yönetim Sistemleri standartlarının yanı sıra sivil ve askeri otoriteler tarafından belirlenmiş aşağıda listelediğimiz regülasyonlara bağlı olarak çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Sivil ve Askeri Otorite Onaylarımız

- Tasarım Organizasyonu Onayı (DOA/TOO)/EASA - SHGM
- Tasarım Organizasyonu Yeterlilik Onayı (TOYO)/SSB
- Üretim Organizasyonu Onayı (POA/ÜOO)/EASA - SHGM
- Üretim Organizasyonu Yeterlilik Onayı (ÜROYO)/SSB
- Tip Sertifikası (EASA - SHGM - SSB)
- Bakım Organizasyonu Onayı (MOA)/SHGM
- Onaylı Eğitim Organizasyonu (ATO) SHGM
- Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetim Organizasyonu (CAMO)/SHGM

NADCAP Özel Proses Onaylarımız

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak faaliyetlerimizi; kompozit, kimyasal işlemler, ısıl işlemler, tahribatsız muayene, yüzey güçlendirme, kaynak, ölçüm ve muayene, yapısal montaj dâhil 8 özel proseste NADCAP (National Aerospace and Defense Contractors Accreditation Program) sertifikasyonu çerçevesinde sürdürüyoruz.

HAVACILIK EMNİYETİ

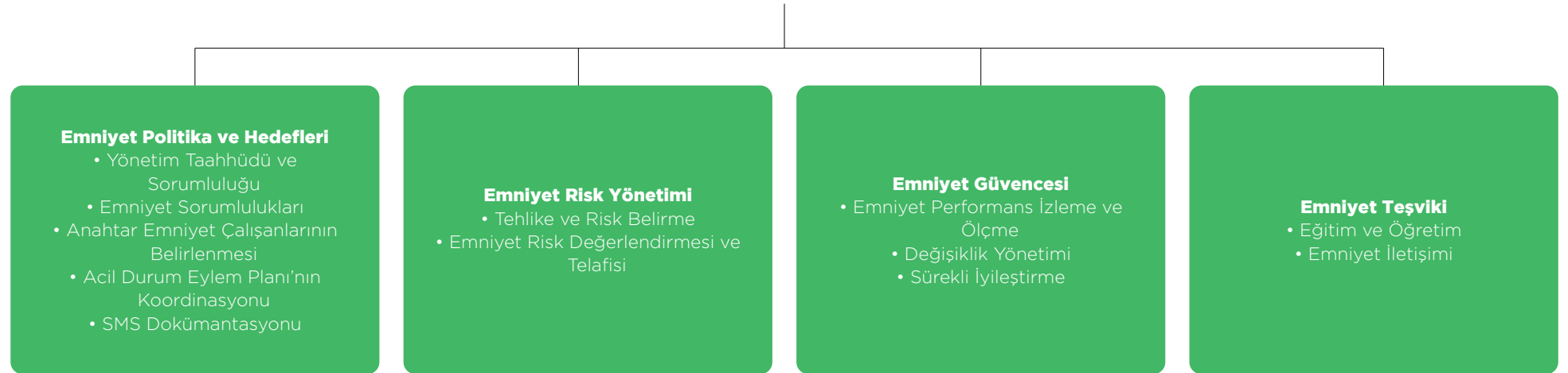
TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK UÇUŞ EMNİYETİNİ SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR ŞEKİLDE SAĞLAMAK ÜZERE **POZİTİF EMNİYET KÜLTÜRÜNÜ VE ETKİN EMNİYET YÖNETİM SİSTEMİNİ YAYGINLAŞTIRMAYI HEDEFLİYORUZ.**

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak ICAO Ek 19 ve SHY-SMS kapsamında yer alan tüm havacılık faaliyetlerimizde Emniyet Yönetim Sistemini tesis etmek ve etkin işletmek için planlı şekilde faaliyetlerimizi sürdürüyoruz.

Emniyet Yönetim Sistemimizin 4 ana fonksiyonuna aşağıda yer verdik.

ICAO Ek 19/SHY-SMS Emniyet Yönetim Sistemi

HAVACILIK EMNİYETİ

EMNİYET POLİTİKAMIZI; HAVACILIK EMNİYET RİSKLERİNİ TÜM PAYDAŞLARIMIZLA BİRLİKTE, YASAL MEVZUATA, GEREKSİNİMLERE VE DİĞER ŞARTLARA UYARAK VE **ADİL KÜLTÜRE DAYALI BİR ORTAMDA YÖNETEREK EMNİYET PERFORMANSINI SÜREKLİ İYİLEŞTİRMEK OLARAK BELİRLEDİK.**

Emniyet Politikamızı; havacılık emniyet risklerini tüm paydaşlarımızla birlikte, yasal mevzuata, gereksinimlere ve diğer şartlara uyarak ve adil kültüre dayalı bir ortamda yöneterek emniyet performansını sürekli iyileştirmek, olarak belirledik. Emniyet Politikamızı aşağıdaki esasları gözeterek etkin bir şekilde uyguluyoruz.

- Şirketimizin tüm yönetim kademelerinin ve tüm çalışanlarımızın en yüksek emniyet performans seviyesinin elde edilmesindeki sorumluluklarının bilincine varmalarını ve emniyet politikamıza bağlılıklarını temin ediyoruz.
- Havacılık ve uzay alanında yürüttüğümüz tüm faaliyetler için risk tabanlı ve etkin bir Emniyet Yönetim Sistemi kurulmasını ve idame ettirilmesini sağlıyoruz.
- En yüksek emniyet performansına ulaşmak için stratejimizi ve süreçlerimizi oluşturma, uygulama, sürdürme ve sürekli iyileştirme yaklaşımını benimsiyoruz.
- Gerekli olan tüm kaynakları sağlayarak emniyet uygulamalarını teşvik eden, emniyetle ilgili etkili raporlama ve

iletişimi cesaretlendiren bir kurumsal kültür oluşturuyoruz.

- AS/EN 9110, EASA Part21, SHY 21, SHY SMS, EASA Part 145, SHY-145 vb. ulusal ve uluslararası ilgili tüm yasal ve diğer şartlara uygun olarak Emniyet Yönetim Sistemi faaliyetlerimizin devamlılığını sağlıyoruz.
- Emniyet performansımızı sürekli olarak iyileştirmek amacıyla yürüttüğümüz faaliyetlerdeki tehlikelerden kaynaklanan riskleri ortadan kaldırmak ya da etkilerini azaltmak için emniyet raporlama sistemini de içeren bir tehlike tanımlama ve risk yönetimi süreci takip ediyoruz.
- Emniyet yönetimini tüm çalışanlarımızın temel sorumluluğu olarak görüyoruz.

Çalışanlarımızın, kendi sorumluluk alanlarındaki operasyonlarla ilgili yasal emniyet yükümlülüklerini belirliyoruz.

Raporlama Kültürü: Tüm çalışanlarımızın emniyete ilişkin tehlikeleri, riskleri ve ilgili diğer konuları özgürce paylaşabilmesi için Şirketimizin Emniyet Raporlama Sistemi üzerinden anonim şekilde ya da kullanıcı girişi ile raporlama yapmasına olanak sağlıyoruz.

Bilgilendirme Kültürü: Sistemi işleten ve yöneten çalışanlarımızın, sistemin bir bütün olarak emniyetini belirleyen beşeri, teknik, çevresel ve organizasyonel faktörler ile ilgili en güncel bilgiye sahip olmasını sağlıyoruz.

Esneklik Kültürü: Şirketimizin hiyerarşik yapısından bağımsız olarak olağanüstü durumlarda çalışanlarımızın doğrudan ilgili karar vericilere raporlama yapmasına imkân veriyoruz.

Öğrenme Kültürü: Emniyeti artırmaya yönelik ilgili verileri topluyor, analiz ediyor, emniyet bilgisine dönüştürüyor ve bunları yaygınlaştırıyoruz. Çalışanlarımızı emniyeti ilgilendiren konularda sürekli bilgilendiriyoruz. Her türlü emniyet olayından ders çıkararak gerekli değişikliklerin yapılmasını destekliyoruz.

HAVACILIK EMNİYETİ

ULUSAL VE ULUSLARARASI ALANDA KABUL GÖRMÜŞ BİR EMNİYET YÖNETİMİ SİSTEMİ'Nİ ŞİRKETİMİZİN TÜM HAVACILIK FAALİYETLERİNİ İÇİNE ALACAK ŞEKİLDE TUTARLI, İŞLER VE ETKİN ÇALIŞABİLMESİ İÇİN **BELİRLEDİĞİMİZ STRATEJİLER VE POLİTİKALAR IŞIĞINDA TESİS ETMEYE GAYRET GÖSTERİYORUZ.**

Adil Kültür: Çalışanlarımıza emniyet bilgisini paylaşabilecekleri adil ve güvenli bir çalışma atmosferi sunmakla birlikte çalışanlarımızın açık bir şekilde neyin kabul edilebilir neyin kabul edilemez olduğunu ayırt edebilecek bilgi ve deneyime sahip olmalarını sağlıyoruz.

Türk Havacılık Uzak Sanayii olarak uçuş emniyetini sürdürülebilir bir şekilde sağlamak üzere pozitif emniyet kültürünü ve etkin Emniyet Yönetim Sistemini yaygınlaştırmayı hedefliyoruz.

Emniyet Yönetim Sistemimiz (EYS)

Emniyet Politika ve Hedefleri: Emniyet politika ve hedeflerimiz ile emniyet teşviki bileşenlerimizi EYS'nin zorunlu organizasyonel düzenlemelerini kapsayacak şekilde belirliyoruz. Emniyet Yönetim Sistemimizin temelinde emniyet risk yönetimi ve emniyetin güvence bileşenlerine yer veriyoruz.

Türk Havacılık Uzak Sanayii olarak Emniyet Gözden Geçirme Kurulumuzda belirlediğimiz emniyet hedeflerimizi tüm çalışanlarımızla şeffaf bir şekilde paylaşıyoruz ve periyodik olarak gözden geçiriyoruz.

Emniyet Risk Yönetimi: Tehlike ve risk belirleme sürecinde; geriye dönük elde ettiğimiz emniyet verilerini değerlendirme yöntemleri ile ileriye yönelik öngörülen emniyet verisi toplama yöntemlerini bir arada kullanarak faaliyetlerimizdeki tehlikeler ile ilgili geri bildirimleri etkin biçimde topluyor, kayıt altına alıyor, değerlendiriyor, uygulanabilir hale getiriyor ve geliştiriyoruz.

Türk Havacılık Uzak Sanayii olarak Emniyet Risk Yönetimi'ni Kurumsal Risk Yönetim Sistemi (KRYs) Emniyet Risk Değerlendirme modülü üzerinden gerçekleştiriyoruz, modülün tüm çalışanlarımızın katılımına açık olmasını sağlıyoruz.

Emniyet Güvencesi:

Türk Havacılık Uzak Sanayii olarak Emniyet Güvencesinin 3 temel unsurunu; emniyet performansının izlenmesi, ölçülmesi, iyileştirilmesi ve takibi, değişiklik yönetimi, EYS'nin sürekli iyileştirilmesi olarak belirledik.

- Emniyet Performansının İzlenmesi, Ölçülmesi, İyileştirilmesi ve Takibi: EYS kapsamında performans göstergelerini ve kabul edilebilir emniyet seviyelerini belirlerken ICAO Doküman 9859'i rehber doküman olarak kullanıyoruz. Emniyet performansımızı izlemek ve ölçmek üzere tehlike/risk raporlama, olay bildirimleri, denetim ve incelemeler, emniyet toplantıları vasıtasıyla bilgi topluyoruz.
- Değişiklik yönetimi: Emniyet etkisi bulunan değişiklikler için EYS kapsamında değişiklik yönetimi toplantıları düzenliyoruz. Periyodik olarak gerçekleştirdiğimiz emniyet toplantılarında değişiklikleri ve olası etkileri değerlendiriyoruz.
- EYS'nin Sürekli İyileştirilmesi: EYS standartları altında kalan emniyet performansımızın olası nedenlerini tanımlamak ve bu duruma neden

olan sebepleri ortadan kaldırmak için süreçlerimizi oluşturarak iç değerlendirmeler, iç ve dış denetimlerle sürekli iyileştirme yaklaşımımızı gözetiyoruz.

Emniyet Teşviki:

Türk Havacılık Uzak Sanayii olarak Emniyet Yönetim Sistemi kapsamında belirlediğimiz emniyet hedeflerine ulaşmak için pozitif bir emniyet kültürünü geliştirmeyi amaçlıyor ve emniyet teşviki ile destekliyoruz. Pozitif emniyet kültürümüzün ana bileşenleri olarak gördüğümüz değer, tutum ve davranışları; eğitim ve öğretimle desteklediğimiz teknik yeterlilik, etkin iletişim ve bilgi paylaşımı ile sağlıyoruz. Emniyet kültürünün Şirketimiz içinde gelişmesi için gerekli kaynakları sağlamayı taahhüt ediyoruz.

Ulusal ve uluslararası alanda kabul görmüş bir Emniyet Yönetim Sistemi'ni Şirketimizin tüm havacılık faaliyetlerini içine alacak şekilde tutarlı, işler ve etkin çalışabilmesi için belirlediğimiz stratejiler ve politikalar ışığında tesis etmeye gayret gösteriyoruz.

TEKNOLOJİ VE İNOVASYON

TEKNOLOJİ VE İNOVASYON YAKLAŞIMIMIZIN MERKEZİNDE GELECEĞİN TEKNOLOJİLERİ VE **HAVACILIKTA REKABET ÜSTÜNLÜĞÜ SAĞLAYACAK TEKNOLOJİLERİN KAZANIMI YER ALIYOR.**

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak İnovasyon ve Teknoloji Politikamızı; küresel rekabet gücüne ulaşmış “dünya markası havacılık ve uzay şirketi” olma yolunda tüm paydaşlarımız ile iş birliği içinde inovasyon ve teknolojiyi temel kaldıraç olarak konumlandırmak olarak belirledik. Bu politika doğrultusunda mevcut ve potansiyel ürünlerimiz için gereken teknolojileri belirleyen, yenilikçi teknolojileri takip eden, ürünlere entegre eden, Ar-Ge yapan/yaptıran, havacılık ve uzay ekosistemine yön veren bir şirket olma stratejisiyle çalışmalarımızı yürütüyoruz. Teknoloji Yol Haritamızı oluştururken stratejik hedeflerimiz ve ürün gereksinimleri doğrultusunda geliştirilmesi gereken teknolojik yetkinliklerin yanı sıra geleceğin teknolojileri ve havacılıkta rekabet üstünlüğü sağlayacak teknolojilerin kazanımına da öncelik veriyoruz.

Özgün ürünlerimizde ihtiyaç duyduğumuz teknolojik yetkinliklerin yerli ve milli imkânlarla kazanımı için teknoloji ve inovasyonu temeline alan sistematik çalışmalar gerçekleştiriyoruz.

TEKNOLOJİ YOL HARİTAMIZ

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak vizyon, hedef ve yetkinliklerimizle uyumlu, küresel ölçekte sürdürülebilir rekabet avantajı sağlayacak teknoloji stratejileri oluşturuyoruz ve belirlediğimiz teknolojilerin kazanımına yönelik planlama yapıyoruz. Teknoloji Yol Haritası ve Kazanım Planımız aracılığı ile izlenmesi ve kazanılması gereken teknoloji konularını belirleyerek ilgili teknolojilerin mevcut ve potansiyel ürünlerimize rekabet avantajı sağlayacak doğru kazanım yöntemlerini oluşturuyoruz.

Sürdürülebilir gelişimimize katkı sunacak teknoloji konularını belirlerken, ilgili alanda uzmanlar ile çalışıyor, dünyanın önde gelen havacılık ve savunma şirketleri, araştırma kurumları ve üniversitelerinin üzerinde çalıştığı teknolojileri inceliyor ve analiz ediyoruz.

Teknoloji Yol Haritamızı özgün platformlarımıza hizmet eden malzeme, imalat, yapısal, aerodinamik, aviyonik, hava ve uzay aracı sistemlerini ve bilişim alanlarındaki teknolojileri geliştirmemize olanak sağlayacak adımlarla şekillendiriyoruz.

Şirketimizin geleceğini belirleyen teknolojik gelişmeleri yakından takip ederek teknolojik dönüşümü gerçekleştireceğimiz otomasyon ve sayısallaştırma teknolojilerine, yeni malzemelere, alternatif enerji kaynaklarına, yapay zeka, veri analitiği ve Endüstri 4.0 teknolojilerine odaklanıyoruz.

TEKNOLOJİ VE İNOVASYON

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK 2021 YILINDA TEMEL ARAŞTIRMA, UYGULAMALI ARAŞTIRMA VE ÜRÜN GELİŞTİRME AŞAMALARI DÂHİL OLMAK ÜZERE **GENİŞ BİR BANTTA VE 9 TEKNOLOJİ HAZIRLIK SEVİYESİNİ KAPSAYACAK ŞEKİLDE 120 AR-GE PROJESİ YÜRÜTTÜK.**

**2021 Ar-Ge
Projesi Sayısı**

120

Teknoloji Yol Haritamızı, gelecekte havacılık sanayiinde daha fazla kullanılacağını öngördüğümüz nano katkılı kompozitler, yeni nesil kaplamalar, eklemeli imalat, termoplastik kompozit malzemelere ilişkin uygulamaları kapsayacak şekilde genişlettik. Bu alanlardaki teknolojileri kazanmak, yerleştirmek ve ürünlerimize entegre etmek amacıyla yatırımlarımızı yönlendiriyoruz ve Ar-Ge projeleri yürütüyoruz.

AR-GE PROJELERİMİZ

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak 2021 yılında temel araştırma, uygulamalı araştırma ve ürün geliştirme aşamaları dâhil olmak üzere geniş bir bantta ve 9 teknoloji hazırlık seviyesini kapsayacak şekilde 120 Ar-Ge projesi yürüttük.

Ar-Ge çalışmalarımızı Şirketimiz bünyesinde bulunan Ürün Gruplarında, Mühendislik Genel Müdür Yardımcılığında ve Döner Kanat Teknoloji Merkezi (DKTM), İleri Malzeme, Proses ve Enerji Teknolojileri (IMPET) Merkezi, Özgün

Mühendislik Araçları Teknolojileri (ÖMAT) Merkezi ve Gelişmiş Hava Aracı Konseptleri Teknolojileri (GeHAKT) Merkezinde yürütüyoruz. Kurduğumuz araştırma ve teknoloji merkezleri ile küresel ölçekte geliştirilen teknolojik ve bilimsel yenilikleri takip ediyor ve edindiğimiz yetkinlikleri Ar-Ge projelerimiz aracılığıyla hayata geçiriyoruz.

2021 yılında Fonksiyonel Kaplamalar ve Saydamlar Teknoloji Merkezi, İleri Kompozit Malzemeler Teknoloji Merkezi ve Eklemeli İmalat Teknoloji Merkezi'ni kurduk. Geleceğin teknolojilerine yönelik olarak üniversiteler ve Tekno-KOBİ'ler ile geliştirdiğimiz iş birlikleri kapsamında yürüttüğümüz projelerimiz için güçlü bir alt yapı oluşturduk.

Özkaynaklarımızdan ve/veya Ar-Ge destek fonlarından finanse ettiğimiz teknoloji merkezi projelerimizi Teknoloji Yönetimi süreçleri sonucunda oluşturduğumuz Teknoloji Yol Haritamızda belirlediğimiz önceliklere uygun şekilde yönlendiriyoruz.

2021 Yıl Sonu İtibarıyla Tamamlanan/Devam Eden Ar-Ge Projelerimiz

Tamamlanan Ar-Ge Projelerimiz	8
Dış Kaynak ile Finanse Ettiğimiz Ar-Ge Projeleri	-
Özkaynak ile Finanse Ettiğimiz Ar-Ge Projeleri	8
Devam Eden Ar-Ge Projelerimiz	112
Dış Kaynak ile Finanse Ettiğimiz Ar-Ge Projeleri	36
Özkaynak ile Finanse Ettiğimiz Ar-Ge Projeleri	76
Toplam	120

TEKNOLOJİ VE İNOVASYON

ULUSAL ÖLÇEKTE YÜRÜTTÜĞÜMÜZ AR-GE ÇALIŞMALARIMIZIN YANI SIRA KURDUĞUMUZ ULUSLARARASI İŞ BİRLİKLERİNDEN KAZANDIĞIMIZ TECRÜBELERİ, **GELİŞTİRMEKTE OLDUĞUMUZ ÖZGÜN ÜRÜNLERDE KULLANIYORUZ.**

AR-GE VE İNOVASYON İŞ BİRLİKLERİMİZ

Havacılık ve savunma sanayiinde hedeflediğimiz lider konuma, tüm paydaşlarımızın ve araştırmacılarımızın sunacağı katkılarla ulaşabileceğimizin bilinciyle, Ar-Ge ve inovasyon iş birliklerine yönelik modeller tasarlayarak Şirketimize ve ülkemizin havacılık ekosistemine katkı sunmayı amaçlıyoruz.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak vizyon ve hedeflerimiz doğrultusunda ve küresel ölçekte sürdürülebilir rekabet avantajı sağlamak amacıyla, Ar-Ge ve inovasyon iş birliği stratejilerimizi belirliyoruz. İş birliği stratejilerimize uygun Şirket içi ve dışı ilişkileri yönetmek, iş birliği proje/program/mekanizma/modellerini oluşturmak, kurgulamak ve işletmek için faaliyetlerimizi sürdürüyoruz.

Üniversite-Sanayi İş Birliği Projelerimiz

2021 yılında Ar-Ge Merkezimizin faaliyetleri kapsamında üniversiteler ile proje iş birliklerimizi geliştirdik. 2021 yılında yürüttüğümüz üniversite-sanayi

iş birliği projelerimize 8 yeni proje ekleyerek bu kapsamdaki projelerimizin sayısını 22'ye yükselttik. Yeni 2 projemiz için TÜBİTAK ARDEB 1004 Programı kapsamında destek aldık.

Uluslararası İş Birliklerimizi ve Projelerimiz

Ulusal ölçekte yürüttüğümüz Ar-Ge çalışmalarımızın yanı sıra uluslararası ölçekte geliştirdiğimiz iş birlikleri sayesinde kazandığımız tecrübeleri, geliştirmekte olduğumuz özgün ürünlerde kullanıyoruz. Öncelikle yurt içi ihtiyaçları karşılamak, ardından uluslararası çözüm ortaklarımızla birlikte rekabetçi fiyat ve ileri teknoloji ile ortaya çıkan özgün ürünlerimizi pazarlamak suretiyle ihracatımızı artırmak için çalışmalarımıza devam ediyoruz.

2021 faaliyet döneminde,

- FIT AG ile eklemeli imalat çalışması,
- Malezya Ekonomi Bakanlığı'na bağlı Standartlaştırma ve Ar-Ge kuruluşu olan "SIRIM" ile iş birliği anlaşmasının imzalanması,

- Ukrayna'nın önde gelen havacılık üniversitesi Ukrayna Ulusal Havacılık Üniversitesi'nin itki ve aviyonik alanlarındaki tecrübesinden faydalanmak amacıyla National Aerospace University-Kharkiv Aviation Institute ile iş birliği anlaşması imzalanması,

- 1 adet Avrupa Birliği 7. Çerçeve Projesi, 3 adet Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı (TÜBİTAK TEYDEB 1509) Projesi, 1 adet HORIZON 2020-ECSEL projesini yürütmeye devam ederken 2 adet Horizon Europe Projesi başvurusu,
- Airbus firması ile kurduğumuz iş birliği kapsamında devam eden 7 projenin çalışmaları devam etmektedir.

TEKNOLOJİ VE İNOVASYON

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK HEDEFLERİMİZE GİDEN YOLDA KURUMSAL VE ÇEVRESEL PERFORMANSIMIZI GELİŞTİRMEK İÇİN **AR-GE VE İNOVASYON İŞ BİRLİKLERİNİ YETKİNLİĞİMİZİ VE KAPASİTEMİZİ ARTIRAN BİRER ARAÇ OLARAK DEĞERLENDİRİYORUZ.**

Girişimcilik ve Açık İnovasyon Çalışmalarımız

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak “Sürdürülebilir İnovasyon”a odaklanarak ekolojik çevreye ve yenilikçi üretime katkıda bulunan fikirlerin ve ürünlerin ortaya çıkarılmasına destek oluyoruz. Sürdürülebilirlik hedeflerimize giden yolda kurumsal ve çevresel performansımızı geliştirmek için Ar-Ge ve inovasyon iş birliklerini yetkinliğimizi ve kapasitemizi artıran birer araç olarak değerlendiriyoruz. Bu çerçevede nitelikli insan kaynağı yetiştirmek üzere genç yetenek programları hayata geçiriyoruz, daha fazla istihdam sağlamak ve inovasyonu teşvik etmek için kurum içi girişimcilik ve açık inovasyon faaliyetlerine azami destek veriyoruz.

Sektörel ve teknolojik trendleri belirlemek, havacılık ve uzay sektöründe faaliyet gösteren firmaların inovasyon vizyonu ile söylemlerini araştırmak üzere rakip analizi gerçekleştirdik. Gerçekleştirdiğimiz İnovasyon Yetkinlik Envanteri Çalışması kapsamında mevcut inovasyon altyapımızda eksiklerimizi tespit etmek için, Şirketimiz içinde yenilikçi fikir üreten çalışanlarıyla mülakatlar yaptık. Şirketimizde inovasyon sorumlularına ve yöneticilerine “İnovasyon Farkındalık Eğitimleri” verdik.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak ihtiyaç duyacağımız yeni ürün, hizmet ve iş modellerini daha etkin bir şekilde geliştirmek için kurum içi girişimcilik ve açık inovasyon konularında çalışmalar yürüterek “Kurum İçi Girişimcilik ve Açık İnovasyon Yol Haritası Çalıştayı” düzenledik. Gerçekleştirdiğimiz çalıştay ile kurum içi girişimcilik ve açık inovasyon alanında yol haritamızı oluşturmak için kısa, orta ve uzun vadeli odak konularımızı ve Kurum İçi Girişimcilik ve Açık İnovasyon Yol Haritamızın konularını belirledik.

Havacılık ve uzay sanayiinde yüksek teknolojlili özgün ürünlerimiz ve gerçekleştirdiğimiz Ar-Ge iş birliği faaliyetlerimizle, inovasyon süreçlerimizi pazarlamadan üretime, tedarik zincirinden satışa, tüm bölümlerimizin katkılarıyla hayata geçiriyoruz. Uyguladığımız Ar-Ge ve inovasyon stratejilerimiz sayesinde,

ürün portföyümüzü sürdürülebilirlik önceliklerimize uygun olarak genişletebiliyoruz ve böylelikle tüm paydaşlarımızın ihtiyaç ve beklentilerinin karşılanmasına katkıda bulunarak rekabet gücümüzü artırıyoruz.

TEKNOLOJİ VE İNOVASYON

GERÇEKLEŞTİRDİĞİMİZ ÜRETİM, TASARIM, YAZILIM, TEDARİK FAALİYETLERİNE AİT YÖNETSEL, OPERASYONEL VE DESTEK DÂHİL OLMAK ÜZERE **TÜM SÜREÇLERDE ÇALIŞANLARIMIZIN FİKİRLERİNİ ŞİRKETİMİZİN ÖNERİ SİSTEMİ'NE TANIMLAMASINA İMKÂN VERİYORUZ.**

2021 yılında Öneri Sistemi'ne tanımlanan önerilerden sağlanan kazanç

16,9

milyon ABD Doları

ÖNERİ SİSTEMİMİZ

İş süreçlerimizi doğrudan veya dolaylı olarak ilgilendiren konularda, mevcut durumun iyileşmesine yönelik fikirleri ortaya koymak, gelen önerileri değerlendirmek, uygun olanları ilgili uzmanların olumlu görüşü sonrasında işleme almak amacıyla Öneri Sistemimizi uyguluyoruz. Çalışanlarımızın Öneri Sistemi'ne katılmalarını en iyi öneri sahiplerini ödüllendirerek teşvik ediyoruz.

Gerçekleştirdiğimiz üretim, tasarım, yazılım, tedarik faaliyetlerine ait yönetsel, operasyonel ve destek dâhil olmak üzere tüm süreçlerde çalışanlarımızın fikirlerini Şirketimizin Öneri Sistemi'ne tanımlamasına imkân veriyoruz. Çalışanlarımızın önerileri sayesinde finansal kazanç elde etmenin yanı sıra özgün hava aracının ağırlığının azaltılması, hava aracında kullanılan malzemelerin yerleştirilmesi gibi konularda teknik kazanımlar da sağlıyoruz.

2021 yılında Öneri Sistemimize çalışanlarımız tarafından tanımlanan toplam 1.675 öneri arasından kabul edilen 808 adet öneri sayesinde toplam 16,9 milyon ABD doları kazanç sağladık.

LIFT-UP SANAYİ ODAKLI LİSANS BİTİRME PROJELERİMİZ

Genç yetenekleri sektöre hazırlamaya yönelik çalışmalarımız kapsamında; lisans son sınıf öğrencilerinin akademik danışmanları rehberliğinde uzmanlarımızın da sanayi danışmanı olarak görev aldığı Sanayi Odaklı Lisans Bitirme Projesi faaliyetlerimizi her geçen yıl nicelik ve nitelik olarak geliştirerek sürdürüyoruz. Genç mühendis adaylarına yönelik hazırladığımız Programımızı, 2020 yılında "LIFT-UP" adıyla markalaştırdık.

LIFT-UP Programı kapsamında öğrencilere aşağıda yer alan olanakları sağlayarak destek oluyoruz.

- Belirlediğimiz proje bütçesi kapsamında proje ekibinin makine-teçhizat, sarf malzemesi, hizmet alımı, seyahat ve proje ile ilgili diğer giderlerini karşılıyor.
- Öğrencileri, haftanın belirlenen günlerinde Şirketimizin yerleşkelerinde ağırlayarak saha çalışmalarına aşina olmalarını ve deneyim kazanmalarını sağlıyoruz.
- Öğrencilere proje boyunca tesislerimizdeki altyapıdan faydalanma imkânı veriyoruz.
- Proje ekiplerine, alanında uzman çalışanlarımız aracılığıyla sanayi danışmanlığı sunuyoruz.
- Sanayi danışmanlarının yönlendirmeleri doğrultusunda öğrencilerin çalışmalarını verimli ve Şirketimizin ihtiyaçlarını da karşılayacak şekilde gerçekleştirmelerini teşvik ediyoruz.

LIFT-UP Programımız kapsamında 6 dönem boyunca yürüttüğümüz 254 proje ile toplam 722 öğrencinin LIFT-UP mezunu olarak çalışma hayatına adım atmasına destek olduk.

TEKNOLOJİ VE İNOVASYON

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK ULUSAL VE ULUSLARARASI FUARLARA KATILARAK **MÜHENDİSLERİMİZİN BULUŞLARINI FAALİYET GÖSTERDİĞİMİZ EKOSİSTEMDEKİ DİĞER PAYDAŞLARA SUNMA OLANAĞI YARATIYORUZ.**

2021 Patent Başvurusu Sayısı

84

PATENT MÜHENDİSLİĞİ

Şirketimizin fikri ve sınai haklarını korumak amacıyla kompozit üretim sisteminden, egzoz sistemine, taarruz helikopter kanat tasarımdan, kanopi hareketlendirme sistemlerine kadar birçok teknoloji dalında havacılık ve uzay sanayi alanında geliştirdiğimiz ürün ve tasarımlar için patent almak üzere faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. 2011 yılından bu güne geçen 11 yıllık sürede toplam 249 patent başvurusu ve 72 faydalı model başvurusu yaptık, 53 adet patent ve 35 adet faydalı model tescil işlemini sonuçlandırdık.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak 2021 yılında da 51 ulusal ve 33 uluslararası olmak üzere toplam 84 patent başvurusu gerçekleştirdik, 20 tane patent başvurumuzun patent tescil işlemlerini tamamladık.

Patent ve faydalı model başvurularımızla ulusal portföyümüzde havacılık ve uzay teknolojileri alanında ilk sırada yer alarak sektörde lider konumda bulunuyoruz. 2021 yılında eklemeli imalat teknolojileri ile ilgili yayımlanan patent başvurularında da patent lideri olmaya hak kazandık.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak ulusal ve uluslararası fuarlara katılarak mühendislerimizin buluşlarını faaliyet gösterdiğimiz ekosistemdeki diğer paydaşlara sunma olanağı yaratıyoruz. 2021 yılında 250'nin üzerinde buluşun sergilendiği İstanbul Uluslararası Buluş Fuarı'na (ISIF) 35 adet buluşla katıldık. Alanında uzman kişilerden oluşan uluslararası jüri kurulu tarafından değerlendirilen buluşlarımız ile ISIF'de 18 bronz, 11 gümüş, 3 altın madalya ve "WIPO En İyi Yerli Buluş" ödülü de dâhil olmak üzere toplam 33 adet ödül aldık.

YERLİLEŞTİRME FAALİYETLERİMİZ

Özgün ürünlere sahip ve küresel rekabet gücüne ulaşmış "dünya markası havacılık ve uzay şirketi" olma vizyonumuz çerçevesinde dünyadaki güncel durum ve teknolojik eğilimleri sistematik olarak takip ediyoruz. Özellikle rekabet gücümüze katkı sağlayacak teknolojiler ile hâlihazırda ülkemizde bulunmayan kabiliyetlere yönelik olarak çalışmalar yürütüyoruz.

Yüksek teknoloji ürünleri için mühendislik ve teknik konularda Ar-Ge faaliyetlerimizin yanı sıra üretim süreçlerinden nihai ürünün testlerine kadar tüm aşamalarda ülkemizin sanayi gelişimine katkıda bulunuyoruz.

Bu kapsamda kritik bileşenleri tespit ederek, eğer kabiliyetler dâhilinde ise Şirketimizde, eğer Şirketimiz bünyesinde gerçekleştirilemeyecek bir konu ise ham maddeden ihtiyaç duyulan parçanın üretimine kadar mümkün olan tüm aşamalarda yerli sanayi ile gerçekleştirilebilmesi için süreçler geliştiriyoruz.

Özgün ürün programlarımız kapsamında özgün ürün bazlı; sistem/alt sistem/ malzeme bazında yerlileştirme ve millileştirme stratejilerimizi oluşturuyor, alt sistem, ekipman, malzeme seviyesinde çalışmalar yürütüyoruz. Kritik olarak değerlendirdiğimiz sistem /alt sistem/ bileşen ve malzemeler için "Yerlileştirme Yol Haritaları" hazırlıyoruz.

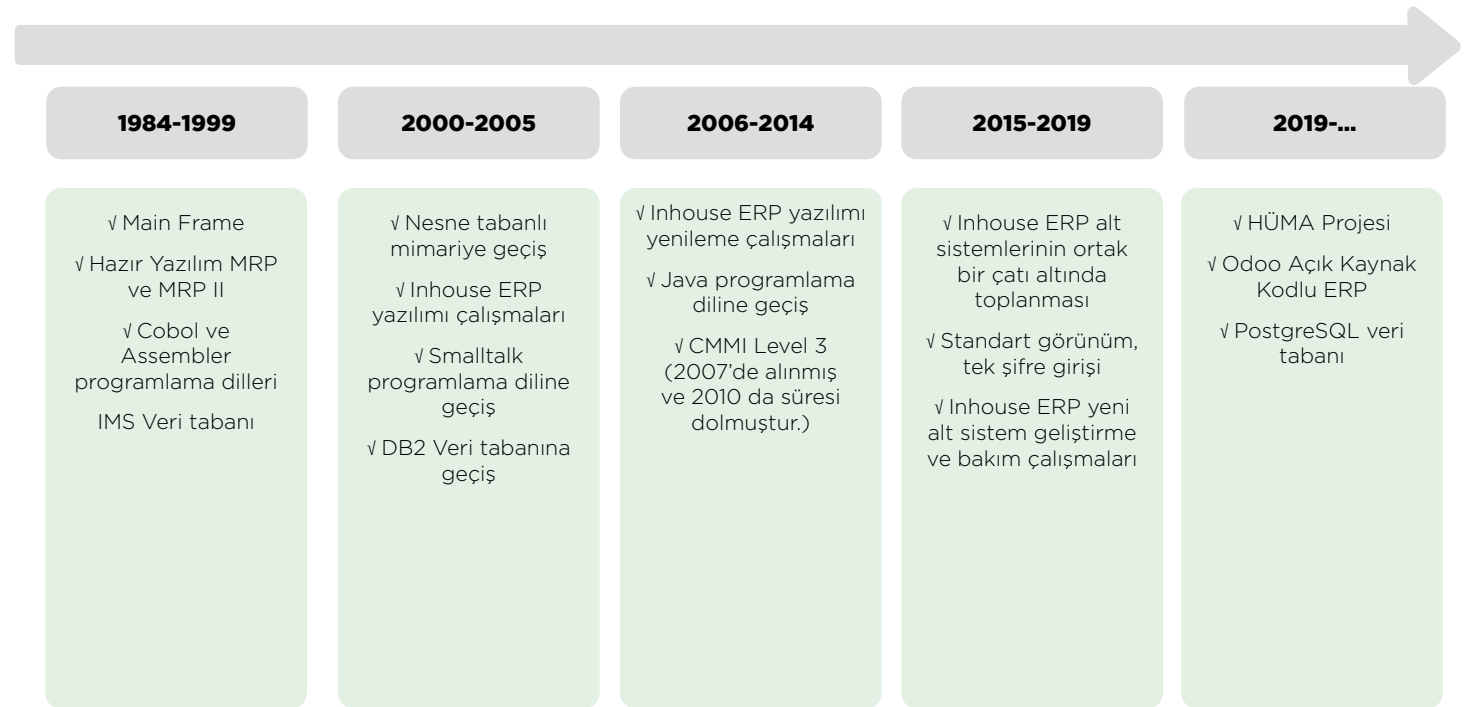

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK, KAYNAKLARIMIZI EN VERİMLİ ŞEKİLDE KULLANMAMIZI SAĞLAYAN **BÜTÜNLEŞİK YÖNETİM SİSTEMİMİZİ YILLAR İÇİNDE GELİŞTİRDİK VE İYİLEŞTİRDİK.**

Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemimizi (BGYS), ISO/IEC 27001 standardına uyumlu olarak işletiyoruz ve düzenli olarak sağladığımız iç ve dış denetimler ile belgelendiriyoruz. Üst Yönetimimizin liderliğinde BGYS hedeflerimizi belirliyoruz, bilgi güvenliği risklerimizi proaktif bir şekilde yönetiyoruz, BGYS performansımızı periyodik olarak değerlendiriyoruz, sürdürülebilirlik ve güncel teknolojilerin uygulanması için çalışmalar yürütüyoruz.

Köklü ERP Tarihçemiz

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ

TÜRK HAVACILIK UZAY SANAYİİ OLARAK, ANALİZ, TASARIM, KODLAMA VE TEST FAZLARINDAN OLUŞAN YAZILIM GELİŞTİRME FAALİYETLERİMİZDE, 2021 YILINDAN İTİBAREN **BİLGİ YÖNETİM SİSTEMİ OLARAK WATERFALL YÖNTEMİ YERİNE ÇEVİK (AGILE) YÖNTEMLERDEN BİRİ OLAN SCRUM İLE ÇALIŞMAYA BAŞLADIK.**

Gelişmiş Mühendislik Yazılımları

Kullandığımız gelişmiş mühendislik yazılımları sayesinde henüz geliştirme aşamasında olduğumuz ürünlerimizin gerçek hayattaki performansını inceleyebiliriz ve henüz üretmeden ürünlerin eksikliklerini ve zayıf yönlerini teşhis edebiliriz. Gelişmiş mühendislik yazılımları kullanarak, ürün geliştirme süresini kısaltıyoruz, fiziksel prototip maliyetlerini düşürüyoruz ve ürün kalitesini iyileştiriyoruz.

Ürün Yaşam Döngüsü - PLM

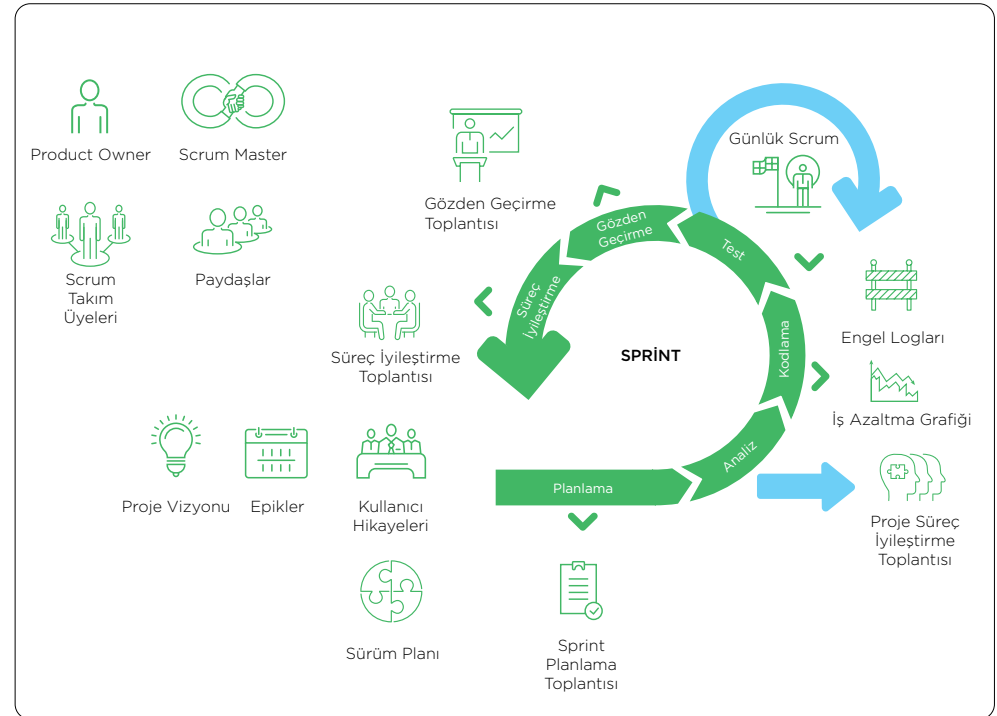
Ürünlerimizin tasarımından üretimine, hizmete alınmasından hizmetten çekilmesine kadar geçen süreç içinde oluşturulan tüm verisini yönetmemize olanak sağlayan Ürün Yaşam Döngüsü Yönetim (Product Life Cycle Management - PLM) Sistemini farklı iş birimlerimizin bir arada çalışarak tasarım, üretim, analiz, dokümantasyon ve raporlama gibi faaliyetlerimizi sürdürmek için kullanıyoruz. PLM Sistemi sayesinde bir ürün bilgi omurgası oluşturarak insanları, verileri, süreçleri ve Şirketimizin organizasyonunu bütünleştirebiliyoruz. Böylelikle ürünlerimizle ilgili tüm bilgi, veri

ve süreçlere tek bir havuzdan ortak erişim sağlarken, kazandığımız bilgi, tecrübe ve fikri mülkiyeti koruyoruz.

Yazılım Yaşam Döngüsü

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak, analiz, tasarım, kodlama ve test fazlarından oluşan yazılım geliştirme faaliyetlerimizde, 2021 yılından itibaren Bilgi Yönetim Sistemi olarak waterfall yöntemi yerine çevik (agile) yöntemlerden biri olan SCRUM ile çalışmaya başladık. Yazılım geliştirme faaliyetlerinin bir kez uygulanabildiği waterfall yönteminde fazlar ilerledikçe gereksinimlerde yaptığımız herhangi bir değişikliğin zaman ve maliyetindeki artış nedeniyle yöntem değişikliği gerçekleştirirdik. Yazılım geliştirme faaliyetlerini sprint denilen periyotlarda birden fazla tekrarlayarak artırımlı olarak geliştirmemize olanak sağlayan SCRUM sistemi sayesinde çalışanlarımızın ve organizasyonel birimlerimizin yazılım ihtiyaçlarına daha hızlı yanıt verebiliyoruz.

Yazılım Geliştirme Süreci (SCRUM)

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ

GÜNCEL VERİ BİLİMİ TEKNOLOJİLERİNİN SUNDUĞU İMKÂNLAR DOĞRULTUSUNDA VERİYE HIZLI ERİŞME VE **VERİYİ ANALİZ ETME KAPASİTEMİZİ YÜKSELTMEK AMACIYLA İŞ ZEKASI PLATFORMUMUZ KOKPİT'İ GELİŞTİRDİK.**

Mühendis Verimliliği ile İş Gücü ve İş Yükü Sürdürülebilirliği

Mühendislik çalışmalarımız kapsamında Ana İş Paketi, Mühendislik İş Paketi ve Mühendis seviyesinde iş detaylandırmasının takibini yapmak için MIT sistemini devreye aldık. Mühendislerimizin planlanan ve gerçekleşen işlerini ve günlük çalışmalarını MIT sisteminde kayıt altına alıyoruz, böylelikle tüm mühendislerin iş yükünü sistem üzerinde işlem maddeleri bazında planlayabiliyor ve mühendis verimliliğini hesaplayabiliyoruz.

Ürün Üretimi Sürdürülebilirliği

Tasarım verisini üretim verisine dönüştürme aşamasında kullandığımız modülün yanı sıra yardımcı sanayi firmalarına yönelik planlamaları da hazırlıyoruz.

Tasarım ürün ağacı yapısı ile ilişkili şekilde üretim ürün ağacı yapısını bu sistem içinde oluşturuyoruz ve oluşturduğumuz bu bilgiyi Üretim Kaynak Planlamamızı beslemek için kullanıyoruz.

İzlenebilirlik

Tüm sistemlerimiz ile havacılık sektörünün temel gereksinimi olan izlenebilirlik gerekliliklerini sağlıyoruz. Parça ve malzeme izlenebilirliği sayesinde son ürün üzerinde bulunan ve izlenmesi gereken tüm parçaları ürün ağacının en alt seviyesine kadar takip edilebiliyoruz, bu parça ve malzemelerin ürün yaşam döngüsünde başından geçen işlemleri izleyebiliyoruz. Ürün ağacında en alt seviyeden kullanılan son ürüne erişim sağlayabiliyoruz.

Üretilen Ürün Uygunsuzluk Yönetimi

Parça üretimimiz sırasında oluşan tüm uygunsuzlukları kalite standartlarımız gereği kayıt altına alıyoruz. Uygunsuzluğu tanımlamaktan çözüm oluşturmaya ve gerekirse çözümü üretime yansıtmaya kadar tüm aşamaları uygunsuzluk yönetim sistemi vasıtası ile gerçekleştiriyoruz. Uygunsuzluk neticesinde almamız gereken tedbirleri ve aksiyonları da ilgili uygunsuzluk kaydıyla beraber değerlendiriyoruz.

Veri Bilimi

Güncel veri bilimi teknolojilerinin sunduğu imkânlar doğrultusunda veriye hızlı erişme ve veriyi analiz etme kapasitemizi yükseltmek amacıyla iş zekası platformumuz Kokpit'i geliştirdik. Ulaştığımız veri ve analizler sayesinde geçmiş performansımız ile gelecek hedeflerimiz arasında ilişki kurarak sürdürülebilirlik hedeflerimizi etkin bir şekilde yönetiyoruz. Sürdürülebilirlik performansımızı düzenli olarak izlememizi, risk ve fırsatları proaktif bir şekilde değerlendirmemizi sağlayan Kokpit iş zekası platformumuz sayesinde hızlı karar alarak rekabette avantaj elde ediyoruz.

TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİMİZ

TEDARİK ZİNCİRİMİZDE YER ALACAK YARDIMCI SANAYİ FİRMALARININ SEÇİM VE DEĞERLENDİRME SÜREÇLERİNDE ULUSLARARASI STANDARTLAR ÇERÇEVESİNDE KALİTE SİSTEMİ, KALİFİYE İŞ GÜCÜ, TEKNOLOJİK ALT YAPI VE FİNANSAL YETERLİLİK KRİTERLERİNİN YANI SIRA **ŞİRKETİMİZİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK HEDEF VE POLİTİKALARINI GÖZETİYORUZ.**

**2021'de Çalıştığımız
Tedarikçi Sayısı**

1.030

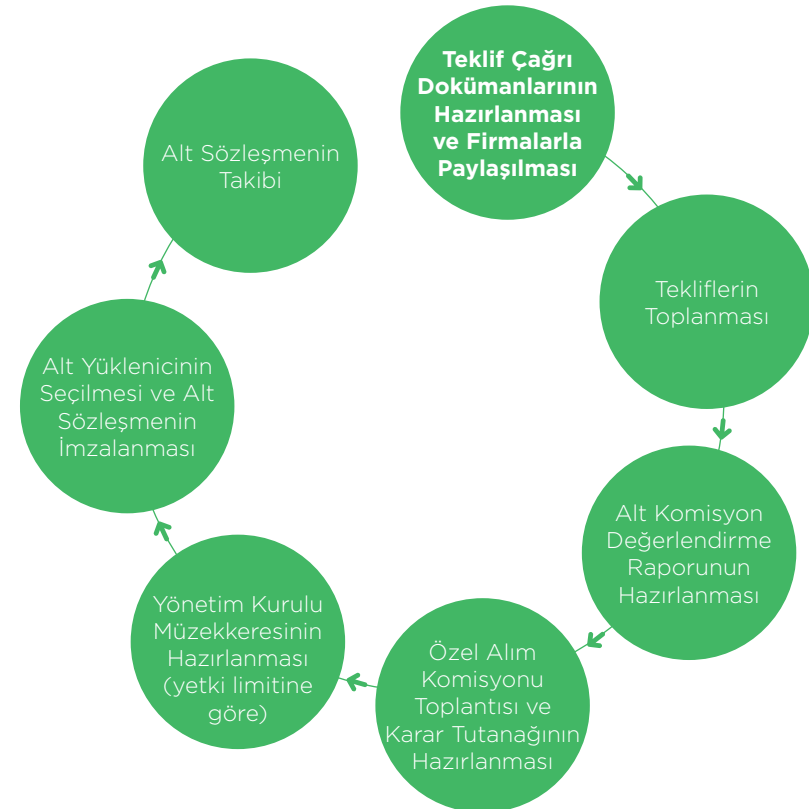
Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak, geniş tedarikçi ekosistemimizi oluştururken ve yönetirken, tüm faaliyet alanlarımızda takip ettiğimiz sürdürülebilirlik yaklaşımımız doğrultusunda hareket ediyoruz. Tedarik zincirimizde yer alacak yardımcı sanayi firmalarının seçim ve değerlendirme süreçlerinde uluslararası standartlar çerçevesinde kalite sistemi, kalifiye iş gücü, teknolojik alt yapı ve finansal yeterlilik kriterlerinin yanı sıra Şirketimizin sürdürülebilirlik hedef ve politikalarını gözetiyoruz.

Şirketimizin ihtiyaçları doğrultusunda yurt içi ve dışı kaynaklardan yaptığımız tüm malzeme, ekipman ve hizmet alımlarımızda Şirketimizin tedarik politikası gereği ihtiyaçlarımızı birden fazla kaynağı değerlendirerek rekabetçi, maliyet etkin, uygun kalitede ve doğru zamanda karşılayarak malzeme tedarikinin sürdürülebilirliğini güvence altına alıyoruz. 2021 yılı içerisinde, 292 yerli ve 738 yabancı tedarikçi ile çalışılmıştır.

Tedarikçi Seçim Sürecimiz

Direkt malzemelerin mühendislik dokümanlarında veya yönlendirdiği platformlarda onaylı üreticilerin belirtildiği malzemeler için onaylı üreticilerden teklif alıyoruz. Tedarik kaynağının belirli olmadığı durumlarda ise malzemenin alındığı programın ana sözleşmeci firmasının onaylı kaynak listelerine veya kendi onaylı kaynak listelerimize göre teklif sürecimizi yönetiyoruz.

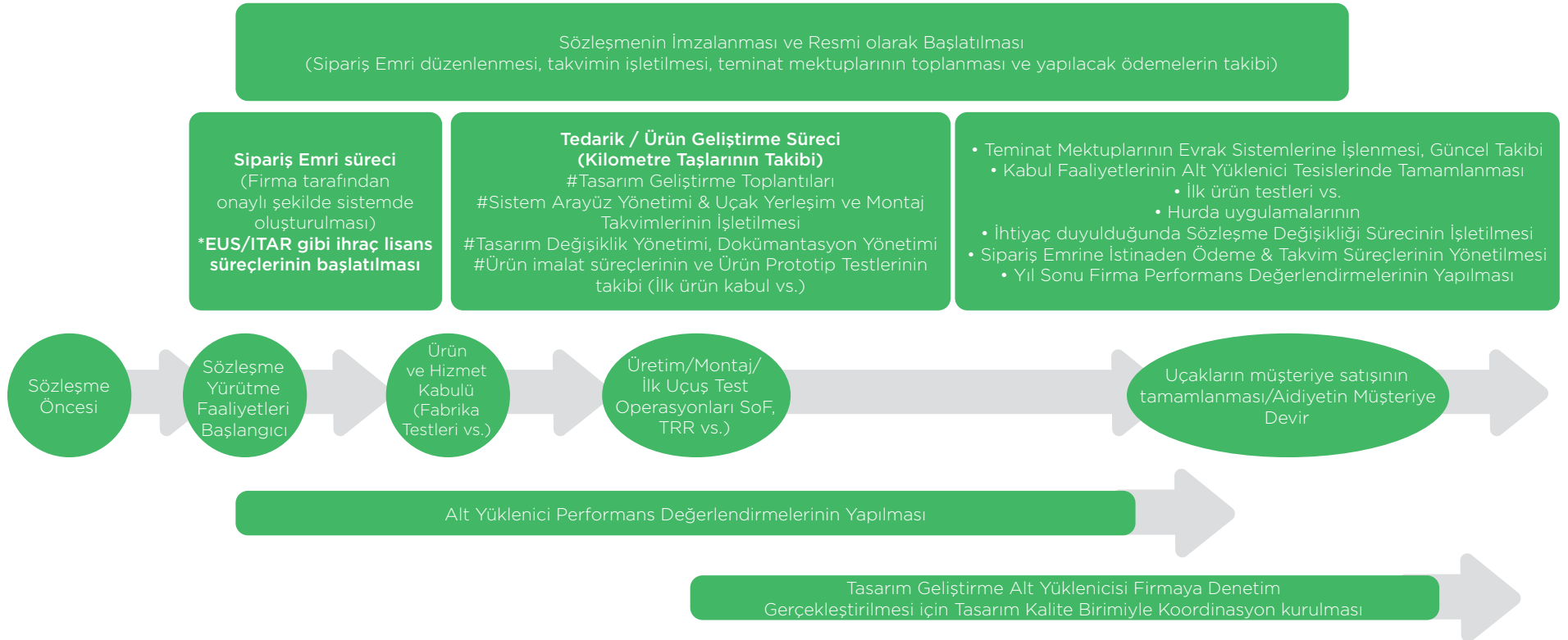
Teklif Değerlendirme ve Seçim Sürecimiz

TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİMİZ

YAPTIĞIMIZ TÜM MALZEME, EKİPMAN VE HİZMET ALIMLARIMIZDA ŞİRKETİMİZİN TEDARİK POLİTİKASI GEREĞİ İHTİYAÇLARIMIZI BİRDEN FAZLA KAYNAĞI DEĞERLENDİREREK REKABETÇİ, MALİYET ETKİN, **UYGUN KALİTEDE VE DOĞRU ZAMANDA KARŞILAYARAK MALZEME TEDARİKİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİ GÜVENCE ALTINA ALIYORUZ.**

Tedarik Sözleşmeler Yönetim Faaliyetleri

TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİMİZ

Alt Yüklenici Performans Değerlendirme Çalışmalarımız

Alt yüklenici firmaların faaliyetlerini, sözleşmeye bağlı ürün ve/veya hizmet tedarik ettiğimiz çevresel kontrol ve akışkan sistemler, itki sistemleri, mekanik sistemler, aviyonik sistem ve yazılımlar kapsamında değerlendirerek her yıl sonunda firma bazında "Alt Sözleşme Firma Performans Değerlendirme Raporu" düzenliyoruz.

Alt yüklenici firmaları;

- Yaptığı işin kalitesi kapsamında tesislerinin temizliği, dokümantasyon gereksinimlerine ve ürün şartnamesine uyumu, teslim ettiği ürün ve/veya hizmetlerin kalitesi,
- Sözleşmenin proje uygulama takvimi ekinde anlaşma sağlanmış olan takvime uyumu kapsamında hızlı cevap/çözüm oluşturma kabiliyeti, proje takvimindeki güncellemelerin veya olası gecikmelerin zamanında bildirilmesi, ürünlerdeki uygunsuzlukların zamanında giderilmesi ve ürün teslimatının asıl takvime uygunluğu,
- Sözleşmenin sahibi olan Şirketimiz ile kurduğu iş ilişkisi kapsamında iş birliği/iletişim kalitesi, varsa kendi alt yüklenicileri ile ilişkileri, toplantılara zamanında ve kalifiye iş gücü ile katılım sağlaması,
- Proje için ayırdığı iş gücünün hem teknik hem yönetsel yeterliliği, işin yürütülmesi için gerekli alt yapının varlığı,

- Alt sözleşmelerde belirlenmiş olan sabit fiyata ek bedel talebi olmadan uyum sağlayabilmesi, faturalama faaliyetlerini hatasız gerçekleştirmesi, sözleşme değişikliği gerektirecek ek konuları en üst ölçüde kendi içinde önlemesi ancak değişikliklerin kaçınılmaz olduğu durumlarda tekliflerini makul tutmaları ve müzakereye açık olmalarına ilişkin

temel ölçütleri dikkate alarak değerlendiriyoruz.

Belirlenen temel ölçütler doğrultusunda alt yüklenici firmaya puan vererek kategorilerini Altın, Gümüş, Bronz, Sarı ve Kırmızı olarak belirliyoruz.

Kategori bazlı değerlendirmelere ek olarak sözleşme yürütme faaliyetleri kapsamında; takvimsel, ticari veya teknik anlamda risk oluşturan veya sorun yaşadığımız tüm hususların, sözleşmeleri hazırlayan ve müzakere sürecini yürüten birimlerimize resmi yazışma yoluyla bildirilmesini sağlıyoruz.

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak ilgili tüm çalışanlarımızın Şirketimizin alt yüklenicilerinin performansı ile ilgili eşit bilgiye ve risk farkındalığına sahip olmalarına özen gösteriyoruz. Gelecekte yapacağımız sözleşmelerin kurgusu ve müzakeresinde etkinliğimizi artırmak ve tedarikçi seçim sürecimizi doğru kararlarla yönetmek için alt yüklenici performansının ilgili tüm birimlerce takip edilmesini sağlayarak kapsayıcı bir yaklaşım sergiliyoruz.

Tedarik Zinciri Risk Değerlendirme Faaliyetleri

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak tedarik zinciri risklerimizi Risk Yönetimi Prosedürümüzde belirlediğimiz tanım, kapsam ve esaslara uygun olarak Kurumsal Risk Yönetimi Sistemi'nde yönetiyoruz.

Ham malzeme, yarı mamul ve mamul tedarikçilerinin risk/fırsat değerlendirmelerini Tedarik Risk Değerlendirme modülümüz aracılığıyla kapasite, kabiliyet, finansal yeterlilik, lokasyon/coğrafi konum, bilişim altyapısı, fiziksel altyapı, endüstriyel güvenlik, yasal mevzuatlar, sözleşme, tedarik zinciri (alt yüklenici), lojistik, insan kaynakları, gereksinimlerin karşılanması (analiz ve teknik dokümantasyon), tek kaynak kategorileri altında tedarik birimlerimizin iş birliğinde gerçekleştiriyoruz.

Çalışma ortaklarımızın üretim ve tasarım alanları için kapasite değerlendirmesi yaparak faaliyetlerimize etki edebilecek durumları tespit ediyoruz. Tedarikçilerimizin kapasitelerini Yardımcı Sanayi Portalı üzerinden gerçekleştirdikleri veri girişleri yardımıyla aylık olarak veya iş aktarım süreçlerinde kontrol ediyoruz. Orta ve uzun vadede darboğaz öngörmemiz durumunda risk girişlerini yaparak tedarikçilerimiz ile ortak kontrol ve iyileştirme planları devreye alıyoruz.

Tedarikçilerimizin teknik yeterliliklerini değerlendirirken yürütülen/yürütülecek olan faaliyetlere etki edebilecek durumları, bilişim altyapılarını göz önüne alarak bilgi güvenliğine etki edebilecek durumları ve fiziksel altyapılarını inceleyerek iş sürekliliğine etki edebilecek alanları tespit ediyoruz. Tedarikçilerimizin buldukları lokasyonlarda meydana gelebilecek potansiyel olaylar, endüstriyel güvenlikleri, sözleşmeleri, ihracat seçenekleri ve lojistik faaliyetleri, sahip oldukları insan kaynağı, müşteri ve otorite gereksinimlerini karşılayabilecek kapasiteleri ve en önemlisi tek kaynak durumlarını değerlendiriyoruz.

Tedarik birimlerimizle risk kategorilerini belirleme ve tanımlama süreçlerini yürütüyor ve Tedarik Risk Değerlendirme toplantılarında tedarikçilere ait riskleri değerlendiriyoruz. Çalışma ortaklarımızın değerlendirmesini tedarik, alt yüklenici, alt sistem, prototip risk gruplarına ayırarak gerçekleştiriyoruz.

TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİMİZ

TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİNDE; TESLİMAT PERFORMANSI, KALİTE PERFORMANSI, TEDARİKÇİ PERFORMANSI, GECİKME SÜRESİ, TEKRARLI HATA SAYILARI GİBİ BİRÇOK GÖSTERGEYİ TAKİP EDİYOR, **RİSK DEĞERLENDİRMELERİMİZDE KALİTE PERFORMANS GÖSTERGELERİNİ DİKKATE ALIYORUZ.**

Kalite Performans Göstergeleri

Türk Havacılık Uzay Sanayii olarak tedarik zincirinde teslimat performansı, kalite performansı, tedarikçi performansı, gecikme süresi, tekrarlı hata sayıları gibi birçok göstergelyi takip ediyor, risk değerlendirmeleri yaparken Kalite Performans Göstergelerinin çıktılarını dikkate alıyoruz. Göstergelerde ani olumsuz değişim veya olumsuz gidişat gözlemlenmemiz durumunda ivedi olarak aksiyon almak amacıyla riskleri tanımlayarak kontrol planları oluşturuyoruz.

Yardımcı Sanayi Portalı

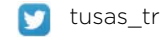
Geliştirdiğimiz yüksek işleve sahip Yardımcı Sanayi Portalımız aracılığıyla tüm yerli tedarikçilerimizle çevrimici ortamda etkileşim sağlıyoruz ve karşılıklı veri alışverişinde bulunuyoruz. Yardımcı Sanayi Portalımız sayesinde Tedarik Zinciri Yönetimi kapsamında kullandığımız tüm sistemlerin sürdürülebilirliğini ve tedarikçilerimiz ile entegrasyonu güvence altına alıyoruz.

- **Sipariş Yönetimi:** Yerli tedarikçilerimize açtığımız tüm siparişlerin takip ve yönetimini portal üzerinden gerçekleştiriyoruz.
- **Stok Yönetimi:** Sağladığımız ve 20 farklı tedarikçimizin deposunda bulunan 4.000 çeşit malzemenin tüm stok hareketlerini portal aracılığıyla yönetiyoruz. Bu sayede malzemelerin üretimde doğru miktarlarda kullanılması sağlıyoruz ve malzeme israfının önüne geçiyoruz.
- **Uygunsuzluk Yönetimi ve Teknik Destek:** Üretim sırasında meydana gelen uygunsuzlukların portal üzerinden bildirilmesine, kalite ve imalat birimlerimizin sorunları kalem bazlı incelemesine, üretim sürecinde teknik destek talebi oluşturulmasına olanak sağlıyoruz.
- **Kapasite Yönetimi:** Yerli firmalarımızda kullanılan tezgah bilgileri ve parça rotalarının portalda tanımlanması ile iş yükü ve kapasite analizleri yapıyoruz.
- **Sevkiyat Yönetimi:** Yerli tedarikçilerimiz tarafından Şirketimize gönderilen tüm siparişler için barkod sistemi kullanıyoruz. Yıllık yaklaşık 120.000 siparişi bu sistem aracılığı ile takip ediyoruz. Ankara'da bulunan 6 farklı sanayi bölgesinden teslim alınacak ürünlerin sevk sürecini portal üzerinden yönetiyoruz.
- **Teslimat Performansı Değerlendirmesi:** Aylık hazırladığımız karnelerle tedarikçilerimizi birçok metriğe göre değerlendiriyoruz. Tedarikçilerimizin kendilerine ait performans metriklerini Yardımcı Sanayi Portalı üzerinden takip etmelerine imkân sağlıyoruz. Portal üzerinden edindiğimiz verilerle kalite, planlama ve teknik analizler oluşturabiliyoruz.

Üründe Kullanılan Malzeme Tedarik Sürdürülebilirliği

Satın Alma Yönetim Sistemimiz vasıtasıyla tedarikçi firma bilgilerini, satın alma talebi süreçlerini, Şirketimize gelen malzemelerin kabul aşaması olan teslimat süreçlerini sistemsel olarak yönetiyoruz. Firmalardan talep ettiğimiz enerji tüketim miktarı, yıllık bakım maliyeti gibi parametreleri de teklifleri değerlendirirken göz önünde bulunduruyoruz.

Tedarikçi firmaların denetimlerinin kalite standartlarına uygunluğunu sistematik olarak takip ediyoruz. Kriterlerimizi sağlayan tedarikçiler ile iş birliği yaparak ürün/hizmet alımı gerçekleştiriyoruz. Kalite seviyesini korumak üzere belirlediğimiz plan ve standartlar dâhilinde ön kontroller yapıyoruz. Ön kontrol aşamasında sorun tespit edilen noktalarda; ürün ve firma bazında gerekli aksiyonları alarak tedarik kalite standartlarının korunmasını sağlıyoruz.

TUSAŞ - TÜRK HAVACILIK VE UZAY SANAYİİ A.Ş.

Fethiye Mah. Havacılık Blv. No: 17 06980

Kahramankazan, Ankara/Türkiye

Tel: +90 312 811 18 00

Faks: +90 312 811 14 25

www.tusas.com

FİNAR tarafından özenle üretilmiştir.
www.finarkurumsal.com